JOHANNIS WALLIS, S.T.D.
Geometriæ Professoris Saviliani,
In Celeberrima Academia
OXONIENSI.

BIBLIOTHECA · BODLEIANA

GRAMMATICA
Linguæ Anglicanæ.

Cui præfigitur,

DE LOQUELA
sive Sonorum Formatione,
TRACTATUS
GRAMMATICO-PHISICUS.

Et (nunc primum) subjungitur,
PRAXIS GRAMMATICA.

Editio Quarta, Prioribus Auctior.

OXONIÆ,

Typis *L. LICHFIELD, Acad. Typog.*
Anno Domini, 1674.

8°
T 88
Art

Art
8° T. 88.

JOHANNIS WALLIS, S.T.D.
Geometriæ Professoris Saviliani,
In Celeberrima Academia
OXONIENSI.

GRAMMATICA
Linguæ Anglicanæ.

Cui præfigitur,

DE LOQUELA
sive Sonorum Formatione,
TRACTATUS
GRAMMATICO-PHISICUS.

Et (nunc primum) subjungitur,
PRAXIS GRAMMATICA.

Editio Quarta, Prioribus Auctior.

OXONIÆ,
Typis *L. LICHFIELD, Acad. Typog.*
Anno Domini, 1674.

Ad Lectorem Præfatio.

CUM morem obtinuisse videam, in operis vestibulo lectorem alloquendi: quædam etiam & mihi præfanda judico, ut & Suscepti operis Rationes, & quid hac in re præstiterim, paucis ostendam; ipsiúsq; linguæ Anglicanæ originem & progressus tradam.

Lingua illa quam tradimus Anglicana, quæq; nunc dierum non per Angliam modò sed & in Scotia usurpatur, non est vetusta illa lingua Britannica quâ primi olim Britones usi fuerunt, neq; ulla quidem ipsius propago, sed alia prorsus aliunde advecta. Lingua Anglicana.

Obtinuit siquidem apud nos olim lingua vetusta admodum atq; eleganter venusta; nobis quidem cum finitimis Galliæ incolis communis. Sive enim hæc Insula cum Galliâ olim fuerit isthmo conjuncta; seu potiùs mari disjuncta semper, & nonnisi propter viciniam loci commercio fruens: sive etiam nos ab illis, seu illi à nobis primitùs acceperint incolas, aut etiam utrobiq; cognatæ forsan coloniæ, à Phœnicibus putà, aut Trojanis, aut aliunde deductæ, sedes posuerint: Certè eadem olim utrisq; lingua, iidem mores fuerunt. Et quidem, quantum ego judico, Gallis *&* Wallis, *hoc est Galliæ seu Franciæ, & Walliæ seu Cambrobritanniæ populis communis est dominatio: Nam literarum* G *&* W *frequentissima est commutatio;* Antiqua lingua Britannica.

& quidem Walliam, *quam nos* Wales *appellamus, ipsi Galli* Gales *vocant; ipsosq;* Gallos *Germani* Walshen *appellant; certè qui* Walli *&* Wallones *nunc dicuntur* Gallos *esse in confesso est; nempe Artesiæ partiúmque adjacentium incolas, ut & incolas Longobardiæ, hoc est Galliæ Cisalpinæ; &* Gascoigne, *item* Vasconia *dicitur: Sic Gallorum* guerre, garant, gard, gardien, garderobe, guise, guile, gage, guichet, guimblet, guerdon, Guillaum, gaigner, gaster, guetter. *&c. idem significant ac Anglorum* Warre, warrant, ward, warden, wardrobe, wise, wile, wager, wicket, wimble, re-ward, William, to winne, to wast, to wait, *&c. Sic* Juglandes *alibi in Anglià* French nuts *(nuces Gallicas) alibi eodem sensu* Wall-nuts (*hoc est* Walsh-nuts) *apellamus.* Galatæ *item seu* Gallo-græci, *linguam suam secum ex Galliâ deportasse dicuntur; & (referente Strabone) bilingues erant, suâ simul & Græcanicâ linguâ utentes.* Gallovidia *etiam in Scotiâ ejusmodi nominis originem forsan obtinuit.*

Magnum habet cum Orientalibus affinitatem.

Erat autem prisca isthæc Gallis & Britannis communis lingua, ultra omnium historiarum memoriam antiqua; ut non nisi ex conjecturis, aut dubiæ saltem fidei Historicis, ipsius sive linguæ sive etiam populi origines repetendæ sint: & fortasse (sicut & aliæ Matrices linguæ) ab ipsâ confusione Babylonicâ ortum duxit. Magnam certè cum linguis Orientalibus affinitatem retinet; non modo in vocum originibus, ut notant D: Iohannes Davies *passim in* Dictionario *suo* Cambro-Britannico, *&* Samuel Bochartus *in suâ* Geographiâ Sacrâ; *qui ipsum* Britanniæ *nomen Arabicæ vel Punicæ originis esse putat, nempe* Βρετανικὴν *dici quasi* ברת אנך barat anach, *hoc est,*

agrum

agrum *seu terram* stanni & plumbi, *Insulásq; Bretannicas (a Pœnis dictas) easdem esse contendit quas Græci* κασσιτερίδας *(eodem significatu) appellarunt: Sed etiam in Syntaxeos ratione, quæ* Præfixis, Affixis, *& variâ* Statûs *permutatione peragitur, (ut enim habent Hebræi statum Absolutum & statum Regiminis, sic Cambro-Britanni status, ut loquuntur,* Primarium, Mollem, Liquidum, *&* Aspiratum, *prout varietas constructionis postulaverit;) ut liquet in linguæ Cambro-britannicæ Grammaticis a* Johanne Davisio, *& a* Johanne Davide Rheso, *latinè editis: Addo etiam, Personarum denominationes, adjunctis nempe Patris, Avi, aliorúmque forsan majorum nominibus morem orientalem sapere; nam v. g.* Johannes David Rhesus, *vel in eorum dialecto* Siôn ap Dafyd ap Rhys, *idem est ac* Iohannes, filius Davidis, filii Rhesi: *& quamvis nunc dierum habeant quidem, ad Anglorum imitationem, familiarum nomina; sunt tamen ea plerumque merè Patronymica; sunt enim* Price, Powel, Bowel, Bowen, Pugh, Parry, Penry, Prichard, Probert, Proger, *&c. nihil aliud quam* Ap Rhys, Ap Howel, Ap Owen, Ap Hugh, Ap Harry, Ap Henry, Ap Richard, Ap Robert, Ap Roger, *&c. Et* Jones, Jenkin, Davyes, *&c. sunt merè patronymica;* Gryffith, Morgan, Howell, Teudor, Lluellin, Lloyd, *&c. sunt majorum nomina omissâ tamen voce* ap *(hoc est,* mab *filius:) & similiter de aliis p'erisque apud eos nominibus judicandum est. Verùm his de rebus non est prolixè nobis disserendum. Qui plura cupit, consulat* Pontici Virunnii *Historiam Britannicam;* Giraldi Cambrensis, *Itinerarium & Descriptionem Cambriæ; & Annotationes D.* Davidis Powel *in duos illos authores ab ipso Latinè editos;*

 item

item tractatus duos philologicos D. Johannis Daviſii, *quorum alter ipſius Dictionario, alter ejuſdem Grammaticæ præfigitur; ſimiléſque tractatus duos D.* Johannis Davidis Rheſi *Grammaticæ ipſius præfixos; (ſuum ipſius unum Cambricè ſcriptum, alterum* Humphredi Prichard *Latinè;)* Humphredi Lhoyd, *Deſcriptionem Britanniæ; Item* Cuil. Camdeni *Britanniam*, Samuelis Bocharti *Geographiam ſacram, (part. 2. lib. 1. cap. 39, 41, 42.) Item* Iacobi Vſherii Armachani *Antiquitates Britannicas*; Richardi Verſtegan *Antiquitates Angliæ reſtitutas, Anglicè editas*; Henrici Lhoyd *Hiſtoriam Cambriæ Chronologicam per* Davidem Powel *Anglicè editam*; Brerewoodi *antiquas Inquiſitiones, Anglicè item editas: alioſq; conſimilis ſubjecti ſcriptores: apud quos multa reconditioris cognitionis monumenta reperiuntur. Et quamvis Fabulæ fortaſſe vetuſtiſſimis nonnunquam ſcriptis immiſceantur, prout in antiquiſſimi temporis hiſtoriis omnibus fieri conſuevit, multum tamen ſubeſſe veri non dubito.*

Quomodo deſuevit in Galliâ; & præſentis Gallicanæ origo.

Verùm primæva hæc utriuſque Gentis lingua utrobique magnâ ex parte evanuit. Quod ad Galliam attinet; poſtquam ea in Romanorum poteſtatem devenerat, conati ſunt Romani Latinæ linguæ uſum introducere, ideóque edicta omnia aliáque ſcripta publica Latino idiomate ediderunt, adeóque ut in Hiſpaniâ vetus lingua Cantabrica, ita & in Galliâ priſca Gallorum lingua paulatim deſuevit, quaſi ſimul cum populo ſubjugata; ejuſque loco rudis ut fit Latiniſmus utcunque ſucceſſit, & Romance *vel* Romanſhe, *hoc eſt lingua* Romana, *ſeu* Romanica, *vel* Romanenſis, *dicebatur: retentis tamen aliquot vocabulis ex antiquâ linguâ. Quum autem* Franci *ſeu* Francones *Germaniæ populus, ſub* Faramondo

duce

duce, ex Franconiâ in Galliam devenerunt, ſuam etiam ſecum linguam attulerunt; ejuſdem quidem originis cum Germanicâ, noſtrâque Anglicanâ, neq; ab his admodum diverſam: quæ etiam aliquandiu ab illis retenta fuit & lingua Francica *dicebatur; uſque dum, ipſis Gallis tandem cum Francis his in unum quaſi populum coaleſcentibus, Franci etiam rudem illum Latiniſmum edidicerunt: admiſcuerunt tamen proculdubio ex ſuâ linguâ voces non paucas: verùm & ſuam Syntaxeos rationem retinuerunt; quæ eadem quidem eſt cum Teutonicâ, ſed tam à Romanâ quam à veteri Gallicanâ prorſus aliena, adeò ut nec à Romanis recepta nec ab antiquis Gallis tranſmiſſa cenſeri poſſit; (quod etiam de ejuſmodi ſyntaxeos ratione apud Italos & Hiſpanos dicendum videtur, eam Longobardos, Gothos, Vandalóſque ex Germaniâ illuc attuliſſe:) Atq; hinc defluxit hodierna lingua Gallica, quæ tamen, ut ipſe populus, denominationem a* Francis *adhuc retinet. Adeóque priſca illa Gallorum lingua per totam ferè Galliam penitus obruta eſt, in ſolâ nunc Aremoricâ ſuperſtes, ubi lingua* Aremoricana *appellatur.*

Parem etiam fortunam in Britanniâ ſortita eſt. Pura ſiquidem manſit hæc priſca apud illos lingua uſq; ad Romanorum tempora: Poſtquam autem Julius Cæſar, aliique poſt illum, Imperium Romanum huc uſque extenderunt, quanquam propter longiorem a Româ diſtantiam & minorem Romanorum huc confluentium numerum, minorem inde ſubierit mutationem antiquitùs recepta lingua, quàm apud Gallos, Hiſpanos, Longobardos, &c. utpote viciniores populos, contigerat; multa tamen Latina vocabula admiſit Lingua Britannica, quæ adhuc retinentur, ſed ita transformata & mutata ut nativas linguæ Britannicæ

Quomodo deſuevit in Angliâ.

tannicæ leges & ſyntaxin omnino ſubierint, neq; inſignem aliquam ipſius mutationem præſtiterint : nec dubito è contrà quin & Romani, ſive ex Britanniâ ſive ex Galliâ, verba Britannicæ reportaverint, (quorum non pauca apud Cambdenum, Bochartum, *aliósque, collecta videmus.) Poſtea verò, quum* Anglo-Saxones, *Germaniæ item populus, (ſi ſaltem Germaniæ fines, quod aliqui faciunt, eo uſq; extendere liceat ut Danos etiam & Norwegios comprehendant) in Britanniam pervenerunt, eodem circiter tempore quo Franci in Galliam, & poſt diuturna bella rerum potiti ſunt, Britannos, cum ſuâ linguâ Britannicâ, expulerunt ; qui tamen montanas Cambriæ ſeu Walliæ regiones adhuc obtinent,* Cambri & Walli *dicti, ſuámq; linguam retinent; ut & Cornubienſes aliquot in extremis* Cornubiæ *ſive* Cornwalliæ *partibus, linguámq;* Cornubicam *appellant : ſed &* Hiberni, *(quò nec Romani, quod ſciam, nec Saxones olim pervenerunt,) ut & Inſulares atq; Monticolæ in Scotiâ,* (Iſlanders & High-landers *vulgò dicti) quorum lingua ab* Hibernicâ *parum differt, linguam adhuc retinent Cambro-Britannicæ affinem, quæ & olim omnino eadem fortaſſis erat, quamvis nunc dierum à Cambricâ magis aliquanto differat quàm vel Cornubica, vel Aremoricana, vix autẽ magis quàm hodierna Germanica ab Anglicanâ.* Scaliger *tamen (de linguis Europæ) & eum ſecuti* Merula (*in ipſius Coſmographia*) *aliiq; manifeſto errore, linguam* Hibernicam *pro* Matrice *diſtinctâ reputant, nullàmque cum* Britannicâ *cognationem habere ſentiunt; at rem ſecus eſſe &* Camdenus *antehac obſervavit, & res ipſa loquitur. An autem cum linguâ* Cantabricâ *Hiſpaniæ, affinitatem ullam ſortiatur, fateor me penitùs ignorare, nec impræſentiarum*

vacat penitiùs inquirere, & potiùs contrarium sentio; in paucis saltem illis quæ apud Merulam *extant linguæ Cantabricæ specimínibus, nulla quidem linguæ Cambricæ vestigia notare possum: fieri tamen potest ut Hiberni nonnullas voces Cantabricas retineant, si saltem* Hiberni *ab* Iberis, *ut creditur, descenderint; habent certè Hiberni voces non paucas quæ Britannicam originem non sapiunt, at unde habuerint nescio. Verùm* Cambriæ *appellatio, quanquam quoad sonum* Cantabriæ *videatur non absimilis, majorem fortè cum* Cimbris *vel* Cimmeris *(Cimbricæ Chersonesi incolis,) quàm cum Cantabris, cognationem sortiri possit; nam Cambro-Britannus linguâ suâ,* Cymro *(seu* Cumro*) dicitur, & a* Gomero *(uno ex Japheti posteris) denominationem olim aecepisse posse creditur. Sed & Gallos etiam* Cimbros *vel* Cimeros *antiquitus dictos fuisse, Camdenus ostendit.*

Quod autem in Galliâ factum diximus, nempe quòd Galli post Francorum adventum, suam tamen linguam (non quidem primigeniam, sed quæ ipsius loco successerat) tandem quasi postliminio (mutato tamen nomine) reduxerint, ideo quidem quòd in unum cum Francis populum coaluerint: hoc in Angliâ neutiquam obtinuit. Nam Britanni, quanquam mille mala passi, Religioni tamen suæ (Christianismo scilicet,) & patriis ritibus addictissimi, nunquam sustinuerunt ejusmodi cum Saxonibus (tunc quidem Ethnicis) consortium aut coalitionem, sed infensissima odia per multa secula coluerunt, quæ quidem vix-dum penitùs deposuere.

Anglo-Saxones autem, antiquas ut dictum est Britonum sedes nacti, partem illam quam obtinuerunt Britanniæ, Angliam *dixerunt; eámque quam secum attulerunt linguam* Anglicam; *quam nunc,* Saxonicam Lingua Anglo-Saxonica.

Saxonicam *vel* Anglo-Saxonicam *vulgò dicimus, ut ab hodiernâ Anglicanâ distinguamus. Erat autem illa Anglo-Saxonum lingua, antiquæ Teutonicæ propago, ut & Francica illa in Galliam advecta, & hodierna Germanica, Belgica, Danica, Suevica, Borussica, aliaq; affines linguæ. Et ferè pura mansit in Angliâ, seu impermixta, usq; ad* Normannorum *tempora; nisi quod voces aliquot Cambricas admiserit, ut & Cambrica vice versâ ex hac nonnullas. Quamvis enim* Dani *interim hic pedem posuerint, nulla tamen inde linguæ insignis immutatio secuta est, nam & eorum lingua vel plane eadem erat vel saltem maximè affinis. Quum verò* Gulielmus *Normanniæ dux,* Conquestor *dictus, Normannos suos huc advexerat; Angliam nactus, Anglicanæ linguæ mutationem aggressus est, Gallicanam inducere satagens, quâ ipse in Normanniâ usus erat. Quamvis enim* Normanni *sive* Northmanni, *dum antea* Norwegiæ *populus fuerant, eâdem olim linguâ usi fuerunt quâ & Anglo-Saxones (populus olim vicinus) eâ nempe quæ tunc in Angliâ obtinuit; post eorum tamen in* Neustriam (Normanniam *deinceps dictam*) *adventum, nativâ suâ lingua Gallicanam (nempe, Romanicam, seu Franco-Gallicam) permutârunt, quam etiam Conquestor secum nunc in Angliam apportare voluit; & propterea Diplomata & edicta publica, ut & res juridicas, linguâ Neustricâ seu Gallicanâ peragi curavit. Non autem quod agressus erat, est assecutus; quippe quòd Normannorum qui huc advenerant, si ad Anglos quibus immiscebantur, comparentur, exiguus erat numerus, qui adeo suam citiùs amiserunt linguam quàm Anglicanam immutare possent. Quamvis autem, hac de causâ, priùs recepta lingua Anglica permanserit.*

Quousque Normanni linguam Anglicanam mutaverint.

Illud

Illud ſaltem inde inſecutum eſt, ut multa vocabula Gallica, ſed Latinæ ut plurimum originis (nam quæ Galli retinent Germanicæ originis, a Francis illuc deducta, quanquam Gallis forſan nobiſcum nunc Communia, nobis tamen quam illis potius nativa cenſenda ſunt: & quæ ex priſcâ ſuâ linguâ retinuerunt, ipſis nunc cum Cambris cummunia, nos etiam ex antiquâ Britannicâ retinuiſſe, vel à Cambris potiùs quam a Gallis accepiſſe cenſendum eſt,) in linguam Anglicanam irrepſerint, multáque Anglicana ſenſim deſueverint. Nec quidem temerè contigiſſe puto, quod Animalia viva, nominibus Germanicæ originis vocemus, quorum tamen Carnem in cibum paratam, originis Gallicæ nominibus appellamus, putà, Bovem, Vaccam, Vitulum, Ovem, Porcum, Aprum, Feram, &c, an Ox, a Cow, a Calf, a Sheep, a Hog, a Boar, a Deer, &c; ſed Carnem Bubulam, Vitulinam, Ovinam, Porcinam, Aprugnam, Ferinam; Beef, Veal, Mutton, Pork, Brawn, Veniſon, &c: Sed hinc id ortum putaverim, quod Normanni milites Paſcuis, Caulis, Haris, lociſq; quibus vivorum animalium cura agebatur, parciùs ſe immiſcuerint, (quæ itaq; antiqua nomina retinuerunt;) quàm Macellis, Culinis, Menſis, Epulis, ubi vel parabantur vel habebantur cibi, qui itaq; nova nomina ab illis ſunt adepti.

Ex eo autem tempore admiſta fuit exoticarum vocum farrago ſatis ſuperque numeroſa: Non, quod lingua Anglicana ex ſe ſterilis ſit & verborum inops, eſt enim & verborum & elegantiarum ſatis abunde plena, & (ſi libet) ad luxuriem copioſa, nec quicquam deeſt quin ex propriâ ſupellectili acutiſſimos ſenſus valeamus ſignanter exprimere & ἐμφατικῶς: ut vel ex unius Spenſeri *poematis abundè*

abundè liquet, cujus phrasis terſa ſatis & eleganter compta, & copiæ plena, caſta tamen & exotico ornatu minimè adulterata: Sed partim quod, propter varia cum exteris commercia, & frequentia præſertim in Regiis familiis connubia, ægrè potuerit evitari; partim etiam quod nimia innovandi affectatio (hoc ſaltem ſupremo ſeculo) inordinatâ prurigine multos irritaverit peregrinas voces præter neceſſitatem conquirendi, qui nihil vel eleganter vel emphaticè dici poſſe exiſtimant quod non inſolitum quiddam aut peregrinum ſonum ſapiat.

Hodierna lingua Anglicana.

Atque hiſce partim miſturis, partim longiori temporis tractu, qui etiam in aliis linguis inſignem mutationem præſtare ſolet, factum eſt, ut lingua illa Anglo-Saxonica in præſentem linguam Anglicanam ſenſim mutata fuerit. Neq; Angliâ ſolâ concluſa eſt hæc lingua, ſed Angliæ fines egreſſa præcipuas etiam Scotiæ partes occupavit. Quod eo præſertim tempore factum puto, cum Normanni Angliam invaſerunt: nam Anglorum Regia familia, & ex nobilibus non pauci, præter alios etiam ex plebe, Angliâ pulſi in Scotiam recepti, linguam ſuam ſecum portárunt, quæ continuis ſubinde commerciis confirmata eo uſque invaluit ut eadem nunc ſit Anglorum & Scotorum lingua: Niſi potius dicendum videatur, cultiorem hanc Scotiæ partem & Angliæ proximam eoſdam cum Angliâ incolas nactam eſſe, ex Saxonibus oriundos, & fuiſſe olim Regni Nordanhumbrorum *partem; Nam Scoti Montani (*Highlanders *dicti) hos (qui vocantur* Lowlanders, *) non minus quam Anglos,* Saſſons *(hoc eſt* Saxones*) appellant: ſe verò* Gael & Gaiothel *dixerunt olim. At Montani illi Scoti, & Inſulani (variarum adjacentium inſularum incolæ,) qui magnam quidem, ſed incultiorem, Scotiæ partem occupant,*

ad

ad Septentrionalem & Occidentalem Scotiæ partem positi, antiquam linguam Britannicam, seu potius Hibernicam adhuc retinent: sunt enim Pictorum (*hoc est, antiquissimorum Britonum, jugum Romanum dedignantium, in montosas hasce & asperrimas regiones pulsorum*) *reliquiæ, admistæ* Scotis (*a* Scythis *forsan, aut* Gothis, *olim oriundis*) *ex Hiberniâ huc advectis.*

Est igitur illa quam trado lingua Anglicana, *antiquæ Teutonicæ propago, sicut & hodierna Germanica, Belgica, Danica, aliæque affines; & quidem pari modo ab his differt, quo & ipsæ inter se.*

Hujusce autem linguæ Grammaticam institutionem ideo aggressus sum, quòd ipsius cognitionem videam ab exteris non paucis maximè desideratam: quo possint varia illa & maximi momenti scripta intelligere, quæ apud nos nostro extant idiomate. Multi nempe sunt, præsertim ex Theologis exteris, qui Theologiam Practicam, *prout a nostris tradi consuevit, summoperè cupiunt intueri; quâ in re Concionatores nostros, faventibus Divini numinis auspiciis, profectus non vulgares feciſse in confesso est; partim quidem quoniam minor fuerit necessitas de rebus Controversis ad populum verba faciendi, quàm ubi Pontificii Reformatis passim immiscentur; & partim etiam quod multi ex populo Anglicano seriò pii, sincero cordis affectu pietatis ἐνέργειαν amplexi, & (pro more populi) ἐυσεβέστεροι severiorem Religionis praxin & intelligere desideraverint & exercere, unde & ejusmodi Concionatorum avidi auditores fuerint qui Theologiæ praxin efficaciùs tradiderunt, eorumque scripta diligentiùs evolvere consueverint. Sed & præterea, non Theologica tantum, verum etiam omnigenæ literaturæ scripta, passim exstant Anglicano idio-*

Operis susceptiratio.

mate

mate edita; adeò ut sine fastu dicere liceat, vix quic-quam solidioris eruditionis esse, quod non sit nunc dierum etiam in ipsâ linguâ Anglicanâ saltem mediocriter traditum; & multa quidem quotidie scripta prodeunt desideratissima.

Cum autem ea quæ jam dicta sunt hujusce linguæ desiderium apud multos faciant, conqueruntur tamen exteri non rarò, linguæ nostræ difficultatem tantam esse ut illam non facilè assequi valeant; sed & ex nostratibus aliqui, quod tamen mirandum est, nescio quam perplexam somniant & intricatiorem linguæ nostræ rationem, ut ægrè possit Grammaticæ leges subire; adeoq; tam qui discere quàm qui docere volunt, confusè plerumq; rem aggrediuntur, unde & tædii multum & molestiæ consequi necesse est. Cui ego malo ut remedium ferrem hoc quicquid est operis ultrò suscepi, ut linguam in se facillimam brevibus præceptis traderem, unde & exteri faciliùs illam addiscere valeant, & nostrates veram nativæ suæ linguæ rationem penitiùs perspiciant.

Non ignoro alios ante me hoc aliquando aggressos esse, & aliquid etiam non contemnendum præstitisse, nempe Doctorem Gill *Latinè*, Benjaminum Johnson *Anglicè, & nuper non male* Henricum Hexham *Belgicè, (quem tamen mihi non prius videre contigit quam totum opus consummaveram, & quidem ultimæ paginæ sub prelo erant). At nemo eorum, quantum ego existimo, illâ insistit viâ quæ huic negotio maximè est accommodata: omnes enim ad Latinæ linguæ normam hanc nostram Anglicanam nimium exigentes, (quo etiam errore laborant fere omnes in aliis modernis linguis tradendis,) multa inutilia præcepta de Nominum Casibus, Generibus, & Declinationibus, atq; Verborum Temporibus, Modis, & Conjugationibus,*

nibus, de *Nominum item & Verborum Regimine, aliisq; similibus tradiderunt, quæ linguæ nostræ sunt prorsus aliena, adeoq; confusionem potiùs & obscuritatem pariunt, quàm explicationi inserviunt.*

Et propterea novâ prorsus methodo incedendum esse mihi visum est, quam non tam usitata Latinæ linguæ, quàm peculiaris linguæ nostræ ratio suadet: totâ nempe Nominis Syntaxi Præpositionum ferè auxilio præstitâ, & Verborum Conjugatione facili Auxiliarium ope peractâ, illud levissimo negotio peragitur, quod in aliis linguis ingentem solet afferre molestiam. Tractandi methodus.

Sunt quidem & apud Latinos nonnulla, tam Substantiva quam Adjectiva, quæ Aptota *sunt & planè Indeclinabilia, ut* pondo, nihil, instar, sat (*substantivè positum*) frugi, nequam, præsto *&c. quæ tamen ad aliorum imitationem, Genera & Casus habere supponuntur, licet, per Casus omnes omniaque Genera, invariata prorsus maneant: At vero, si eorum Substantiva omnia* Aptota *essent, & Adjectiva planè indeclinabilia; certo certiùs de* Casibus *&* Generibus *Nominum omnino altum fuisset silentium, & magna simul eorum pars, quæ de Nominum Syntaxi jam necessario traduntur, nusquam conspiceretur. Atque idem etiam de variis verborum* Modis *&* Temporibus *formandis planè eveniret, si omnia utriusque vocis Tempora ejusmodi solùm circumlocutionibus exprimenda essent, quales in quibusdam Passivæ vocis Temporibus conspiciuntur. Apud nos igitur, ubi res omnino secùs se habet quàm apud Latinos, cur hujusmodi* Casuum, Generum, Modorum, Temporúmq; *fictam & ineptam planè congeriem introducamus citra omnem necessitatem, aut in ipsâ linguâ fundamentum, nulla ratio suadet.*

Recepta tamen apud Latinos artis vocabula, quanquam

quam linguæ noſtræ nonuſquequaq; accomodata, retinenda cenſui; partim quòd ſignificationis jam notæ ſint, partim etiam quòd nollem præter neceſſitatem quidpiam innovare. Ut autem tædium quantum fieri poteſt evitetur, ſuccinctâ phraſi uſus ſum, & ea quæ minoris momenti & κριτικῶτερα videri poſſint, diſtincto charactere ſecernenda curavi.

De Pronunciatione & Sonorum formatura.

Pronunciationem, ſive Literarum Sonum quod attinet, conatus ſum eodem modo explicare quo in aliis linguis fieri ſolet; collatis ſcilicet ſimilibus aliarum linguarum ſonis cum noſtris; ut, cum e Anglicum eodem ſono efferri dico, quo Gallorum é maſculinum.

Quoniam verò nonnunquam contingat, ut hoc modo ignotum per ignotius explicare videar, cùm alii fortaſſe non magis intelligant ſonum Gallicum quàm Anglicanum; neq; tamen aptior modus occurrere ſoleat in hujuſmodi ſcriptis, quo, ſine vivâ voce, literarum ſoni explicentur; novâ etiam & hîc viâ incedendum eſſe cenſui: ideóq; variam literarum formationem ore aliiſq; loquelæ inſtrumentis peractam tradidi; unde non minùs accuratè debiti ſoni indicari poſſe videantur, quàm ſi vivâ voce efferantur.

Hoc autem fuſius aliquantò, & peculiari Tractatu præfixo, tradere mallem, quàm ipſi Grammatices Syſtemati immiſcere, partim quòd non magis ad linguam Anglicanam ſpectare videatur quam ad quamvis aliam; partim etiam quòd omninò novum ſit, nec ab aliis, quod ſciam, tentatum: Quamvis enim quarundam literarum formaturæ ſparſim apud nonnullos tradita conſpiciatur, neſcio tamen an quiſpiam totam loquelæ rationem conjunctim & Syſtematicè tradiderit. Dum autem hoc aggredior, novam me præter aliorum methodum, literarum diſtributionem inducere, lector non mirabitur.

Eam

Eam verò quam hîc trado Sonorum Formationem (*Anno* 1653 *primò editam*) *postquam attentiùs perpenderam ; non modò hinc ex nostratibus nonnullos, ad sonos præsertim aliquot literarum, seu hæsitantes, seu balbutientes, docuerim clarè atque expeditè illos eloqui ; atque exteros aliquot de sonis quibusdam ut difficillimis aut (sibi saltem) impossibilibus conquestos, docuerim exemplò eosdem facilè & absque ullâ molestiâ proferre ; (monstrato tantùm quo organorum positu, proferri debeant soni ; aut corrigi, quam sive organorum vitio sive pravâ consuetudine contraxerant, hæsitantia :) Sed duos etiam (eò quod surdi fuerint) planè Mutos, Loqui docui & nulla non vocabula (sive ex nostris, sive quæ exteri ut omnium difficillima proposuerint, distincte proferre ; sed & (quod huc tamen non spectat) animi sui sensa aut verbis eloqui aut scripto consignare, atque ab aliis scripta legere & intelligere. Nec dubito idem in quovis alio me præstiturum (modò sani cerebri sit, & cui loquelæ organa non sint vitiata aut prâvè conformata,) utut surdus sit vel maximè.*

Tandem, sub calcem operis, adjunxi de Etymologiâ *tractationem breviusculam ; quâ vocum cognatarum invicem tam Convenientiam quàm Discrepantiam breviter adnotavi, & simul præcipuarum apud nos servilium Terminationum usum ; atque voces exoticas in linguam nostram inserendi morem ; denique & frequentem apud nos ὀνοματοποιΐαν, seu vocum, ipso sui sono varias rerum significatarum affectiones indicantium, formationem insinuavi ; non quidem ejusmodi voces omnes, recensendo, sed ejusmodi saltem aliquot monstrando qualium ingentem quilibet numerum observare poterit.*

S

Si quis autem, ex nostratibus præsertim, hoc totum quidquid est operis penitùs omitti posse credat, neque rem magnam esse dicat vernaculam linguam callere ejusque minutias observare: hoc solum regero, Multa esse quæ, quamvis cognita non magnam mereantur laudem, eadem tamen ignorata, non leve possunt dedecus imprimere.

Atque hæc fere sunt quæ Lectorem monueram in Editione Primâ Anno 1653, Oxoniæ. In Secundâ, ibidem, 1664; adjeci nonnulla, nec tamen multa. Quam secuta est Hamburgi Tertiâ, 1671. In Quartâ hæc, auctiora multa sunt; præsertim Capitibus 14 & 15. Quæ autem ad calcem sequitur Praxis Grammatica, *nunc primum prodit.*

INDEX.

INDEX.

Tractatus Proœmialis.

De Loquelâ; ſive Literarum omnium genuino Sono, earumque in ore aliiſque vocis organis Formatione.

SECT.

1. *De loquelâ in genere, ejuſque affectibus.* pag. 1.
2. *De Vocalibus, earumque formatione.* 4.
3. *De Conſonantibus, earumque formatione.* 10.
4. *De Sonis Compoſitis.* 27.

Gram-

CAP.
1. De Linguæ Anglicanæ Pronunciatione; ſive literarum Sono apud Anglos. 33.

SECT.
1. *De Literis in genere, & primò de Conſonatnibus.* 33.
2. *De Vocalibus.* 39.
3. *De Diphthongis.* 50.
4. *De Conſonis aliquot Conjunctis.* 53.

CAP.
2. De Nomine Subſtantivo. 56.
3. De Articulis, *A* & *The*; eorumque uſu. 60.
4. De Præpoſitionibus, earumque uſu. 62.
5. De Adjectivis. 67.
6. De Gradibus Comparationis. 74.
7. De Pronominibus, ſeu Nominibus Perſonalibus. 75.
8. De Verbo. 80.
9. De Verbis Auxiliaribus mutilis; *Do, ſhall, will, may, can,* & *muſt*; eorúmq; uſu. 83.
10. De Verbis Auxiliaribus integris, *Have* & *Am*: eorúmque uſu. 85.
11 De ſede Uocis Nominativæ & Accuſativæ; aliiſque ad Verborum Syntaxin

taxin ſpectantibus. 88.
12. De Verbis Anomalis. 91.
13. De Adverbiis, Conjunctionibus, Præpoſitionibus, & Interjectionibus. 98.
14. De Etymologiâ; ſive Vocum Derivatione, ſeu cognatione mutuâ. 102.
15. De Poeſi. 133.

Praxis Grammatica. 135.

Prima; Oratio Dominica. 136.
Secunda; Symbolum Apoſtolicum. 148.
Tertia. 163.

Errata ſic emendentur.

PAg. 28. *l.* 8 *marg.* J Conſona. *l.* 12. Iodying *p.* 30. *l.* 29. ante õ. *p.* 65. *l.* 6. præponunt. *p.* 76. *l.* 11. rectrici. *p.* 95. *l.* 24. tradidimus. *p.* 112. *l.* 17. infumatæ eoque inflatæ. *p.* 124. *l.* 4. à φ *p.* 126. *l.* 12. uſu. *l.* 15. Itali. *p.* 129. *l.* 1. affectaverint. *p.* 134. *l.* 25. his éar. *l.* 29. ceu. *p.* 138. *l.* 10. Belgarum. *p.* 139. *l.* 26. quod Latini. *p.* 161. *l.* 15. Sanctam. *p.* 169. *l. ult.* ab ꝛ ad l, nam. *p.* 171. *l.* 12. earum.

Tractatus Proœmialis,

DE LOQUELA,

sive

Literarum omnium Formatione & genuino Sono.

SECT. I.

De Loquelâ in genere, ejúsque affectibus.

EX conjunctis *Vocibus* Sententias, ex conjunctis *Syllabis* Voces, & ex conjunctis *Literis* Syllabas, fieri; Sententias item in Voces, voces in Syllabas, eásque tandem in Literas, resolvi; notius est quam ut dictu opus sit. Cùm autem in Literis terminetur analysis, seu vocum resolutio, tanquam in primis Elementis non ulteriùs resolvendis, (quare & στοιχεῖα Græcis dicuntur:) *Litera* dicenda est *Sonus in voce simplex seu incompositus, in simpliciores indivisibilis.* Et peculiari plerumque Charactere designatur. *Litera, quid*

Sin malit aliquis non *Sonum* ipsum simplicem, sed *Characterem* soni simplicis indicem, Literam appellare, fruatur, per me licet, arbitrio suo: ego

Unde dicatur. hac ex parte, nullam movebo litem. Fateor enim Græcorum γράμμα a *scribendo*, & Latinorum *Literam* vel a *lineando* (ut Scaligero videtur) vel potiùs (ut ipsa *linea*) a *linendo* dici : ut illud significet vox utraque quod chartæ *inscriptum* est vel *óblitum*.

Quodsi occurrat aliquando Character aliquis sonum exprimens non omnino simplicem, sed ex duobus pluribúsve conflatum, & in totidem resolubilem ; non tam *Litera* dicendus est Character iste, quàm *literarum aliquot abbreviatura*, sive in unam notam contractio, tot reverâ literas in se continens quot sunt simpliciores illi soni ex quibus conflatur potestas ejus. Hoc in Latinorum *&*, *x*, Græcorum ξ, ψ, ϛ, Hebræorum צ aliísque aliquot, notissimum est : couflantur enim ex *et*, *cs*, *κς*, *πς*, *στ*, טס.

E contrà verò, Sonus simplex, quamvis pluribus fortasse Characteribus describatur, pro unicâ literâ censendus est. Sunt enim *th*, *ph*, non minus quam θ, φ, *f*, literæ simplices.

Instrumenta loquelæ, eorúmque usus. Literas efferendi, & universam quidem Loquelam perficiendi, instrumenta sunt præcipua, Pulmo & Larynx, cum adjacente Asperâ Arteriâ ; item Lingua, Nares, Labia, variæque Oris partes.

Ex Pulmone per Asperam Arteriam efflatur Spiritus, sive inspiratus aër, qui quasi vocis sive loquelæ Materiam subministrat. Ex hujus enim variâ collisione Sonorum oritur varietas, tam quoad Tonos, quã quoad Articulationem. Hæc autem diversificatio non ab ipso Pulmone, sed aliunde, provenit ; ut mox dicetur. Nulla enim alia a pulmone provenit Sonorum variatio, nisi quatenus majori minoríve violentiâ spiritum extrudit ; unde vox evadit (cæteris paribus) magis minúsve fortis & sonora. Illud enim præstat in loquelâ Pulmo, quod in Musicorum Organis Folles.

Sonorum fortitudo & debilitas, unde.

Tono-

Tonorum varietas, quoad *Gravitatem* ſcilicet & *Acumen*, partim ex Trachæa, ſive aſperâ arteriâ, ortum habet: nàm, ut tubus, ſic trachæa, longior & ſtrictior Sonum efficit magis Acutum brevior autem & magis dilatata Graviorem: (Unde, ſaltem ex parte, oritur Tonorum varietas in diverſorum hominum vocibus, aut quidem ejuſdem hominis in variis ætatibus:) Sed præcipuè ex Larynge, ſeu nodo gutturis: Prout enim Laryngis rimula magis minúſve aperitur; ita & vocis Tonus magis Gravis eſt aut Acutus. Eſtque hæc totius modulationis Muſicæ ſedes. *Tonorum Gravitas & Acumen unde.*

Ex eâdem etiam ſede petenda eſt ratio diverſitatis, mollioris *Suſurri*, ab apertâ loquelâ. Nàm, ſi inter loquendum tremula fiat Laryngis & Trachææ concuſſio, (nempe propter tenſionem,) fit aperta loquela; Sin minùs, fit Suſurrus, (*Whiſpering*, vulgò dicimus,) laxiori nempe trachæâ & minùs tensâ. Non ſunt autem literæ omnes hujuſce diverſitatis capaces; ſed eæ ſolummodò quas Vocales, Semivocales & Semimutas infrà dicimus, (& quæ ex Semimutis ortum ducunt:) Nam quæ ſimpliciter Mutæ ſunt *p*, *t*, *c*, (vel *k*) earúmque aſpiratæ, concuſſionem illam nunquam admittunt; nec differt earum ſonus in apertâ loquelâ, ab eo quem in ſuſurro habent. *Suſurrus ab apertâ loquelâ, quomodo differat.* *In quibus literis ſecretior.*

Ad eandem etiam ſedem referenda eſt Raucedo, catarrhi ſæpe omnes, Laryngis illam & Trachææ concuſſionem impediens. *Raucedinis cauſa.*

Vocum *Articulatio*, ſive diverſarum *Literarum* formatio, tunc incipit, poſtquam Spiritus extra Laryngem pervenit; Et, Naribus, Ore, Lingua, Labiis, ferè tota perficitur. *Vocis Articulatio, ubi fiat.*

Literarum autem aliæ *Vocales*, aliæ *Conſonæ*, dici ſolent. *Literarum diviſio in Vocales & Conſonas.*

SECT. II.

De Vocalibus.

Vocalium Distributio & Numerus. VOcalium numerus, apud diversas gentes, (saltem si Characteres spectemus,) omnino idem non est. Plures autem audiri Vocalium sonos, quàm sunt Characteres vulgò adhibiti, apud omnes ferè in confesso est. Ego illas omnes in tres omnino classes distinguendas esse judico; *Gutturales, Palatinas*, & *Labiales*; prout in Gutture, Palato, aut Labiis formantur. Quibus respondent totidem Arabum Vocales; *Phatha*, *Kesra*, *Damma*; iisdem sedibus formatæ: Hebræorum item tres literæ ו י א quas *Matres lectionis* vocant; atque olim omnium vocalium instar, ante inventa puncta vocalia, fuisse creditur.

Si verò pro numero Sonorum vocalium, qui nunc dierum audiuntur, Vocalium Numerus (ut par est) censeatur, omnino *Novem* esse, dicendum erit: tres in Gutture, tres in Palato, & in Labiis totidem; pro triplici nimirum, in singulis sedibus, oris aperturâ, *Majori*, *Mediocri*, *Minori*,

Gutturales. Gutturales in summo *Gutture* formantur, seu posteriori linguæ & palati parte, aere moderatè compresso.

â, ŏ, aperta. Et quidem, si *aperturâ Majori*, seu pleno rictu, spiritus exeat; formatur Germanorum *â*, vel *ŏ* apertum. Neque Germani solùm, sed & Galli, aliíque non pauci, eodem sono suum *a* plerumque proferunt. Angli sonum illum correptum, per *ŏ* breve; productum vero, plerumque per *au*, vel *aw*, rariùs

rariùs per *â* exprimunt. Nam, in *fâll*, *folly*; *câll*, *collar*; *lâws*, *loſſe*; *cauſe*, *coſt*; *aw'd*, *odd*; *ſaw'd*, *ſod*; aliiſque ſimilibus; idem prorſus Vocalium ſonus auditur in primis ſyllabis, niſi quòd illic producatur, hic corripiatur.

Eodem loci, ſed aperturâ faucium *Mediocri*, formatur Gallorum *e* fœmininum; ſono nempe obſcuro. Non aliter ipſius formatio differt à formatione præcedentis *â* aperti, quàm quòd magis contrahantur fauces, minùs autem quàm in formatione Vocalis ſequentis. Hunc ſonum Angli vix uſpiam agnoſcunt: niſi cum vocalis *e* brevis immediatè præcedat literam *r*; (atque hoc quidem non tam quia debeat ſic efferri, ſed quia vix poſſit aliter; licet enim, ſi citra moleſtiam fieri poſſit, etiam illic ſono vivido, hoc eſt maſculo, efferre;) ut *vertue*, virtus; *liberal*, liberalis; *liberty*, libertas, &c. *e fœmininum.*

Ibidem etiam, ſed *Minori* adhuc faucium aperturâ ſonatur *ò* vel *ŭ* obſcurum: Differt à Gallorum *e* fœminino, non aliter quàm quòd, ore minùs aperto, labia propiùs accedant. Eundem ſonum ferè proferunt Galli in poſtremâ ſyllabâ vocum *ſerviteur*, *ſacrificateur*, &c. Angli plerumq; exprimunt per *ŭ* breve, in *turn*, verto; *burn*, uro; *dull*, ſegnis, obtuſus; *cut*, ſeco, &c. Nonnunquam *o* & *ou* negligentiùs pronuntiantes eodem ſono efferunt, ut in *come*, venio; *ſome*, aliquis; *done*, actum; *company*, conſortium; *country*, rus; *couple*, par; *covet*, concupiſco; *love*, amo; aliiſque aliquot; quæ alio tamen ſono rectiùs efferri debent. Cambro-Britanni ubique per *y* ſcribunt; niſi quòd hanc literam in ultimis ſyllabis plerumque ut *i* efferant. *ô, ŭ, obſcura*

Vocales

Palatinæ. Vocales Palatinæ in *Palato* formantur; aere scilicet inter palati & linguæ medium moderatè compresso: Dum nempe concavum palati, elevato linguæ medio, minus redditur, quàm in gutturalibus efferendis. Súntque hæ in triplici gradu, prout concavũ magis minúsve contrahitur: quæ cuidem diversitas duobus modis fieri potest; vel fauces contrahendo, manente linguâ in eodem situ; vel faucibus in eodem situ manentibus, linguæ medium altiùs & ad anteriores palati partes elevando: utrovis enim modo fiat, vel etiam si utroque, perinde est.

á exile. *Majori* aperturâ formatur Anglorum *a*, hoc est, *á* exile. Quale auditur in vocibus, *bat*, vespertilio; *bate*, discordia; *pal*, palla Episcopalis; *pale*, palidus; *sam* (Samuelis contractio;) *same*, idem; *lamb*, agnus; *lame*, claudus; *dam*, mater (brutorum;) *dame*, domina; *bar*, vectis; *bare*, nudus; *ban*, exsecror; *bane*, pernicies, &c. Differt hic sonus à Germanorum *â* pingui seu aperto; eo quod Angli linguæ medium elevent, adeóque aerem in Palato comprimant; Germani verò linguæ medium deprimant, adeóque aerem comprimant in Gutture. Galli ferè sonum illum efferunt ubi præcedit literam *m*, vel *n*, in eâdem syllabâ, ut *entendement*, &c. Cambro-Britanni, hoc sono solent suum *a* pronunciare.

é masculinum. Ibidem item, sed *mediocri* oris aperturâ, formatur Gallorum *é* masculinum: Quo modo Angli, Itali, Hispani, aliique hanc literam efferre solent; vivido & acuto sono. Est enim sonus medius inter vocalem præcedentem, & eam quæ mox sequetur. Hunc sonum Angli non modò per *e*, sed & (ubi producitur) non rarò per *ea*, & aliquando per *ei*, exprimunt. Ut, *the*, (articulus;) *there*, ibi; *these*, hi;

hi; *ſell*, vendo; *ſeal*, ſigillum; *tell*, nuncio, numero; *teal*, querquedula; *ſteal*, furari; *ſet*, ſiſto; *ſeat*, ſella; *beſt*, optimus; *beaſt*, beſtia; *red*, rubicundus; *read*, lego; *receive*, recipio; *deceive*, decipio, &c. Quanquam reverâ voces per *ea* ſcriptæ rectiùs pronunciarentur, ſi, præter ſonum ipſius *e* producti, etiam ſonus Anglici *a* (rapriſſimè pronunciati) adjungeretur; prout olim pronunciatas fuiſſe veriſimile eſt, atq; in aliquibus locis, præſertim ſeptentrionalibus, etiamnum pronunciantur. Quæ verò per *ei* ſcribuntur, rectiùs item per conjunctum utriúſque literæ ſonum efferri poſſent.

Ibidem etiam, ſed *minori* adhuc oris aperturâ, formatur *i* exile; Gallis, Hiſpanis, Italis, & pleriſq; aliis familiare. Hunc ſonum, quoties correptus eſt, Angli per *i* breve exprimunt; quum verò producitur, ſcribunt ut plurimum per *ee*, non rarò tamen per *ie*, vel etiam per *ea*. Ut *ſit* ſedeo; *ſee't*, id video; *fit*, idoneus; *feet*, pedes; *fill*, impleo; *feel*, tactu ſentio; *field*, ager; *ſtill*, ſemper, quietus; *ſteel*, chalybs; *ill*, malus; *eel*, anguilla; *in*, in; *inne*, hoſpitium; *ſin*, peccatum; *ſeen*, viſum; *friend*, amicus; *fiend*, cacodæmon; *near*, prope; *dear*, charus; *hear*, audio, &c. Quanquam reverâ, eorum quæ per *ea* ſcribuntur, nonnulla etiam (& quidem meliùs) ſcribuntur per *ee*, alia pótius per *é* maſculum efferuntur, adjuncto etiam ſi libet exilis *á* ſono raptiſſimè pronunciati. Cambro-Britanni ſonum hunc, non modò per *i*, & (in ultimâ ſyllabâ) per *y*, ſed & per *u* ſcribunt, quam literam hoc ſono ſemper efferuntur, adeóque dipthongos *au eu* omnino ut *ai ei* pronunciant. ee, í, exile.

Vocales Labiales, in ipſis *Labiis* (in rotundam formam collectis) formantur; aere ibidem moderatè *Labiales.*

ratè compreſſo. Súntque hæ etiam in triplici gradu, ſeu differentiâ.

ô rotundum. *Majori* labiorum aperturâ formatur *ô* rotundum; quo ſono plerique proferunt Græcorum *ω*. Hoc ſono Galli plerumque proferunt ſuum *au*. Angli ita ferè ſemper proferunt *o* productum, vel etiam *oa*, (ipſo *a* nimirum, nunc dierum, quaſi evaneſcente; de quo idem hic judicium ferendum eſt, ac ſuprà de *ea*:) Ut, *one*, unus; *none*, nullus; *whole*, totus; *hole*, foramen; *coal*, carbo; *boat*, cymba; *oat*, avena; *thoſe*, illi; *choſe*, elegi, &c. At ubi *o* breve eſt, ut plurimùm per *ŏ* apertum, (de quo ſuprà,) rariùs per *ô* rotundum pronunciatur.

oo, ú pingue. In labiis item, aperturâ *mediocri* formatur Germanorum *ú* pingue: quo ſono etiam Hiſpani, Itali, aliíque non pauci utuntur. Galli per *ou*: Cambro-Britanni per *w*: Angli plerúmque per *oo*, (rariùs per *u* vel *ou*,) exprimunt; ut *foot*, pes; *ſhoot* (arcu vel bombardâ) projicio; *full*, plenus; *fool*, ſtultus; *pull*, vello; *pool*, piſcina; *good*, bonus; *ſtood*, ſteti; *wood*, lignum; *woo'd*, procatus ſum; *mood*, modus; *mourn*, lamentor; *courſe*, curſus; *ſource*, ſcaturigo; *could*, poſſem; *would*, vellem; *ſhould*, deberem, &c. At *doe*, ago: *goe*, eo; *move*, moveo; & ſiqua ſunt ſimilia; rectiùs, per *ô* rotundum, quam per *ú* pingue, efferuntur.

ú exile. Ibidem etiam, ſed *minori* adhuc aperturâ, formatur *ú* exili; Anglis ſimul & Gallis notiſſimum. Hoc ſono Angli ſuum *u* longum ubiq; efferunt; (nonnunquam etiam *eu* & *ew* quæ tamen rectiùs pronunciantur retento etiam ſono *e* maſculi;) Ut *muſe* muſa, *tune* modulatio, *Lute* barbitum, *dure* duro, *mute* mutus, *new* novus, *brew* miſceo, (cerviſiam coquo,) *knew* novi, &c. Hunc ſonum extranei

ferè

ferè aſſequentur, ſi diphthongum *iu* conentur pronunciare; nempe *i* exile literæ *u* vel *w* præponentes, (ut in Hiſpanorum *ciudad* civitas.) Non tamen idem eſt omnino ſonus, quamvis ad illum proximè accedat; eſt enim *iu* ſonus compoſitus, at Anglorum & Gallorum *ú* ſonus ſimplex. Cambro-Britanni hunc ferè ſonum utcunque per *iw*, *yw*, *uw*, deſcribunt; ut in *lliw* color, *llyw* gubernaculum navis, *Duw* Deus, aliiſque innumeris.

Vocalium Numerus, quo pacto augeri poſſit

Hos ego novem ſonos vocales eſſe agnoſco; nec ſcio plures. (Anglorum enim *i* latum, ſonum eſſe ſimplicem, haud exiſtimo; ut poſt dicetur.) Non nego tamen, in quâlibet vocalium ſede, ubi ego tres tantùm gradus aperturæ propoſui, fieri poſſe, ut plures fortaſſe, vel nunc dierum alicubi, vel ſaltem poſteris aliquando ſeculis, obſerventur; adeóque poſſe ſonos quoſdam intermedios efferri, (qualis forſan eſt Gallorum *e* neutrum, inter vocales Palatinas *á* & *é*:) eſt enim aperturæ menſura, inſtar quantitatis continuæ, diviſibilis in infinitum. Ut enim, in Ventis enumerandis, olim quatuor, deinde duodecim, tandem triginta duo numerantur: Ita etiam, cùm Arabes, & forſan Hebræi antiquiores, non niſi tres vocales (hoc eſt, in ſingulis ſedibus unam) habuerint, noſtro autem ſeculo in ſingulis ſedibus, ſaltem tres manifeſtè diſtinguendas obſervemus; quid impedit, quin poſteri etiam hiſce intermedios quotlibet interponant?

Syllabarum longitudo & brevitas, unde.

Sunt autem hæ vocales omnes tam productionis quam contractionis capaces, (unde ſyllabarum *longarum brevium*que diſcrimen oritur:) licet quædam rariùs producantur, (ut *ŭ* obſcurum & *e* fœminiuum;) aliæ rariùs corripiantur, (ut *ô* rotundum, & *ú* exile, ſaltem apud nos.) Sed & conſo-

næ etiam productionis capaces sunt, (illæ præcipuè quæ ad vocalium naturam propriùs accedunt :) præter *p*, *t*, *k*, (vel *c* durum,) quæ absolutè Mutæ sunt; nec ullum per se sonum edunt, sed solummodo sonum (sive præcedentem, sive subsequentem) modificant.

SECT. III.

De Consonantibus.

Consonarum distributio. COnsonas item in tres Classes distribuimus, non secus ac vocales, *Labiales*, *Palatinas*, & *Gutturales*; prout labiis, palato, aut gutture formantur: Nempe dum spiritus, ex pulmonibus emissus, his in sedibus vel *Intercipitur*, vel saltem fortiùs *Comprimitur*.

Spiritûs directio triplex. Notandum autem est insuper, triplicem observari posse *spiritûs Directionem*. Dirigitur nempe vel 1 totus *ad fauces*; per labia scilicet egressum appetens; vel 2 *ad nares* ferè totus dirigitur, inde exitum quærens; vel deniq; 3 quasi æqualiter *inter fauces nareſq;* dividitur. Hujus autem Directionis diversitatem, ex variâ Uvulæ positione, totam provenire credo.

Consonæ Primitivæ seu Clausæ. Cùm verò spiritus singulis hisce tribus Modis emissus, possit etiam in singulis illis tribus, Sedibus penitus *Intercipi*; Novem diversæ Consonantes hinc originem sortiuntur, quas Primitivas sive *Clausas* appellare libet: Si verò non penitùs Intercipiatur spiritus hisce sedibus, sed solummodò arctiùs *Comprimatur*, viam nempe (ægrè licet) exeundi inveniens; pro vario compressionis modo, varii adhuc alii consonarum soni efficiuntur, quas consonas

conſonas Derivatas ſive *Apertas* appellabimus.

Si Spiritus *per fauces ad labia directus*, occluſis *Labiis* intercipiatur; formatur litera *P*; Græcorum π, Hebræorum *Pe* dageſſatum; Arabes hanc literam non agnoſcunt (ſed ipſius loco ſubſtituunt vel *Be* vel *Phe*;) Perſæ tamen agnoſcunt, qui præter Arabum *Phe* habent & ſuum *Pe*, quod a *Be* tribus ſubſcriptis punctis diſtinguitur. Si verò ad Labia non perveniat, ſed in *Palato* penitùs intercipiatur, (admoto nempe linguæ extremo ad palati partem anteriorem, ſeu, quod idem eſt, ſuperiorum dentium radices;) formatur conſona *T*; Græcorum τ, Hebræorum ט, vel ת dageſſatum; Arabum *Te* (vel etiam *Ta*.) Si verò ne huc quidem pertingat, ſed ſummo *Gutture* intercipiatur, (admotâ linguæ parte poſteriori ad poſteriorem palati partem;) formatur *K*, (vel *C* durum,) hoc eſt, Græcorum κ, Hebræorum כ dageſſatum, & ק; Arabum *Ceph*, & *Kaph*. Atque hoc ſono Cambro-britanni ſuum *C* ſemper efferunt. Has autem tres Conſonas abſolutè *Mutas* dicimus; nullum enim per ſe ſonum edunt, aut quidem edere poſſunt, ſpiritu nuſpiam in liberum aerem exeunte; nam ad nares non pervenit, per fauces non exit. *Mutæ.* *P.* *T.* *C.*

Si Spiritus, *inter nares & fauces æqualiter diviſus*, occluſis *Labiis* Intercipiatur; formatur conſona *B*: Græcorum β, Hebræorum ב dageſſatum; Arabum *Be*. Si, in *Palato*; formatur *D*: Græcorum δ, Hebræorum ד dageſſatum, Arabum *Dal* (ut & *Da* & *Dad*.) Sin intercipiatur in *Gutture*, (nempe inter poſteriorem linguæ & palati partem;) formatur *G*: Græcorum γ, Hebræorum ג dageſſatum, Arabum (non *Gjim*, quamvis ea ſit affinis litera, ſed) *Gain*. Cambro-britanni ſic ſemper efferunt ſuum *g*. *Semi-mutæ.* *B.* *D.* *G.*

Atque

Atque has ego *Semi-mutas* appello; exiguum enim ſonum in naribus efficiunt, qui per ſe quidem audiri poteſt nullo alterius literæ ſono accedente.

Semi-vocales. Si verò Spiritus totus, (vel ipſius, ſi ita placet, pars præcipua,) *ad nares dirigatur*, (aerem in oris concavo manentem ſolummodo in tranſitu concutiens;) obturatis tantum *Labiis* formatur *M*: Græcorum μ, Hebræorum מ, Arabum *Mim*. Sin obturatio in anteriori *Palato* fiat, formatut *N*: Græcorum ν, Hebræorum & Arabum *Nun*. Si autem in *Gutture* (hoc eſt, in poſteriori palati parte) ſit obturatio, formatur ſonus ille, quem exprimunt Græci per γ ante κ, γ, χ, ξ: Latini verò olim aliquando per *g*, ut *Agchiſes*, *agceps*, *aggulus*, &c. (teſtibus Priſciano & Varrone) at nunc (ſicut & aliæ nunc dierum gentes,) per *n* ante ejuſmodi conſonas (præſertim in eâdem ſyllabâ) puta *k*, *q*, *x*, item *c*, *g*, *ch*, duro (hoc eſt, genuino) ſono prolatas. Alius enim auditur ſonus literæ *n* in vocibus *thin*, dilutum; *ſin*, peccatum; *in*, in: alius in *thing*, res; *think*, cogito; *ſing*, cano; *ſingle*, ſimplex; *ſink*, ſubſido; *ink*, atramentum; *Lynx*, &c. Item in *hand*, manus; *band*, ligamentum; *ran*, currebam; aliter ſonatur *n*, quam in *hang*, pendeo; *bank*, collis; *rank*, ſeries, &c. Imo in iiſdem vocibus, prout variè dividuntur ſyllabæ, alius atque alius erit iſtius literæ ſonus; aliter ſonabitur *n* in *lon-ger*, *ſtron-ger*, *an-ger*, *drin-ker*, *in-gruo*, *con gruo*: aliter verò in *long-er*, *ſtrong-er*, *ang-er*, *drink-er*, *ing-ruo*, *cong-ruo*. Item, dum dicunt alii *in-quam*, *tan-quam*, *nun-quam*, &c. alios audiemus ita loquentes acſi ſcriberetur *inq-wam*, *tanq-wam*, *nunq-wam*, vel *ink-wam*, *tank-wam*, *nunc-wam*. In prioribus ubiq; cum *n* ſonatur, extremitas linguæ anteriorem pala-

M.

N.

Ng.

ti

ti partem, prope superiorem dentium radices, ferit; in posterioribus, eadem linguæ extremitas potiùs ad inferiorum dentium radices deflectit, posterior verò linguæ pars ad palati partem posteriorem elevatur, sonúmque illic intercipit: eodem nempe modo in ore formatur quo *G*, at illam spiritûs directionem sortitur quam habet *N*. Estque hic, ni fallor, sonus ille quo multi vellent Hebræorum ע pronunciari; dum per *ng*, *ngh*, *gn*, *nghn*, &c. proferendum docent: innuunt nempe sonum quendam qui nec literæ *n*, neque literæ *g*, perfectè respondeat, sed quiddam habeat quasi cum utrâque commune. Eundem etiam sonum nescio an Hispani efferant quoties literam *ñ* supernè notatam ponunt.

Has ego tres consonas, *Semi-vocales* appello; majorem quippe sonum sortiuntur quàm quas Semi-mutas nuper diximus.

Fiunt autem hæ novem (quas jam recensui) consonæ, spiritu prorsus *intercepto*, ne nempe per os omnino exeat: quas igitur *Clausas* diximus. Eâdem verò manente formaturâ, *Si Spiritus, arctè compressus, exitum (ægrè licèt) inveniat*; formantur Consonæ quas *Apertas* dicimus; illarum nempe omnium a quibus *derivantur* (Semi-vocalibus exceptis) *Aspirationes*: *Subtiliores* quidem seu Tenuiores, si per rimulam oblongam; Crassiores verò seu *Pinguiores*, si per rotundum quasi foramen, spiritus exeat. Referuntur autem ad easdem classes cum Clausis seu Primitivis quibus sunt affines. Semi-vocalibus verò, quas diximus, nullas literas *Aspiratas* subjungo; non quòd, si illas pronunciaturo spiritus erumpat, nullus audiretur sonus; sed quòd sonus qui sic efficitur nondum (quòd sciam)

Consonæ Derivativæ, sive Apertæ; vel Aspiratæ, tam Subtiliores quam Pinguiores.

in

in literarum censu locum obtinuerit: vel enim bovum *mugitum*, vel gemitu n humanum refert; illum nempe si in Labiis, hunc præsertim si in Palato vel Gutture, fiat.

Labiales.

F. Literam *P* pronunciaturo, *si spiritus erumpat*, fit ipsius Aspiratio *F*, vel *Ph*: hoc est Græcorum φ, Arabum *Phe*, Hebræorum *Phe* raphatum, Cambro-britannorum *ff*. Nec multùm refert utrum per *rimulam*, an per *rotundum foramen* exeat: Quamvis enim eo modo subtilior, hoc pinguior, sonus audiatur; tantillum tamen est utriusque discrimen, ut nescio an ullibi pro distinctis literis habeantur.

V. Literam *B* pronunciaturo, si spiritus *per rimulam exeat*, formatur Anglorum V consonans: Hebræorum *Bheth* raphatum. Hispani eodem sono etiam *b* non rarò efferunt, literas *b* & *v* promiscuè usurpantes. Cambro-britanni hunc sonum per *f* designant (sonum autem præcedentem per *ff*.) Anglo-saxones vel sonum hunc non habebant, vel per *f* scribebant, nam *v* consonam non agnoscunt, variáque passim per *f* scribebant (ut & post illos Angli per aliquot secula) quæ nunc per *v*, non minùs quam quæ nunc per *f* scribuntur; ut *gif*, *heofon*, &c. quæ nunc *give*, *heaven*, &c. scribuntur. Arabes & Persæ hunc sonum non habent: Turcæ tamen sic proferunt sonum *Vaw*; ut & non pauci *Vau* Hebræorum (quòd alii potiùs ut Arabum *Waw*, seu *W*, rectiùs efferri putant.) Atque hoc sono Æolicum Digamma *F*, pronunciatum fuisse non dubito; cùm enim antea habuerint Græci characterem φ, non opus erat ut eidem sono exprimendo novum characterem *F* excogitarent. Quid quod, & Priscianus agnoscit Latinorum *F* ita fuisse olim pronunciatum; eodem nempe sono quo postea *V* consona prolata

lata fuit, adeóque tandem literam *f* ad ſonum φ, ſeu *ph*, tranſiiſſe.

Si verò ſpiritus *per foramen rotundum exeat*, (genis nempe contractis, & ore rotundato,) formatur Anglorum *W*, Arabum *Waw*. Quo ſono & Hebræorum *Vau* pronunciandum eſſe multi ſentiunt. At Germanorum *W*, ni fallor, ſonum exhibet compoſitum ex hoc & præcedente, illum nempe huic præponendo; nempe quod Germani per *Wa*, Angli per *Vwa* ſcriberent. Non multùm differt hic ſonus ab Anglorum *oo*, Gallorum *ou*, Germanorum *u* pingui, rapiſſimè pronunciatis: adeóque a quibuſdam pro vocali fuit habita, cùm tamen reverâ conſona ſit, quanquam ipſi vocali admodum ſit affinis. Cambro-britanni tam vocalem illam quam hanc conſonam eodem charactere *w* ſcribunt; nempe, cùm accentu ſupernè notatur, vocalis eſt, & producto ſono effertur, alibi ſæpe pro conſonante habetur correpto ſono prolata: ut *gw'ydd* (diſſyllabum) anſer, *gwy'dd* (monoſyllabum) arbuſta; ſic *gw'yr* curvus, *gwy'r* viri. In vocibus Latinis quoties his ſonus literis *ſ*, *q*, *g*, ſubjungitur, ut in *ſuadeo*, *quando*, *lingua*, &c. a pleriſque pro vocali habitus eſt; & quidem ab illis fortaſſe qui in Anglorum *wade*, *perſwade*, *ſwar*, &c. conſonam agnoſcerent: utrobíque tamen idem omnino ſonus eſt. Sed & in dipthongis, *au*, *eu*, *ou*, ritè pronunciatis, vocalis quæ dicitur ſubjunctiva, non alia eſt quam hæc conſona: quâ de re videatur tractatus ille quem *de Bivocalibus* edidit acutiſſimus *Gatakerus* noſtrâs. W.

Quum verò idem Vir Clariſſimus contendit (ut & alii magni viri) eodem ſono Latinorum V conſonam ſemper olim fuiſſe pronunciatam (quomodo

do etiamnum alicubi gentium pronunciatur:) Ego quidē aliquatenus assentio; illo nempe sono in multis saltē vocabulis fuisse pronunciatā: At verò an in omnibus ita fuerit pronunciata, non ausim affirmare. Existimo potiùs utrumque sonum, non modò nunc dierum, sed & olim, eidem characteri affixum fuisse; quędam nempe vocabula hoc, quædā illo sono, fuisse prolata, fortasse & eadem nonnunquam vocabula variis in locis, aut a variis personis, utroque sono promiscuè prolata: Hoc præsertim argumento ductus, quòd videam Latina nomina per consonam *V* scripta, cùm in Græcam linguam transferuntur, quandoque per β, quandoque verò per υ, Græcè scribi: atque illud quidem olim obtinuisse: Nulla enim mihi apparet ratio cur non (verbi gratiâ) Latinorum *Flavius* Græcè Φλαύιος (& quidem semper) scriberetur, potiùs quàm Φλάβιος, (quod & de innumeris vocabulis dici potest,) nisi consona illa *V* propiùs accederet ad sonum Æolici Digamma: Præsertim, cùm illam *V* consonam in multis quidem vocabulis ab ipso Digamma Æolico ortum duxisse, sit in confesso: Quis enim aliam causam assignat cur in Latinorum *video, vis, vesper, vinum, venter, vestis, vescor, Venetus*, &c, conspiciatur *V* consona, (quæ in Græcorum εἶδω, ἴς, ἕσπερος, οἶνος, ἔντερον, ἕσθης, ἐσθίω, Ἐνετός, non conspicitur,) quàm, quòd soliti fuerint Æoles suum Digamma hujusmodi vocibus præfigere? Neque mirum videri debet, si lingua Latina, quæ tunc ipsis erat vernacula, parem cum aliis linguis vernaculis sortem obtinuerit; ut nempe ejusdem literæ non sit eadem ubique & constans pronunciatio. Fortasse etiam & Hebræorum *Vau* non erat idem ubique sonus, ideóque Græcè בֹּעַז, non בּוֹעַז legitur: Quod de ו certum est, Jud. 12, 6.

Li-

Literam *T* pronunciaturo, si spiritus *pinguiùs exeat*, & quasi *per foramen*; formatur Græcorum θ, Hebræorum *Thau* raphatum, Arabum *The*; hoc est Anglorum *Th* in vocibus *Thigh*, femur; *thin*, tenuis; *thing*, res; *thought*, cogitatio; *throng*, caterva, &c. Anglo-saxones olim scribebant hâc notâ Þ quam *Spinam* vocabant. Cambro-britanni per *Th* semper scribunt. *Palatina.* Th.

Si verò *subtiliùs exeat*, & quasi per *rimulam*, (elevatâ paulùm eâ linguæ parte quæ extremitati proxima est, ut spiritus in tenuiorem quasi laminam seu bracteam comprimatur, in formam nempe latiorem sed minus crassam) formatur Græcorum σ, Hebræorum *Samech* & *Sin*, Arabum *Sin* & *Sad*; Latinorum & Anglorum *s* vero (hoc est, stridulo & acuto) sono pronunciatum; ut in vocibus *yes*, ita (affirmandi particula;) *this*, *hic*; *us*, nos; *thus*, sic; *hisse*, sibilo; *lesse*, minor, *send*, mitto; *strong*, fortis, &c. Hoc etiam sono pronunciamus *c* mollius, (nempe ante *e*, *i*, & *y*,) ut in *grace*, gratia; *mercy*, misericordia; *peace*, pax; *since*, postquam; *Principal*, principalis, &c Galli eodem sono efferunt *c* nonnunquam etiam ante alias vocales, (at tunc plerumque caudam affigunt,) ut ç ı, *adeſdum*; garçon, *puer*, &c. *S.*

Literam *D* pronunciaturo, si spiritus erumpat modo *pinguiori*, & quasi *per foramen*; formatur Arabum *Dhal*, Hebræorum *Daleth* raphatum, Hispanorum *d* mollius, qualiter nempe efferri solet ea littera in medio & fine vocabulorum, ut *Majeſtad*, *Trinidad*, &c. Hunc sonum Angli eodem prorsus modo scribunt quo sonum alium paulò suprà nominatum, nempe per *th*, ut in vocibus *thy*, *thine*, tuus; *this*, hoc; *though*, quamvis, &c. Anglo saxones olim Dh.

ſonum illum per þ, hunc vero per Ð, ð ſcribebant, prout ex eorum ſcriptis liquet, (quanquam & characteres illos nonnunquam confundebant:) Sequentibus autem ſeculis Angli eodem characterē þ utrique ſono adhibuerunt, qui paulatim degeneravit in characterem y, qui in libris quamplurimi manu-ſcriptis perpetuò conſpicitur in iis vocabulis quæ nunc per *th* ſcribuntur: Atque hinc eſt quod mos olim invaluerit, qui etiam adhuc non rarò retinetur, ſcribendi ye, yt, yu, pro *the, that, thou*, &c. Cambro-britanni ſonum illum per *th*, hunc per *dd* perpetuò ſcribunt; niſi quod aliqui meliùs ſcribi poſſe contendant per *dh*, qui non tamen obtinuerunt ut mos olim receptus immutetur. Nos autem (ut dictum eſt) utrumque ſonum promiſcuè ſcribimus per *th*: Sed malè quidem; cùm neuter eorum ſit ſonus compoſitus, ſed planè ſimplex, à ſonis literarum *t* & *d* eodem ferè modo deflectentes quo *f* & *v* à ſonis literarum *p* & *b*. Fateor tamen qua ratione pro *f* ſcribitur *ph*, eadem etiam *bh, th, dh*, ſcribi poſſe: ut nempe literarum aſpiratarum Affinitas ſimul & Deflectio ab iis à quibus oriuntur aliquatenus innuatur. Compoſitum autem ex his literis genuinum ſonum, omnino alium eſſe quàm qui eſt literarum aſpiratarum, patet ex vocibus *Cob-ham, Chat-ham, Wit-ham, Mait-ham, Wad-ham, Wood-houſe, ſhep-heard, Clap-ham, Mep-ham*, &c. (Item in *Oc-ham, block-head, hog-heard, Cog-hil, houſ-hould, diſ-honour, miſ-hap, diſ-honeſt, diſ-hearten, Maſ-ham, Cauſ-ham, Wiſ-heart*, &c. alios omnino ſonos audimus quàm quos vulgò ſcribimus per *ch, gh, ſh*,) Utrumq; autem ſonum quem nos per *th* ſcribimus, Galli, Belgæ, aliíque non pauci, vix aut ne vix proferunt; dum illum

lum autem proferre conantur, Galli plerumque *t*, Belgæ *d*, alii nonunquam *s* ſubſtituunt. Neutiquam tamen eſt difficile genuinos hoſce ſonos proferre ſiquis eorum formationem paulò attentiùs obſervet; nempe, omnibus eodem modo manentibus acſi prolaturus eſſet literas *t*, *d*, niſi quòd ſpiritus erumpere permittatur: caveatur autem ne, etiam non attendenti, aſſurgat aliquantulum linguæ pars extremitati proxima, adeóque literas *S* & *Z* efficiat ut enim *S* ad *t*, ſic *Z* ad *d*, ut jam dicemus.

Si eandē literā *D* pronunciaturus, ſpiritum *ſubtiliori* formā & quaſi *per rimulam* protrudat, (elevatâ quidem in illum finem linguæ parte extremitati proximâ,) formatur Latinorum *Z*, Græcorum ζ, Hebræorum *Zain*, Arabum *Ze*: quem ſonum etiam Angli per *Z* exprimunt. Nonnunquam tamen Angli etiam literam *S* (ſicut & Galli) eodem ſono efferunt; præſertim ubi inter duas vocales ponitur, & in fine dictionis: ut in *pleaſure*, voluptas; *eaſe*, otium; *laws*, leges, & c. Et, quod ferè ſolenne eſt, ubi ex Nomine per *ſ* durum in ultimâ ſyllabâ pronunciato, fiat Verbum; hoc verbum per *s* molle (hoc eſt, per *Z*) pronunciatur: Sic *a houſe*, domus; *a lowſe*, pediculus; *a mowſe*, mus; *a prîce*, pretium; *advîſe*, conſilium; *clôſe*, contiguum; *braſſe*, æs; *glaſſe*, vitrum; *graſſe*, gramen; *greaſe*, pinguedo; *a fleece*, vellus; per *ſ* durum: at *to houſe*, in domum recipere; *to lowſe*, pediculos captare; *to mouſe*, captare mures; *to prîſe*, æſtimare; *to advîſe*, conſulere; *clôſe*, conjungere; *to braze*, obærare; *to fleeze*, deglubere; per *s* molle efferuntur. Sed & eodem modo etiam aliæ literæ analogam alleviationem ſortiuntur; nam ex Nominibus *Wife*, uxor; *life*, vita; *ſtrife*, lis; *half*, ſemiſſis; *calf*, vitulus; *ſafe*, ſalvus; *breath*, Z

ſpiritus; *clóth*, pannus; per ſonos duriores prolatis: fiunt Verba *to wive*, uxorem quærere; *to live*, vivere; *to ſtrive*, litigare; *to halve*, biſecare; *to calve*, vitulum parere; *to ſave*, ſalvum redere; *to breath*, ſpirare; *to clòthe*, veſtire. Itali literam *Z* (præſertim geminatam,) non raro fortiùs efferunt, ut Hebræorum ץ vel צ; atque eodem ſono efferunt non pauci in vocibus Latinis *t* ante *i*, ſequente etiam alia Vocali: Nempe *Piazza*, *Venetiæ*, &c. efferuntur *Piatza*, *Venetziæ*, &c.

Eidem literæ *D*, vel (ſi placet) literæ *N*, ſubjungere etiam licet duas alias literas eàdem ſede, nempe in Palato, formatas: *L* & *R*. Has autem literis *D* aut *N*, potiùs quàm literæ *T*, ſubjungo; propter laryngis concuſſionem, & ſpiritûs ad nares emiſſionem, quæ his proferendis fiunt; quarum litera *T*, & quæ ab eâ deſcendunt
L. omnes, ſunt incapaces.

Litera *L* formatur, ſi literas *D* vel *N* prolaturus *ſpiritum a latere* (ſive altero, ſive utroque) *in buccam leviter emittat*, & per buccarum anfractus ad aperta labia, adjuncto etiam linguæ tremore. Eſtque hujus literæ apud omnes, ni fallor, gentes idem ſonus, nempe ut Hebræorum ל, Græcorum λ.

LL. Habent autem Cambro-britanni alium etiam ſonum huic quidem affinem, ſed fortiorem, (quem per *ll* ſcribunt, ut à litera *l* diſtinguant;) ſpiritu nempe multò fortiùs in buccas extruſo: Unde fit ſonus ſpumoſior, & quaſi exθλ conflatus. Apud alias gentes ſonus ille (quantum ſcio) non auditur, ni-
R. ſi forte apud Hiſpanos.

Litera *R* (quæ canina dici conſuevit) formatur etiam in Palato: ſi nempe extremitas linguæ, literâ *D* vel

D vel *N* pronunciaturæ, introrsũ flexa ſpiritum exiturum forti quidem & frequenti concuſſione verberet : Ex quo conflictu horridus ille ſonus auditur. Eſtque hujus literæ ſonus apud omnes idem: Nempe ut Hebræorum *Reſh*, Græcorum ῥ. Cambro-britanni huic literæ frequenter ſubjungunt *h*; eoúmque *Rh* reſpondet Græcorum ῥ̔ aſpirato. Americanos ferunt, *Novanglia* conterminos, (aut eorum ſaltem magnam partem,) literas *L* & *R* pronunciare non poſſe, ſed ipſorum loco *N* ſubſtituere; adeóque *Nobſtan* dicere pro *Lobſtar*. Rh

Literam *K*, vel *C* durum, pronunciaturo, ſi ſpiritus *ſubtiliùs erumpat*, & ſtrictiùs compreſſus, formatur Græcorum χ, Hebræorum *Cheth*, Arabum *Cha* (rectè pronunciata;) & fortè *Caph* Raphatum, ſed vix à Noſtratibus: ſonus nempe medius inter *C* & *H*. Eſtque hic ſonus Germanis familiaris, ut & Cambro-britannis; utrique per *ch* ſcribunt. Apud Anglos penitùs deſuevit; noſtrum enim *ch* alio longè ſono effertur, ut poſt dicetur. *Gutturales.* Ch.

Si verò *pinguiùs* exeat ſpiritus, & minùs compreſſus (ob laxiorem linguæ poſitionem & latiorem exitum;) fomatur Latinorum *H*, Hebræorum & Arabum *He*, Græcorum ſpiritus aſpiratus. Eſtque hic ſonus pleriſq; gentibus familiaris. Galli ſæpe ſcribunt *h*, ſed rarò pronunciant. Non differt à ſono prioris literæ, niſi quòd illic ſpiritus fortiori conatu & per anguſtiorem quaſi rimulam exeat ideóque Aſpiratio duplex dici ſolea t;) hic verò liberiùs & quaſi per foramen latius. H.

Græci, quaſi non eſſet litera (quoniam exiguus quidem ſonus eſt) *Aſpirationem* dixerunt & (ſaltem nun- dierum) in literarum directâ lineâ non ſcribunt, ſed literæ vertici imponunt; verùm olim in

ipſâ

ipsâ literarũ serie vocalibus præponebant, (at consonæ ρ, ni fallor, postponebant;) atq; hinc est quod apud eos H est centenarii nota; quod enim nunc ἑκατον scribitur, olim scribebant ΗΕΚΑΤΟΝ. In aliis linguis nil video cur non pro consonâ habeatur; Non enim, quia ipsius sonus ab aliquibus (præsertim Gallis) inter pronunciandum aliquando omittatur, ideo litera censenda non est; illud enim & multis literis est commune, præsertim Hebræorum (alio rúmque Orientalium) literis quiescentibus & *Ain*, (ne opus sit Gallorum hâc in re nimiam licentiam attingere;) Neque etiam quòd, apud Latinos Poetas, ipsius interventio, vocalium elisionem non impediebat; nam neque *M*, nec (olim) *S*, impedimento erant quominùs ejusmodi contractio fieret. Fateor tamen Latinos hac in re eousq; Græcorum æmulos fuisse, ut meritò dubium videri possit num ipsi *h* pro literâ habuisse censendi sint necne; præsertim cùm Grammaticos reclamantes videam.

Gh Literam γ (seu *G* durum) pronunciaturo, si Spiritus *arctiùs* compressus per subtiliorem quasi *rimulam* exeat; formatur sonus qui per *gh* exprimitur. Hunc sonum Anglos in vocibus *light*, lux; *night* nox; *right*, rectum; *daughter*, filia; &c. olim protulisse sentio: at nunc dierum, quamvis scripturam retineant, sonum tamen ferè penitùs omittunt: Boreales tamen, præsertim Scoti, ferè adhuc retinent, seu potius ipsius loco sonum *h* substituunt. Hiberni in ipsorum *gh* hunc sonum exactè exhibent, ut in *logh* lacus, &c. Differt à Germanorum *ch* sicut ipsum *g* à *c*; directione nempe spiritus partim ad nares, quam nec *c* nec *ch* omnino patiuntur. Germani tamen easdem voces ferè per

ch

ch ſcribunt, quas Angli per *gh*; eorum enim **nacht, recht, liecht, ſechten, tochter,** reſpondent noſtris *night, right, light, fight, daughter*; aliáq; ſunt ſimilia non pauca. Latini, Græci, Hebræi, & Arabes ſonum hunc non agnoſcunt, niſi fortè Hebræorum *Gimel* raphatum ſic proferri debeat. Perſæ eo ſono ſuum *Ghaf* pronunciant, quod tribus ſupernè punctis ab Arabum *Kef* diſtinguitur.

Si verò *liberiùs* & quaſi *per latius foramen* exeat ſpiritus; formatur Anglorum *y conſona*, Germanorum *J conſona*, Arabum *Ye*; quo ſono etiam Hebræorum *Jod* multi pronunciandum contendunt. Sono nempe vocalis *i* exilis raptiſſimè pronunciatæ admodum affinis eſt. Ideóq; Diphthongi (ut vocantur) *ai, ei, oi*; vel *ay, ey, oy*, ferè promiſcuè per *i* & *y*: apud Anglos præſertim & Gallos. Eſt autem ſonus ille, qui pro vocali ſubjunctivâ cenſetur, reverâ Conſona; eodem nempe prorſus modo ſonabitur litera *y* in *ſaying*, *praying*; &c. ſivè ad priorem ſyllabam (ubi pro vocali habebitur) ſive ad poſteriorem (ubi habebitur pro Conſonâ) referatur; nempe ſive ſit *ſay-ing*, *pray-ing*, ſive *ſa-ying*, *pra-ying*. Parem ſcilicet affinitatem agnoſcimus inter *oo* (ſeu *ů* pingue) & *w*, quæ eſt inter *i* exile & *y*. De utriſque videatur acutiſſimus *Gatakerus* in tractatu ſuprà citato.

Sed & alibi etiam *y* pro *i* non rarò ponitur, ubi ſcilicet *i* vocalis eſt, (præſertim in dictionum fine:) quo caſu non modo antiquiores Anglo-ſaxones, ſed & per multa ſecula qui ipſis ſucceſſerunt Angli, literam *y*, quoties pro vocali *i* poneretur, puncto ſupernè poſito ſemper notabant, hoc modo *ỳ*.

Affinitatem autem maximam eſſe hujus literæ

cum

cum *g* & *gh*, inde manifestum est, quòd ea quæ nunc per *gh* scribimus *light*, *might*, *thought*, &c. in manuscriptis libris sæpissimè per *y* consonam scripta legimus, eodem nempe charactere quo *yet*, *yonder*, &c. Triplicem nempe habuerunt figuram; unam ȳ pro qua nunc scribitur *th*, ut suprà dictum est; alteram ẏ quæ loco *i* vocalis solebat pingi, & a priori non nisi puncto suprà posito distinguebatur; & tertiam ȝ quam pro *y* consonâ perpetuò scribebant, quæ etiam in illis vocibus (ut dictum est) reperitur quæ nunc per *gh* scribuntur: Hunc autem characterem, prout tunc pingi solebat, nescientes forsan posteriores librarii, ipsius loco characterem literæ *z* fœdissimo errore substituerunt; unde monstra illa vocabulorum **thouzt**, **souzt**, &c. pro *thought*, *sought*, &c. seu potiùs pro *thouyt*, *souyt*, &c. (prout tunc nempe per *y* consonam scribi solebant) in impressis Chauceri aliorùmque veterum poetarum libris conspiciuntur. Longè meliùs doctissimus *Wheelocus* (linguarum Arabicæ & Saxonicæ apud Cantabrigienses olim Professor) ejusmodi voces per *h* scribit, in Venerabilis *Bedæ Historiâ Ecclesiasticâ*, aliisque scriptis, Saxonicè ab illo editis: ubi (cnihte, mihte, ðurh, &c.) passim occurrunt quæ nunc *knight*, *might*, *through*, &c. scribuntur. Addo etiam, Ea ipsa vocabula non pauca quæ nunc apud nos per *y* scribuntur, à Saxonibus olim (atque etiamnum ut plurimum à Germanis) per *g* scripta reperiuntur, nostra enim *slay*, occîdo, *sayl*, velum; *say* inquam; *day* dies; *rain* pluvia; aliáq; innumera, partim apud Anglo-Saxones, partim à Germanis dicuntur *schlagen*, *segel*, *segen*, *sag*, *tag*, *regen*, &c. Et contra, multa quæ nunc per *g* scribuntur, fuerunt olim per *y* scripta; ut *agayn*, iterum:

rum ; *agaynſt*, contra ; *given*, datum, &c. olim *ayen*, *ayenſt*, *geoven*, &c.

Atque ita literarum ſonos ſimplices, quos ſcio, omnes enumeravi, eorúmque formaturam tradidi, eóſque in ſuas familias ſeu claſſes diſtribui. Quos omnes uno aſpectu ſic intueri licet.

Lite-

Literarum omnium Synopsis.

		Aperturâ majori.	Aperturâ mediâ.	Aperturâ minori.
Vocales	Gutturales	â ŏ aperta.	e fœmininũ	ŭ ò obscurum
	Palatinæ	á exile.	é masculinum	ee ĭ exile.
	Labiales	ô rotundũ	oo û pingue.	û exile.

Consonæ	Labiales	Muta	P	F	F	
		Semi-muta	B	V	W	
		Semi-vocalis	M	mugitus		
	Palatinæ	Muta	T	S	Th	
		Semi-muta	D	Z	Dh	L.R.
		Semi-vocalis	N	gemitus		
	Gutturales	Muta	C	Ch	H	
		Semi-muta	G	Gh	Y	
		Semi-vocalis	n̄	gemitus		

Aspiratæ { Subtiliores / Pinguiores

SECT.

SECT. IV.

De Sonis Compoſitis.

Literæ Compoſitæ.

RElíqui ſoni omnes ſunt planè Compoſiti ; quamvis eorum nonnulli pro ſimplicibus vulgò habeantur.

ay, ey. oy, aw, ew, ow.

Diphthongi, quæ vocantur, *ai*, *ei*, *oi*, *au*, *eu*, *ou*, vel *ay*, *ey*, *oy*, *aw*, *ew*, *ow*, rectè pronunciatæ, componuntur ex Vocalibus Præpoſitivis, & Conſonantibus *y* & *w*, quæ tamen pro Vocalibus Subjunctivis vulgò habentur. Nempe in *ai*, *au*, vel *ay*, *aw*, præponitur á exile ; *ei* vel *ey*, *e* fœmininum, in *eu* vel *ew*, é maſculinum : in *oi*, *ou*, vel *oy*, *ow*, præponitur aliquando õ apertum, (ut in Anglorum *bóy*, puer ; *tóy*, nuga ; *ſóul*, anima ; *bówl*, poculum ;) aliquando ò obſcurum, (ut in Anglorum *bòil*, coquo ; *tòil*, labor ; *òil*, oleum ; *boul*, globus; *owl*, bubo ; &c. quanquam non negem etiam horum nonnulla à quibusdam per *o* apertum pronunciari.)

Quod autem contendant aliqui Conſonas *y*, *w*, nihil differre à Vocalibus *i*, *u*, ſeu (ut noſtri ſcribunt) *ee*, *oo*, raptim pronunciatis; manifeſtum eſſe errorem facilè deprehendet, qui formationem Vocum *yee* & *woo* curioſiùs attenderit, (præſertim ſi eandem repetat aliquoties) quippe obſervabit, à ſono Conſonæ ad ſequentis Vocalis ſonum non tranſiri, niſi Organorum manifeſto motu (adeóq; novâ poſitione) interveniente, quod in iterandis ſonis *ee ee*, *oo oo*, non fit.

Has autem (vulgò dictas) Diphthongos in variis linguis varias ſortiri à genuino ſono deflectiones non

non ignoro; de quibus nunc agendum non est: poterunt autem illi omnes inter sonos à nobis traditos (ab iis quorum id interest in singulis linguis) reperiri, adeóque ad suos locos referri.

i Anglorum *i* longum seu pingue, est planè sonus compositus ex *e* fœminino & *y* consonâ; estque idem omnino sonus cum Græcorum ει.

j consonæ. dy Anglorum *j* consona vel *g* molle, vel etiam *dg*; componitur ex consonis *dy*. Nam eorum *jar*, discordia; *joy*, gaudium; *gentle*, generosus; *lodging*, habitatio, seu locus commorandi, &c, sonant *dyar*, *dyoy*, *dyentl*, *lóyding*, &c. Atque eodem sono effertur Arabum *Gjim*; (quæ litera quamvis ab Hebræorum *Ghimel* descendat, non tamen ipsius sonum retinet:) & Italorum *Gj*.

zy. Gallorum *j* consona, vel *g* molle, componitur ex consonis *zy*. Nam eorum *je* ego, *age* ætas; &c. sunt *zye*, *a-zye*, &c. Hunc sonum Persæ per suum *zye* scribunt; quod tribus supernè punctis ab Arabum *ze* dignoscitur.

At Germanorum *j* consona, est sonus planè simplex; idem nempe cum Anglorum *y*; ut supra dictum est.

sh, ch, sch sy. Anglorum *sh*, Gallorum *ch*, Germanorum *sch*, Hebræorum & Arabum *shin*, sonant *sy*. Nam Gallorum *chambre* camera, Anglorum *shame*, & Germanorum *scham*, pudor; sonant *syâmbrè*, *syâme*, *syâm*. Cambro-britanni hunc sonum per *si* scribunt, cum notâ productionis in vocali sequente: ideóque apud illos *Siôn* (Johannes) est vox monosyllaba; at *Sion* (Sionis mons) est vox dissyllaba.

ty. Anglorum *ch* vel *tch*, sonat *ty*. Nam *orchard*, hortus; *riches*, divitiæ, &c. sonant *ort-yard*, *rityes*, &c. Hoc sono Itali suum *c* efferunt ante vocales

cales *e* & *i*. Persæ huic sono exprimendo, præter Arabum alphabetum, assumunt suum *che*, quod tribus infernè punctis ab Arabum *Gjim* distinguunt. Si voci Anglicanæ *jew* taxus, sigillatim præponantur *d*, *t*, *ſ*, *z*, fiunt *dyew*, *tyew*, *ſyew*, *zyew*, hoc est Anglorum *Jew* Judæus, *chew* masticо, *ſhew* ostendo, & Gallorum *jeu* lusus. Qui syllabis *janyer*, præposuerit *ſ*, *z*, formabit Gallorum *changer*, hoc est *ſyan-zyer*; at si præposuerit *t*, *d*, formabit Anglorum *changer*, hoc est *tyan-dyer*.

Non ignoro, esse qui velint, in Anglorum *che* & *ge* audiri sonum *ſ*, (quasi *changer* sonaretur *tſyan-dſyer*;) verum ego, in *changer* non alios sonos audio quam *tyan-dyer*; atque ad aliorum aures provoco, num non, qui hos protulerit, Anglorum *changer* exactè pronunciaverit.

Latinorum (& aliarum ferè gentium) X, & Græcorum ξ, componuntur ex *cſ*, κσ. Hanc literam Hebræi, aliique Orientales, non agnoscunt, sed ipsius loco literas simplices scribunt ex quibus componitur: Quod etiam non rarò faciunt Germani; eorum nempe *ochs* bos, *wachs* cera, *ſechs* sex, *ſechſt* sextus, &c. sunt Anglis *ox*, *wax*, *ſix*, *ſixt*. Cambro-britanni hunc sonum, per *cſ*, semper scribunt. X.

Latinorum *K* olim pro *Ca* ponebatur: scribebant enim promiscuè *calenda* & *klenda*. Nunc apud pleraſque gentes eundem planè sonum simplicem obtinet quem Græcorum κ (unde defluxit,) aut Latinorum *C*: essétque litera planè superflua si *C* genuinum suum sonum semper retineret; ideóque Cambro-britanni (quibus literæ *c* sonus ubique constans est) literam *k* non habent; ut nec alii aliqui. K

Lati-

Q. Latinorum *Q* olim pro *Cu*, vel potiùs *Cw*, ſcriptum fuiſſe rectè contendit *Gatakerus*: At nunc dierum (ubi ſubjungitur litera *u*) planè idem ſonat ac *C* vel *K*, eſtque litera ſuperflua. Cambro-britanni hanc literam non agnoſcunt; ſed pro *qu* ſemper ponunt *cw* vel *chw*. Et Anglo-ſaxones ſcribebant *Cpen* (hoc eſt *Cwen*) quod nos *Queen* ſcribimus.

wh Anglorum *wh* pronunciatur omnino ut *hw*. Idem nempe ſonant Anglorũ *whit* & Gallorum *huict*, ſed ſenſu longè diverſo. Anglo-ſaxones olim literam *h* priori loco poſuerunt; (quî autem factum ſit ut Angli poſtponant, planè neſcio:) ſic pro eorum (h*pæt*, h*pilc*,) dicunt Angli *what*, *which*, at Scoti etiam *quhat*, *quilk*.

Eſt autem obſervatu non indignum, conſonas *y* & *w* (licèt non attendentibus, & inobſervatas,) plerumque inter pronunciandum ſubjungi conſonis affinibus ante affines vocales. Nempe *y* ſubjungitur ſæpe Gutturalibus conſonis, *c*, *g*, ſequente vocali palatinâ: ſonantur enim *can* poſſum, *get* acquiro, *begin* incipio, &c. acſi ſcriberentur *cyan*, *gyet*, *begyin*: vix enim tranſire poteſt lingua ab his gutturalibus conſonis ad vocales palatinas formandas, quin, etiamſi nolit, pronunciabit *y*: At ante alias vocales non item; ut in *câll* voco, *gâll* fel, *go* eo, *gun* bombarda, *gooſe* anſer, *come* venio, &c. *W* ſubjungitur nonnunquam conſonis labialibus *p*, *b*, præſertim ante apertum, ut in *pot* olla, *boy* puer, *boile* coquo, &c. quæ ſonantur acſi ſcripta eſſent *pwot*, *bwoy*, *bwoile*, &c. ſed neque ſemper, neque ab omnibus ſic efferuntur.

æ, œ, ea, oa, ee, oo. Latinorum *a*, *æ*; Anglorum *ea*, *oa*, *ee*, *oo*, & quandoque *ei*, *ie*, *ou*, *au*, item *th*, *ph*; (quibus ſimiles

miles apud alias gentes reperiuntur;) quanquã duplicibus characteribus ſcribantur, ſunt tamen (ſaltem prout nunc dierum pronunciari ſolent) ſoni ſimplices: prout ſuis in locis ſupra oſtendimus.

Atque hactenus ſonos literarum omnes, qui ubique ferè gentium occurrunt, tam ſimplices quàm compoſitos, quantum mihi ſufficere videtur, expoſui: & vix quidem ullos audiri credo quin poſſint ad explicatorum aliquos reduci.

Notandum tamen eſt, apud varias gentes nonnihil diverſitatis inter pronunciandum reperiri, quæ non tam ſingularum literarum, quam totius potiùs loquelæ communis eſt affectio. Angli nempe totam pronunciationem quaſi promovent, verſùs anteriorem oris partem, & faucibus apertioribus loquuntur; unde & ſoni fiunt diſtinctiores. Germani potiùs retrahunt verſus poſteriorem oris partem & guttúris imum; unde fortiùs & magis ſtrenuè pronunciant. Galli propiùs ad palatum omnia formant, & faucibus minùs dilatatis; unde pronunciatio evadit minùs diſtincta, & quaſi admiſto murmure confuſa. Item; Itali, & præſertim Hiſpani productiori tenore loquuntur; Galli magis properanter; Angli tenore medio. Aliáque hujuſmodi etiam apud alias Gentes diſcrimina, cuilibet, prout ſe res offert, obſervanda, relinquo.

Grammatica

GRAMMATICA

Linguæ Anglicanæ.

CAP. I.

De linguæ Anglicanæ pronunciatione.

SECT. I.

De Literis in genere, & primò de Conſonantibus.

SErmonis Anglicani rudimenta traditurus, à *Literis*, earùmque apud nos pronunciatione, exordium ſumendum eſſe duco. Ideóq; ex generali qui præceſſit *De loquelâ* tractatu quædam ſeligenda ſunt, aliáq; quæ ad hanc linguam ſpeciatim ſpectant adjungenda.

Sunt apud nos literarum characteres hi qui ſequuntur.

a. b. c. d. e. f. g. h. i, j. k. l. m. n. o. p. q. r. ſ, s. t. u, v. w. x. y, z.

Conſonarum pleræque nihil difficultatis habent quo minùs à quibuſvis pronuncientur, cùm eundem habeant apud nos ſonum, quem & alibi ferè ubique gentium obtinent: præſertim *b*, *d*, *f*, *h*, *k*, *l*, *m*, *n*, *p*, *q*, *r*, *z*. De Paucis tamen quædam ſunt monenda.

C *C* ante vocales *e*, *i*, *y*, (aut etiam Apoſtrophum abſentis *e* non rarò indicem,) ubique molliùs ſonatur; ut litera *ſ*, genuino ſono, prolata: alibi ſemper duriùs, & ſuo ſono nempe ut Græcorum *κ*.

Galli *c* molliùs quandoq; per ç ſcribunt, quem characterem etiam apud nos non incommodè adhiberi poſſe ſentio: eò tamen minor eſt novi characteris neceſſitas, quia regula tradita nullam (quam ſcio) patitur exceptionem; quoties enim *c* durum ſonandum occurreret ante vocales *e*, *i*, *y*, perpetuò vel adjungitur vel ſubſtituitur *k*; ut in *skin* pellis, *skil* ſcientia, *keep* ſervo, *publike*, *publick*, publicus, &c. (nam *publique* &c. eſt potiùs ſcriptio Gallica quàm Anglicana; Galli verò ideo ſubſtituunt *qu* quia literam *k* non habent.) Si verò *c* alibi forſan molliùs ſonare vellent, (putà in fine ſyllabæ, vel ante conſonam, aut vocales *a*, *o*, *u*) adjungunt *e* mutum, quo ſonus mollior indicetur: ut *chance* caſus, *advancement* promotio, *forceable* (*forcible*) violentus, &c.

S *S* acuto & ſtridulo ſono effertur ubi genuinum ſuum ſonum obtinet: At ubi dictionem

dictionem claudit, ferè ſemper; & ubi media inter duas vocales aut diphthongos occurrit, non rarò, obſcuriùs ſeu molliùs effertur, ut z.

Hanc ego literam, quoties molliùs efferenda eſt, breviori ſemper charactere ſcribi vellem, ut *his* ſuus, *advise* conſulo; alibi ſemper longiori, ut *hiſſe* ſibilo, *adviſe* conſilium.

Quatuor monoſyllaba (nec enim plura memini) *s* finale durum habent; *yes* ita (affirmandi particula,) *this* hoc, *thus* ſic, *us* nos. Nam qui ſcribunt *needles*, *coynes*, *lightnes*, &c. pro *needleſſe* non neceſſarium, *coyneſſe* delicatia, *lightneſſe* levitas, &c. vel ſaltem pro *needleſs*, *coyneſs*, *lightneſs*, omnino errant; ex diſſyllabis enim faciunt monoſyllaba, ſunt enim *needles* acus, *coynes* monetæ, *lîghtnes* (vel *lîghtneth*) fulgurat, monoſyllaba per *e* mutum. At qui ſcribunt *greenes*, *fines*, &c. pro *greenneſſe* viriditas, *fineneſſe* accuratio. &c, adhuc errorem duplicant.

T ante *i*, ſequente aliâ vocali, ſonatur ut *ſ* ſtridulum: Alibi ſuum ſonum retinet. T

Illud potiſſimùm in vocibus quæ à Latinis deſcendunt, non tamen in ſolis illis, conſpicitur. Sic *nation* natio, *potion* potio, *meditation* meditatio, *exſpatiate* exſpatior, &c. ſonantur *naſion*, *poſion*, *meditaſion*, *exſpaſiate*, &c. At in *queſtion*, quæſtio, *mixtion* mixtio, *combuſtion* combuſtio, *fuſtian* goſſypium, & ſicubi aliàs *t* ſequatur literas *ſ* vel *x*, genuinum ſuum ſonum obtinet.

X **X, ſonatur ut *c ſ*, vel ξ Græcorum.**

Quâ de re Gallos præſertim monendos vellem, qui ſolent ſonum *c* ſupprimere. Sed & Hiſpani molliùs quam par eſt eam literam efferunt.

W ***W* ſonatur, ut *u* in vocibus Latinis *quando, lingua, ſuadeo*, aliiſque poſt *q, g, ſ*.**

Hanc literam nos pro conſonâ ſemper reputamus; ſono tamen non multum differt (differt tamen) à Germanorum vocali *û* pingui, raptiſſimè pronunciatâ. Præcedit, apud nos, non modo quaſvis vocales, (ſi ſaltem *u* excipias,) Sed & conſonam *r*; Subjungitur conſonis *ſ* & *th*: ut *want* careo, *went* ibam, *winter* hyems, *wont* ſolebam, *wrath* ira, *write* ſcribo, *wry* curvatus, *ſwim* no, *perſwade* ſuadeo, *thwart* perverſus; (at poſt *g* & *q* potiùs ſubſtituitur *u*, ut *acquaint* aſſueſco, *anguiſh* angor, ſeu dolor acris, &c.) Sequitur etiam vocales *a, e, o*, cum quibus quaſi in diphthongum coaleſcit, eodem prorſus modo quo *u*, ut *ſow* ſus, *ſów* ſero, *ſaw* vidi, *few* pauci, &c. Præcedit etiam literam *h*, ſed revera poſt illam ſonatur; *when* quando, *what* quid, &c. ſonantur *hwen, hwat*, &c.

Y **Y conſona, apud nos, ſonatur ut Germanorum *j* conſona; ſono nempe quam proximè accedente ad ſonum vocalis *i* raptiſſimè prolatæ.**

Arabes ي per ſuum *je*, ſicut & و per ſuum *waw*, exprimunt. Præcedit (in ſyllabæ initio) ſolas vocales, (præſertim *a, e, o*;) eaſq; ſequitur & cum illis quaſi

quasi diphthongescit, eodem modo & sono quo *i*: idem nempe sonant *ay*, *ey*, *oy*, ac *ai*, *ei*, *oi*; sed in fine dictionis frequentiùs per *y* scribuntur, in mediò sæpiùs per *i*.

Sed & *y* nonnunquam vices sustinet vocalis *i*; præsertim in dictionum fine. Nam promiscuè scribimus *mercy* misericordia, *pity* commiseratio, &c. ac *mercie*, *pitie*, &c. In medio dictionis rariùs pro *i* occurrit, nisi in vocibus quæ à Græcis descendunt per *y* scriptis. Quoties autem pro vocali censenda est hæc litera, supernè puncto notari vellem, hoc modo *ẏ*, ut a consonâ *y* distinguatur; quod olim semper factum fuisse video.

V consona effertur apud nos eodem sono quo apud Gallos, Hispanos, Italos, aliósque: sono nempe ad literam *f* proximè accedente. V

Differunt enim *F* & *V*, eodem modo quo *P* & *B*. Scribitur nunc dierum ferè semper diverso charactere *v*, ut ab *u* vocali distinguatur. Præcedit apud nos solas vocales, & quidem omnes; non autem consonam *r* ut apud Gallos, nec *l* ut apud Belgas: sequitur non modò vocales, sed & consonas *l*, *r*, in ejusdem syllabæ parte posteriori, (sed sequente *e* muto, aut ipsius vice apostropho, ne vocalis censeretur,) ut *vain* vanus, *vein* vena, *virtue* virtus, *vîce* vitium, *vóice* vox, *vulgar* vulgaris, *have* habeo, *leave* linquo, *live* vivo, *love* amo, *carve* sculpo, *calves* vituli, &c.

J consona duriùs apud nos sonatur quam apud plerosque alios; nempe ut *dy*.

Pro-

Productiori charactere nunc dierum pingi solet, hoc modo, *j*; ut distinguatur ab *i* vocali. Syllabam semper inchoat, & solis vocalibus immediatè præponitur: Nam siquando sonus ille in syllabarum fine pronunciandus occurrit, per *g* molle, aut etiam *dg* exprimitur, sequente tamen *e* muto ut mollior sonus literæ *g* innuatur; ut *age* ætas, *rage* furor, *knowledge* scientia, &c.

G. **G genuino sono prolatum sonat ut Græcorum γ: Sed ante vocales *e*, *i*, *y*, (aut apostrophum absentis *e* indicem) plerumque, nec semper tamen, molliùs effertur, eodem nempe sono quo *j* consona.**

Quoties autem molliori sono proferendum sit, optarē ego ut puncto suprà posito semper notetur, hoc modo *ġ*, quò à *g* duro distinguatur: quod exteris linguam nostram addiscentibus maximo esset adjumento. In vocibus *gīve* dono, *forgīve* condono, *get* acquiro, *forget* obliviscor, *beget* gigno, *geld* castro, *begin* incipio, *together* simul, eorúmq; derivatis, genuinum sonum retinet. Item in *anger* ira, *hunger* fames, *linger* moras necto, *eager* acris, *vineger* acetum, *swagger* Thrasonicè glorior, *stagger* ebriorum more vacillo, *dagger* sica, & siqua sint alia quæ per *gger* scribuntur. Item in derivatis à *long* longus, *strong* fortis, *big* magnus, *beg* mendico, *sing* cano, *bring* affero, aliisque quorum primitiva in *g* duro terminantur. In quibusdam subjungitur *u* vel *h* (sicut apud Gallos) ut sonus fortior literæ *g* innuatur, ut *guift* donū, *guîde* ductor, *guîlt* reatus, *guîle* dolus, *guild* deauro, *leaguer* castra, *tongue* lingua, *gueſt* hospes, *gheſſe* conjectu-

ram

rã facio, *Ghoſt* ſpiritus, *Guilbert*, *Guifford*, (propriis nominibus,) aliiſque forſan aliquot; in quibus *u* nihil ſonat, ut neque in *buy* emo, *build* ædifico.

SECT. II.

De Vocalibus.

VOcalium Characteres ſunt *a*, *e*, *i*, *o*, *u*; & *y* pro *i*. Quæ plerumque cùm ſyllabam claudunt, producuntur; ſecus autem ut plurimum corripiuntur.

A plerumque pronunciatur ſono magis exili quàm apud alias pleraſque gentes: eodem ferè modo quo Gallorum *e* ſequente *n* in voce *entendement*, ſed paulò acutiùs & clariùs. A

Non autem ut Germanorum *â* pingue; quem ſonum nos plerumq; exprimere ſolemus per *au* vel *aw*, ſi producatur; aut per *ŏ* breve ſi corripiatur.

Pauca tamen ſunt in quibus *a* ſono illo pingui efferri ſolet: nempe cùm in fine dictionis *a* præcedit geminum *ll*; ut *âll* omnes, *tâll* procerus, *hâll* aula, *câll* voco, *wâll* murus, *bâll* pila, *fâll* cado, &c. cum eorum Derivatis & Compoſitis, ut *âlthough* quamvis, *âllwayes* ſemper, *âllmoſt* fere, *tâllneſſe* proceritas, *câlling* vocatio, *wâll-flower* luteola, &c. Quo caſu ſuaderem ego ut accentu circumflexo ſupernè noretur, ut pinguior ille ſonus innuatur. At *walk* ambulo, *talk* colloquor, &c. rectiùs per *a* Anglicum efferuntur; quæ tamen negligentiùs loquentibus

tibus ſonantur *wau'k*, *tau'k*, &c. quo ſono Gallos imitamur qui pro *al* (ante conſonã) non rarò ſubſtituunt *au*; & Scoti etiã ubi non ſequitur conſona.

E *E* profertur ſono acuto claróque, ut Gallorum *é* maſculinum.

Vix unquam profertur ſono obſcuro ut Gallorum *e* fœmininum, niſi fortè cum *e* breve præcedit literam *r*, ut in *vertue* virtus, *ſtranger* extraneus, &c. ubi non tam requiritur ſonus ille quàm ægrè evitatur; difficiliùs enim tranſit lingua ab *é* maſculino ad *r*.

E mutum. At *E*, quotieſcunque in fine dictionis ſimplex occurrit, omnino mutum eſt, nec quicquam (nunc dierum) ſonat: Ut in *make* facio, *have* habeo, &c.

Præterquam in Articulo demonſtrativo *the*, quod per *e* ſimplex ſcribitur (ut diſtinguatur a Pronomine *thee* te) & Nominibus aliquot Propriis, aliunde deductis, ut *Phœbe*, *Penelope*, &c. Vix, enim aliàs ullibi pronunciatur *e* ſimplex in dictionum fine. Nam *he* ille, *ſhe* illa, *be* eſſe, *we* nos, *me* me, & ſiqua ſunt ſimilia, rectiùs ſcribuntur (prout etiam pronunciantur) per *ee* geminum, *bee*, *ſhee*, *bee*, *wee*, *mee*. Quoties autem vox aliqua terminanda occurrit ejuſmodi ſono; vel ſubjungitur aliud *e* mutũ, ut in *Phariſee* Phariſæus; vel ſubjungitur *a*, ut in *ſea* mare, *flea* pulex, *plea* argumentatio judicialis, *pea* piſum, *yea* ita (affirmativa particula,) nec, quòd ſciã, in pluribus; vel deniq; ſubjungitur *y*, ut in *Marſhalſey*, *Winchelſey*, *Langley*, *Hendley*, &c

& paucis forsan aliis nominibus propriis.

Originem verò hujus *e* muti, nequis miretur unde devenerit, hanc esse judico. Nempe, quòd antiquitùs pronunciatum fuerit, sed obscuro sono, sicut Gallorum *e* fœmininum: adeóque voces *take* accipio, *ône* unus, *wîne* vinum, &c. quæ nunc sunt monosyllabæ, fuerint olim dissyllabæ, *ta-ke*, *ô-ne*, *wî-ne*, &c. ideóque etiam vocalis prior syllabam terminaverit, fueritque propterea longa. Sonus autem ille obscurus, finalis *e*, sensim evanuit, usque adeo ut tandem prorsus negligeretur (quod & de Gallorum *e* fœminino sæpissimè accidit;) retentâ tamen præcedentis vocalis quantitate, reliquíseq; omnibus literis eodem prorsus modo pronunciatis acsi etiam ipsum *e* pronunciandum foret. Atque hoc eò magis patet, quia ejusmodi *e* mutum antiquitùs videmus perpetuò annecti vocabulis plurimis, ubi jam plerumque omittitur, ut *darke* obscurus, *marke* noto, *selfe* propria persona, *leafe* folium, *waite* exspecto, aliisque innumeris, in quibus nulla patet vel probabilis conjectura cur annecteretur, nisi quod pronunciarentur *dar-ke*, *mar-ke*, *sel-fe*, *lea-fe*, *wai-te*, &c. Nàm ad producendam syllabam (qui præcipuus nunc est ipsius *e* usus) omnino inutile est: vel enim syllaba non producitur, vel diphthongo illud satis innuitur. Quid quod & in vocibus *have* habeo, *crave* peto, *live* vivo, *love* amo, *dove* columba, &c. consona *v* conspicitur ante *e* finale mutum, quæ tamen nusquam invenitur syllabam claudere. Item in vocibus *force* vis, *space* spatium, *strange* extraneus, *rage* iracundia, aliisque multis, ante *e* finale mutum reperiuntur *c* & *g*, molliori sono prolatæ; nulla verò

Ipsius origo.

periuntur *c* & *g*, molliori ſono prolatæ; nulla verò conjectura ſuppetit cur naturalem ſuum ſonum exuerent niſi propter ſonum ſequentis *e*. Præſertim cùm hujuſmodi vocum magna copia ad nos a Gallis devenerint, apud quos etiamnum manet non modò eadem ſcriptura, ſed & prolatio *e* finalis fœminini: Quamvis & apud eos parciùs nunc dierum quàm olim prolatum videatur; & quidem à celeriter loquentibus ſæpiſſimè ſupprimitur, (licèt eorum Grammaticæ nondum doceant ſupprimendum;) eáq; prolatio, quæ quotidie parcior evadit, brevi fortaſſe tam apud illos quàm apud nos penitùs evanitura eſt. Certiſſimum autem hujus rei indicium eſt ex antiquis Poetis petendum; apud quos reperitur illud *e* promiſcuè vel conſtituere vel non conſtituere novam Syllabam, prout ratio carminis poſtulaverit; (quod & de Gallorum *e* fœminino aliquatenus verum eſt, quod, etiam non ſuadente Grammaticâ, poëſeos ratione ſæpe abjicitur:) Unde colligitur, ipſum olim ſonatum quidem, quia quandoque, ſed debiliùs, quia non ſemper, ſyllabam conſtituat; Nempe ut fit nunc dierum in *heaven* cœlum, *ever* ſemper, &c. quæ promiſcuè vel pro monoſyllabis vel pro diſſyllabis apud Poetas occurrunt, ultimo ſcilicet *e* vel prolato vel quaſi per Syncopen extrito prout carminis ratio poſtulaverit.

Ejus uſus. Quanquam verò nunc dierum non ſonetur illud *e* mutum, non tamen prorſus otioſum eſt. Nam, præterquam quod indicio eſt voces illas pluribus olim ſyllabis, quàm nunc, fuiſſe pronunciatas; his tribus ſaltē uſibus adhuc inſervit, 1. Ut præcedentis vocalis quantitas conſervetur, quæ ſi producta olim fuerit, (vel nunc futura eſſet, ſi pronunciaretur

nunciaretur *e* finale,) manet etiamnum productum quamvis illud *e* nunc sit mutum: Ita vocabula *bat* vespertilio, *mat* teges, *hat* pileus, *fil* impleo, *mil* mola, *wil* voluntas, &c. corripiuntur; at *bate* contentio, *mate* sodalis, *hate* odi, *file* lima, *mile* milliare, *wile* stratagema, &c. producuntur; utraque tamen monosyllaba. 2. Ut literarum *c*, *g*, & *th*, sonus mollior innuatur, quæ secùs fortiùs pronunciandæ forent: ut *huge* grande, *since* postquam, *breathe* spiro, *seethe* coquo, *wreathe* torqueo, &c. quæ si *e* deesset fortiùs essent pronuncianda, ut *hug* amplector, *sink* mergor, *breath* spiritus, *see'th* videt, &c. 3 Ut *v* consona post vocalem, distinguatur ab *u* vocali, ut in *have* habeo, *crave* precor, *save* conservo, &c. ne putentur ut *hau*, *crau*, *sau*, pronuncianda: cùm autem nunc dierum *v* consona ab *u* vocali, distincto charactere scribatur, fieri potest vt *e* mutum hoc in casu posthac aliquando omittatur.

Quando autem nulla prædictarum rationum urget continuationem ipsius *e*, ab accuratioribus typographis nunc dierum omittitur: nisi quòd post *l*, alii consonæ subjunctum, à plerisque adhuc retineatur, ut in *candle* candela, *handle* tracto, *tittle* punctulum, *fiddle* fidicula, *wrangle* litigo, *possible* possibilis, *legible* legibilis, &c. in quibus nulli nunc inservit usui, adeóque non incommodè omitti poterit: At in *îdle* otiosus, *trîfle* nuga, *tîtle* titulus, *fable* fabula, *table* tabula, *able* potis, *nôble* nobilis, &c. potiùs retinendum videtur, ut præcedentis vocalis productionem notet; Verum *chîld* puer, *wîld* sylvestris, immansuetus, *mîld* mitis, & similia, rectiùs sine finali *e* scribuntur; quamvis enim producatur vocalis *î*, non potest tamen illud ex appositio *e* finali *Quando redundat.*

satis

satis insinuari; si enī illud *e* non modò apponeretur, sed & pronunciaretur, non tamen *i* sed *l* clauderet priorem syllabam, acsi scriberentur *chîl-de*, *wîl-de*, *mîl-de*, quare & *i* nihilominus pro vocali brevi reputanda videretur, utpote quæ syllabam non terminet; non autem *chî-lde*, *mî-lde*, *wî-lde*, cum *ld* nunquam inchoent syllabam: Atque idem dicendum est de *mînd* mens, *fînd* invenio, *bînd* ligo, &c. Verùm in voce *Christ* (quæ apud nos producto sono proferri solet) productio vocalis ex apposito *e* satis innui poterit, acsi scripta supponatur *Chrî-ste*; nam & ejusmodi divisionem patitur analogia linguæ Anglicanæ, & in Χεισ-τὸς unde descendit, ejusmodi agnoscitur syllabarum divisio; sed hîc mos aliter obtinuit ut *Christ* scribatur; & quidem ipsius derivata, *Christian*, &c. pronunciantur per *i* exile seu breve.

Quando manet in medio.

Vocabula per *e* mutum terminata, quamvis deinceps (sive in derivatis, sive in compositis) incrementum finale adsciscant, retinent tamen, si opus est, suum *e* mutum, quod eodem nunc munere quo priùs fungitur.

Vix autem uspiam in medio dictionis reperitur *e* mutum quod non ab origine fuerat finale. Sic *mîles* milliaria, *wîles* stratagemata, *graves* sepulchra, *lives* vitæ, *defiles* polluit, *beleeves* credit, *rarely* rarè, *finely* accuratè, *chargeable* sumptuosus, *changeable* mutabilis, *unchangeableness* immutabilitas, *likeness* similitudo, *enducement* argumentum, *enforcement* coactio, *commencement* principium, comitia,

comitia, *advanement* promotio, *improvement* melioratio, *candle-ſtick* candelabrum, aliáque innumera, retinent *e* mutum; quia in *mîle*, *wîle*, *grave*, *lîfe*, *defîle*, *beleeve*, *rare*, *fine*, *charge*, *change*, *unchangeable*, *like*, *enduce*, *enforce*, *commence*, *advance*, *improve*, *candle*, &c. ejuſmodi *e* mutum eiſdem rationibus adſcriptum fuerat quæ adhuc manent; ideo tamen in illis non ſonatur, quia nec in his; utrobique tamen non dubito fuiſſe aliquando pronunciatum, non minùs quàm in voce *Commandement* mandatum, ubi adhuc pronunciari ſolet.

Quando ſit ſonorum.

Siquando tamen voces per *e* mutum terminatæ ejuſmodi augmentum finale aſſumant, ut accidentalis literarum illigabilium neceſſitas poſtulaverit interventum vocalis, illud *e* quod priùs mutum erat nunc ſonabitur, vel (ſiquis ita loqui malit) *e* ſonans ipſius loco interſeretur. Atque hoc præſertim accidit in formando Nominum numero plurali, Adjectivis poſſeſſivis, & in tertiis perſonis Verborum; Ut in *Churches* Eccleſiæ, *houſes* domicilia, *prîſes* pretia, *boxes* pyxides, *vîces* vitia, *rages* furit, *chooſes* eligit, &c. Ubi non tam analogia flexionis, quàm concurſus literarum illigabilium, ſonum illum poſtulat: (Non poteſt enim ſonus finalis *s*, immediatè ſequi conſonas *ſ*, *z*, *x*, *ſh*, vel etiam *c*, *g*, *ch*, molliùs prolatas:) Nam, ubi hæc neceſſitas non poſtulat, *e* vel non apparet, vel ſaltem non ſonatur, ut in *hands* manus, *lands* terræ, *mîles* milliaria, *tends* tendit, *makes* facit. &c. At in *tendeth*, *maketh*, &c. ſonatur *e*, non quod erat mutum, ſed quod eſt terminationis *eth*.

Quando elidituꝛ.

Quando terminatio, poſt *e* mutum aſſumpta, à Vocali incipit, illud *e* plerumque prorſus evaneſcit, & conſona præcedens in eandem ſyllabam

cum

cum ſequente terminatione coaleſcit. Ideóq; meliùs ſcribuntur *ha-ving* habens, *gĭ-ving* dans, *loveth* amat, *dan-ceth* ſaltat, &c. quam *have-ing*, *give-ing*, *love-eth*, *dance-eth*, &c. Pertinent enim conſonæ finales non propriè ad ſyllabam præcedentem, quamvis propter defectum propriæ vocalis ad illam neceſſariò relegatæ fuerunt, (ut cùm Græcè μὲτ vel μετ' per Apocopen, vel Apoſtrophum, pro μετὰ ſcribitur,) ideoque, adveniente vocali novâ, cum illâ potiùs coaleſcit. Quod etiam apud Hebræos (quos hac in re imitamur) perpetuò fit: ut in voce טוֹב *tobh* bonus, conſona ב propter defectum propriæ vocalis vocali præcedenti ſubjungitur, ſed coactè quidem quum ו *holem* ſit vocalis longa, quæ (etiam apud illos) deberet potiùs ſyllabam claudere; ideóque in טוֹבָה *to-bha* bona, טוֹבִים *to-bhim* boni, ubi advenit nova vocalis, conſona ב in unam cum illâ coaleſcit ſyllabam, priorem vocalem deſerens cui non ſine quadam quaſi violentiâ fuerat annexa; quod ſi conſona brevis fuiſſet quæ ſuâpte naturâ conſonam ad ſe trahit, vocalis de novo adveniens poſtularet vel præcedentis vocalis productionem (ut illa ſyllabam clauderet,) vel *Daghes* finali conſonæ inſcribendum, ut, duplicatâ conſonâ, non deſit vel quæ priorem claudat, vel quæ novam inchoet ſyllabam; prout ex illius linguæ analogiâ ſatis liquet.

Ubi autem (apud nos) vocalis ultimæ ſyllabæ brevis eſt, poteſt ea ſuâpte naturâ conſonam unam vel plures poſt ſe admittere, eáſq; in ſuâ ſyllabâ retinere quantumvis alia accedat vocalis. Sic *long* longus, incremento accedente fit *long-er* vel *longer*, longior; nam analogia linguæ utrumvis patitur; at potior videtur hæc ſyllabarum diviſio

long-er

long-er, partim quia ſonus literæ *n* ita ab uſitato ipſius ſono paulum deflectit ut ſolet ante literas (recte pronunciatas,) *c*, *g*, *k*, *x*, in eâdem ſyllabâ; partim quia *g* ſonum fortiorem nactum eſt, ideóq; *e* mutum poſt ſe non habuiſſe credendum eſt, ſi enim radix fuiſſe putetur *longe*, per *g* molle potiùs prolata foret, ut in voce *ſtrange* extraneus. Sic a *drinke* vel *drink* poto, fit *drin-ker* potator, tanquam a *drin-ke*, vel *drink-er*, ut ab origine *drink*; ſed poſterius videtur potiùs eligendum quia *n* ita profertur ut quando *k* ſequitur in eâdem ſyllabâ. Sic *barking* latrans vel a *bar-ke* vel a *bark* duci poteſt, ut ſit vel *bar-king*, vel *bark-ing*. At *dan-ger* periculum, *ſtran-ger* extraneus, dicendum eſt; non *dang-er*, *ſtrang-er* propter molliorem ſonum literæ *g*. In *changeable* mutabilis, dici poteſt vel *change-able* (quæ videri poſſit ſcriptio potior, propter retentum *e* mutum,) vel etiam *chan-geable*, ut maneat *e* ſolummodo ut index mollioris ſoni, ſed quoad alia quaſi ſyncopata habeatur; quod fieri videtur in voce *George*, ſi nempe pro monoſyllabâ habeatur; quódque fit perpetuò apud Italos in vocibus a *Gi* inchoatis, ſequente *a*, *o*, vel *u*, in eâdem ſyllabâ. Atque hactenus de *e* muto diximus.

I vocalis, quoties brevis eſt, ſonatur plerumque (ut apud Gallos aliósque) exili ſono. I

Ut in *bĭt* morſus, *wĭll* volo, *ſtĭll* ſemper, *wĭn* lucro, *pĭn* acicula, *ſĭn* peccatum, *fĭll* impleo.

At quoties longa eſt, plerumque effertur

tur ut Græcorum ι.

Ut *bîte* mordeo, *wîle* ſtratagema, *ſtîle* ſtilus, *wîne* vinum, *pîne* tabe conſumor, &c. eodem ferè modo quo Gallorum *ai* in vocibus *main* manus, *pain* panis &c. Nempe ſonum habet compoſitum ex Gallorum *è* fœminino, & *i* vel *y*. Hunc autem ſonum ſuaderem ego ſic ſemper pingi *î* ſuprapoſito Latinorum accentu circumflexo, ut a ſono exiliori diſtinguatur.

Si quando ſonus *i* exilis occurrat producenda, ſcribitur illud plerumq; non per *i*, ſed per *ee* vel *ie*; ut in *ſteel* chalybs, *ſeen* viſum, *feel* tactu ſentio, *field* ager, *ſhield* ſcutum, &c.

O

O breve eodem modo pronunciatur quo Germanorum *a* vel *o* apertum ſeu pingue, niſi quod corripiatur.

Eundem ſonum productum exprimunt Angli per *au* uel *aw*, rariùs per *â*: Idem enim eſt ſonus primæ vocalis in *mollify* emollio, *maul* malleus; *fond* indulgens, *fawn* hinnulus; *folly* ſtultitia, *fall* caſus, &c. niſi quod hic productus, illic correptus ſit.

Non rarò tamen (ſed malè) pro ŏ brevi, ſonatur ŭ obſcurum, ore nempe minùs aperto, (in quo ſolo ab illo differt,) ut cùm *condition* conditio, *London* Londinum, *compaſſe* circuitus, &c. negligentiùs efferuntur, acſi ſcripta eſſent *cundition*, *Lundun*, *cumpaſſe*, &c. & ſic ferè proferri ſolent *cùme* venio, *dùne* factum, *ſome* aliquis, *ſonne* filius, *lùve* amo, *dùve* columba, & pauca forſan alia. Sonus hic, ſi quando

quando opus sit, notari poterit vel aliquantulum mutato charactere literæ *o*, vel, propter characterum defectum, accentu gravi supra posito, *ò*.

O longum effertur ore rotundo; ut Græcorum ω & Gallorum *au*.

Ut in vocibus *sôle* solus, solea, *chôse* elegit, *môre* magis, plus, &c. Distinctionis gratiâ accentu circumflexo supernè notari potest.

V vocalis, quando corripitur, effertur sono obscuro. U

Ut in *but* sed, *cut* seco, *bur* lappa, *burst* ruptus, *curst* maledictus, &c. Sonum hunc Galli efferunt in ultimâ syllabâ vocis *serviteur*. Differt a Gallorum *e* fœminino, non aliter quàm quòd ore minùs aperto efferatur. Discrimen hoc animadvertent Angli dum pronunciant voces Latinas *iter*, *itur*; *ter ter*, *turtur*; *cerdo*, *surdo*; *ternus*, *Turnus*; *terris*, *turris*; *refertum*, *furtum*; &c.

V longum effertur ut Gallorum *ú* exile.

Ut in *lúte* barbitum, *múte* mutus, *múse* musa, meditor, *cúre* cura, &c. Sono nempe quasi compositio ex *i* & *w*. Hunc à sono superiori distinguere licet vel punctulo, vel accentu supra posito; sic *ú*, *ú*.

SECT. III.

De Diphthongis.

ai, ay. *Ai* vel *ay*, ſonum exprimit compoſitum ex *á* Anglico (hoc eſt, exili) correpto, & *y*.

Ut in voce *day* dies, *praiſe*, laus, &c.

au, aw. *Au* vel *aw*, rectè pronunciatum, ſonum exhiberet compoſitum ex Anglorum *á* brevi, & *w*. Sed a pleriſque nunc dierum effertur ſimpliciter ut Germanorum *â* pingue: ſono nempe literæ *â* dilatato, & ſono literæ *w* prorſus ſuppreſſo.

Eodem nempe ſono efferunt *áll* omnes, *aul*, *awl*, ſubula; *cáll* voco, *caul*, *cawl*, omentum, vel etiam tiara muliebris; &c.

ea. *Ea* effertur nunc dierum ut *é* longum: ſono ipſius *a* penitùs ſuppreſſo, & ſono literæ *e* producto.

Nempe illud ſolum præſtat *a*, ut ſyllaba reputetur longa. Ita, *met* obviam factus, *meat* victus; *ſet* ſiſto, ſedere facio, *ſeat* ſella, &c. non ſono differunt niſi quod vocalis illic correpta, hic producta intelligatur.

Ee, vel *ie*, effertur ut Gallorum *i* (hoc eſt, *i* exile) productum. ee, ie

Eundem nempe ſonum quem ſcribunt Galli *fin*, *vin*, ſcriberent Angli *feen*, *veen*, vel fortè *fien*, *vien*. Hoc modo ſcribunt *fiend* cacodæmon, *ſeen* viſum, &c.

Ei vel *ey* ſonatur per *é* clarum ſeu maſculinum, & *y*: vel etiam ſimpliciter per *é* clarum, ſuppreſſo ſono *y*. ei, ey

Ut in *receive* recipio, *ſeize* apprehendo, *deceit* dolus, &c. Nonnulli tamen pleniùs efferunt, acſi per *ai* ſcripta eſſent.

Eu, *ew*, *eau*, ſonantur per *è* clarum & *w*. eu, ew, eau.

Ut in *neuter* neutralis, *few* pauci, *beauty* pulchritudo. Quidam tamen paulò acutiùs efferunt acſi ſcriberentur *niewter*, *fiew*, *bieuty*, vel *niwter*, *fiw*, *biwty*; præſertim in vocibus *new* novus, *knew* ſciebam, *ſnew* ningebat. At prior pronunciatio rectior eſt.

Oo ſonatur ut Germanorum û pingue, ſeu Gallorum *ou*. oo.

Ut in vocibus *good* bonus, *ſtood* ſtabam, *root* radix, *foot* pes, *looſe* laxus, *loose* laxo, amitto, &c.

Oi, *oy*, efferuntur per *ô* apertum ſeu oi, oy

clarum ſed correptum, & *y*.

Ut in *noise* ſtrepitus, *boys* pueri, *toys* nugæ, *toyl* labor, *oil* oleum. Nonnulli tamen in quibuſdam ſaltem vocabulis potiùs per *ò* vel *ù* obſcurum efferunt, ut *tòil*, *òil*, vel *tŭyl*, *ŭyl*.

Ou & *ow*, duplicem ſonum obtinent; alterum clariorem, alterum obſcuriorem. In quibuſdam vocabulis effertur ſono Clariori per *o* apertum, & *w*.

Ut in *ſóul* anima, *ſóuld* vendebam, *ſnow* nix, *knów* ſcio, *ſów* ſero, ſuo, *ów* debeo, *bówl* poculum, &c. quo etiam ſono & *ô* ſimplex nonnunquam effertur, nempe ante *ld*, ut in *gôld* aurum, *ſcôld* rixor, *hôld* teneo, *côld* frigidus, *ôld* ſenex, antiquus, &c. & ante *ll* in *pôll* caput, *rôll* volvo, *tôll* vectigal, &c. Sed & hæc omnia ab aliis efferuntur ſimpliciter per *ô* rotundum, acſi ſcripta eſſent *ſôle*, *ſôld*, *ſnô*. &c.

In aliis vocabulis Obſcuriori ſono efferuntur; ſono nempe compoſito ex *ò* vel *ù* obſcuris, & *w*.

Ut in *hùòſe* domus, *mòuſe* mus, *lòwſe* pediculus, *bòul* globulus, *òur* noſter, *òut* ex, *òwl* bubo, *tòwn* oppidum, *fòul* immundus, *fòwl* volucris, *bòw* flecto, *bòugh* ramus, *ſow* ſus, &c.

At *would* vellem, *ſhould* deberem, *could* poſſem, *courſe* curſus, *court* aula, curia, & pauca forſan alia, quamvis (ut proximè præcedentia) per *òu* pronunciari

ciari debeant, vulgo tamen negligentiùs efferri ſolent per *oo*.

Optandum eſſet ut Typographi ſonum illum clariorem ab hoc obſcuriori diſtinguerent; quod fieri poteſt, ſi non diſtinctis characteribus, ſaltem ſi vel illum ſemper accentu acuto, (vel ſi libet circumflexo,) notarent; vel hunc accentu gravi: Aut etiam ſi illum per *ow* hunc per *ou* ſemper ſcriberent.

SECT. IV.

De Conſonis aliquot conjunctis.

Gh in vocum principio ut nudum g durum pronunciatur. Gh

Ut in *Ghôſt* ſpiritus, *Gheſſe* conjecturam facio.

Aliàs verò nunc dierum ferè prorſus omittitur; ſyllabam tamen producendam innuit: A quibuſdam tamen (præſertim Septentrionalibus) per molliorem ſaltem aſpirationem *h* effertur.

Ut in *mîght* poteſtas, *lîght* lux, *nîght* nox, *rîght* rectus, *ſîght* viſus, *ſigh* ſingultus, *weigh* pondero, *weight* pondus, *though* quamvis, *thóught* cogitatio, *wróught* operatus eſt, *taught* docuit, &c. In paucis vocabulis effertur plerumq; per *ff*, nempe *cough* tuſſis, *tróugh* alveolus, *tough* tenax, *rough* aſper, *laugh* rideo, proferuntur *cŏff*, *troff*, *tuff*, *ruff*, *laff*. *Inough* (ſingulare) ſat multum, ſonatur *inuff*; at

inough (plurale) ſat multa, ſonatur *enow.*

Ch. *Ch* effertur ut Italorum *c* ante *e* & *i*; ſono nempe compoſito ex *ty.*

Excipe vocabula à Græcis & Hebræis deducta (præſertim nomina propria, & ubi ſequitur conſonans;) hæc enim duriùs, ut per *c* vel *k* efferuntur.

Sh. *Sh* effertur ut Gallorum *ch*, vel *ſy.*

Ph. *Ph* effertur ut *f*: uſurpatur vix alibi quàm in vocibus a Græcis per φ ſcriptis.

Th. *Th* duplicem admittit ſonum; alterum molliorem, affinem literæ *D*; alterum Fortiorem, affinem literæ *T.*

Molliorem habet in Pronominibus, Relativis, & Conjunctionibus, omnibus.

Ut *thou* tu, *thee* te, *thy*, *thine* tuus, *the*, *this*, *that*, hic, ille, *theſe*, *thoſe*, hi, illi, *they* illi, *them* illos, *their* illorum, *there* illic, *thence* inde, *thither* eò, *whither* quo, *either* ſive, *whether* utrum, *neither* neque, *though*, *although*, quamvis.

In paucis item nominibus & verbis, præſertim in *ther* finitis.

Ut *Father* pater, *mother* mater, *brother* frater, *leather* corium, *weather* tempeſtas, *feather* pluma; *Smooth* lævis, *neather* inferior; *Seethe* coquo, *wreathe* torqueo, *breathe* ſpiro, *bequeath* (teſtamento) lego, *clothe* veſtio.

Alibi

Alibi ferè ſemper Fortiorem ſonum obtinet.

Ut in Præpoſitionibus *with* cum, *without* ſine; *within* intra, *through* per: in verbis *think* cogito, *thrive* creſco, diteſco, *throw* projicio, *thruſt* trudo, &c. *loveth* amat, *teacheth* docet, *hath* habet, *doth* agit, &c. in Subſtantivis *thought* cogitatio, *thigh* femur, *thing* res, *throng* turba, *death* mors, *breath* halitus, *cloth* pannus, *wrath* iracundia, *length* longitudo, *ſtrength* fortitudo, &c. & Adjectivis *thick* craſſus, denſus, *thin* rarus, dilutus, tenuis, &c.

Atq; hactenus, quæ ad puram & genuinam linguæ Anglicanæ pronunciationem ſpectare videntur, ſatis prolixè tradidi. Singulas verò variorum locorum dialectos, aut affectatas mulierculorum inepias, alióſve barbariſmos, operæ pretiũ non eſt ut tradam; ut neq; negligentiores quorumdam ſonorũ polationes ſive quæ paſſim apud vulgus, ſive quæ etiam apud Aulicos, aut affectatò delicatulos obtinuerunt; hæc enim ego omnia dediſcenda potiùs quam imitanda duco. Quamvis enim non exiſtimem linguam noſtram à Gallicanæ linguæ ſive elgantiâ ſive morbo penitùs immunem eſſe, quin ut inter celeriter loquendum litera nonnunquàm una aut altera vel omittatur vel negligentiùs proferatur: illud tamen (ubi mos obtinuit) patimur magis quàm jubemus; & pro tolerando potiùs errore, quàm laudandâ praxi ducimus; adeóque ſiquis accuratiùs loqui velit, id ei laudi potiùs quam vituperio cedet.

Si cui autem nimis hâc in re prolixus videar; ſciat ille me non hoc velle, ut quilibet ex traneus, dum

dum linguam nostram addiscere satagit, singulos minoris notæ apices exactè calleat, aut se discendo fatiget: sufficiet enim ad laudabilem hac in re progressum, ut selectiores quasdam magisque generales regulas, eásque non adeo multas, observet: Cætera vel exercitatio docebit, vel sine magno incommodo ignorari poterunt. Atque idem etiam de sequentibus judicium ferendum est, quoties ad minutiora descendo.

CAP. II.

De Anglicanæ Linguæ structurâ; & primùm De nomine Substantivo.

Anglicanæ linguæ facilitas.

HActenus de Pronunciatione egimus: sequitur ut de totâ Anglicani Sermonis structurâ agatur. Hæc autem lingua quanquam a quibusdam extranes difficilior habita fuerit, (ideo forsan quia vel nullis, vel non benè ordinatis præceptis in discendo usi fuerint;) est tamen reverâ omnium quas scio linguarum facillima; & pauciſſimis regulis tota ipsius fabrica tradi poterit.

Has autem dum traditurus sum, nollem exspectetis ut singula artis vocabula, quæ Grammaticæ Anglicanæ cum aliarum linguarum Grammaticis sunt communia, sigillatim explicarem; ut Quid sit *Nomen*, *Pronomen*, *Verbum*, *Participium*, &c. Quid *Substantivum*, *Adjectivum*, *Simplex*, *Compositum*, *Primitivum*, *Derivativum*, *Activum*, *Passivum*, *Transitivum*,

Tranſitivum, *Intranſitivum*, &c. Quid *Genus*, *Caſus*, *Numerus*, *Perſona*, *Modus*, *Tempus*, &c. aliáque ſimilia. Eſſet enim planè ſupervacaneus labor; cum nemo ſit, Latinæ linguæ non prorſus ignarus, qui iſthæc ignorare poſſit.

Neque tamen exſpectetis vellem, ut in hâc linguâ noſtrâ omnia Latinorum linguæ penitùs reſpondeant. Eſt enim tum in hâc tum in modernis ferè omnibus, à Græcæ Latinæque linguæ ſyntaxi immanis diſcrepantia (inde præſertim orta, quod Caſuum diverſitates non agnoſcamus.) Quam rem dum pauci animadvertunt, in noſtrâ pariter & aliis modernis linguis tradendis, plus intricati laboris ſuſcipiunt quàm opus eſt.

Genera, caſus, & Numeri.

Nomina Subſtantiva, apud nos, nullum vel *Generum* vel *Caſuum* diſcrimen ſortiuntur. Adeóq; multum tædii, quod in linguis aliis, præſertim Græcâ & Latinâ, his de rebus reperitur, prorſus abſcinditur. *Numerorum* tamen diſcrimen agnoſcimus in Subſtantivis, atque etiam in Verbis.

Sexuum diſcrimen ſi quando velimus exprimere; non fit illud variis nominum Generibus; Maſculino putà, Fœminino, & Neutro; quæ ne quidem apud Latinos ſexus diſtinguunt; ſunt enim *Scortum*, *mancipium*, *amaſium*, &c. Neutrius Generis, at Sexum vel Maſculum vel Fœmineum referunt; & contrà, *Gladius*, *vagina*, *arcus*, *ſagitta*, aliáque innumera, quanquam neutrius Sexûs ſint,

sint, sunt tamen Generis vel masculini vel fœminini. Sed nos Sexus eodem planè modo quo Ætates (aliáque accidentia) distinguimus; distinctis vocabulis, vel adjunctis Adjectivis, (sicut & Latini non rarò faciunt;) ut vir *a man*, mulier *a woman*, juvenis *a youth*, virgo *a mayd*, puer *a boy*, puella *a girle*: Equus *a horse*, equa *a mare*, equus castratus *a gelding*, pullus *a côlt*: Lepus mas *a male hare*, lepus fœmina *a female hare*: Dama *a deer*, dama mas *a buck*, dama fœmina *a do*; Cervus *a stag*, *a hart*, cerva *a hînd*; damula, hinnulus, *a fawn*: Anser mas *a gander*, anser fœmina *a goose*, anserculus *a goslin*; Caper *a hee-goat*, capra *a shee-goat*, capella *a kid*.

Numerus Pluralis. **Substantiva singularia fiunt Pluralia addendo *s*: cui etiam aliquando præfigitur *e*, quoties nempe necessitas pronunciandi illud postulat.**

Necessitas autem pronunciandi hoc postulat quoties immediatè præcedunt *s*, *z*, *x*, *sh*; vel etiam *c*, *g*, *ch*, sono molliori prolata. Ut *a hand* manus, *a tree* arbor, *a house* domus, *a fox* vulpes, *a fish* piscis, *a maze* labyrinthus, *a prince* princeps, *an age* ætas, *a tench* tinca; pluraliter *hands*, *trees*, *houses*, *foxes*, *fishes*, *mazes*, *princes*, *ages*, *tenches*. Estque hæc sola (nunc dierum) pluralis numeri regularis formatio.

At olim etiam per *en* vel *yn* formabant pluralia; quorum pauca admodum adhuc retinemus. Ut *an ox* bos, *a chick* pullus (avium,) pluraliter *oxen*, *chicken*; (sunt qui dicunt in singulari *chicken*, & in

in plurali *chickens.*) Item *a fere* filix, pluraliter *fern*; (verùm nunc plerumque *fern* utroque numero dicitur, sed & in plurali *ferns*; nam *fere* & *feres* propè obsoleta sunt.) Dicunt etiam nonnulli (sed rariùs) *housen, eyn, shoon*, &c. pro *houses, eyes, shooes*, &c. Dicunt nonnulli *a pease* pisum, pluraliter, *peasen*; at meliùs, singulariter *a pea*, pluraliter *peas.*

Sunt etiam & alia quædam hujus formationis vestigia, sed quæ alio etiam nomine ut plurimum sunt irregularia; ut *a man* (olim *manne*) homo, vir, *a woman* mulier, pluraliter *men, women, (wemen, weomen,)* per syncopen pro *manen, womanen*; (Saxonicè olim dicebant *a man* homo, *a weaponman* vir, *a wyfman* mulier.) Sic *a brother* frater, *a child* puer, pluraliter *brethren, children.* Item *a cow* vacca, pluraliter *keen* vel *kine* (quasi *cowin.*) Sic & *swine* sues (quasi *sowin*) à singulari *sow*; (at nunc *sow* tantum de sue fœminâ dicitur; *swine* verò in utroque numero, de utroque sexu.) Sed & harum nonnulla retinent etiam formationem analogam; ut *brothers, cows, sows.*

Sunt & alia pauca irregularia; *a mouse* Mus, *a lowse* pediculus, *a foot* pes, *a goose* anser, *a tooth* dens; pluraliter *mice, lice,* (vel *meece, leece,*) *feet, geese, teeth*: & vix plura. *Sheep* ovis, *hose* caliga, promiscuè dicuntur in utroque numero; sicut etiam *swine, chicken, fearn, peas*, ut supra dictum est.

Finita in *f* plerumque alleviantur in plurali numero, substituendo *v.* ut *wife* uxor, *life* vita, *knife* culter, *sheaf* fasciculus, *shelf* abacus, vel scamnum cui aliquid imponitur, *wolf* lupus, *self* propria persona, *half* semissis, *calf* vitulus, &c. pluraliter *wives, lives, knives, sheaves, shelves, wolves, selves, halves,*

halves, calves, &c. Eadémque alleviatio est etiam in *ſ* & *th*, quamvis retento charactere, in *houſe* domus, *clõth* pannus, *path* ſemita, &c. pluraliter *houſes, clôthes, pathes*, &c.

CAP. III.
De Articulis.

rticuli. SUbſtantivis non rarò præfigimus duos (quos vocant) Articulos *A* & *The*.

Sunt autem reverâ nomina Adjectiva, & eodem planè modo uſurpantur quo reliqua adjectiva. His reſpondent Gallorum articuli *un* & *le*; Germanorum *ein* & *der*.

A, an. *A* (ſeu, ante vocales, *an*,) eſt articulus Numeralis; atque idem omnino ſignificat ac *one* unus, ſed minùs emphaticè.

Notat vocis generalis particulari cuidam (ſive ſpeciei, ſive individuo, ſaltem vago) applicationem: (ut *Patience is a vertue* patientia eſt virtus, vel quædam virtus:) Ideóque ſoli numero ſingulari præfigitur (neceſſitate materiæ, non formæ) ut & vox *unus*. Si verò pluribus particularibus (ſive ſpeciebus ſive individuis) vox generalior applicetur, illud numero Plurali innuitur; (éſtque hic reverâ ſolus numeri Pluralis uſus:) ſic *men* homines, de individuis dici manifeſtum eſt; & *vertues* virtures, de virtutis vel ſpeciebus vel individuis.

The

The eſt articulus Demonſtrativus, i- The
démque ſignificat ac *that* illud, ſed minùs emphaticè.

Notat Particularium unius pluriúmve (quibus actu applicatur vox Generalis) Determinationem. Sic [Terram] dicimus *earth* ubi ipſam ſpeciem, ſeu elementum terræ deſignamus; at *the earth* ſi globum terrenum (quod Individuum quoddam determinatum eſt) intelligamus. Attribuitur tam numero Singulari quàm Plurali; quia tam de uno quàm de pluribus individuis poſſumus determinatè loqui.

Neuter horum articulorum præfigitur vel voci generali generaliter ſignificanti, (utpote cujus ſignificatio particularibus actu non applicatur;) vel nomini proprio, (quod ex ſe ſatis innuit & individuum & quidem determinatum;) vel etiam ubi aliud aliquod adjectivum adeſt quod hos articulos virtualiter contineat, (redundarent enim,) ut vir *a man*, vir unus *one man*, vir aliquis *ſome man*, vir quilibet *any man*: Mundus *the world*, hic mundus *this world*: ubi *one*, *ſome*, *any*, virtualiter includunt *a*; & *this* etiam virtualiter includit *the*.

Peculiares ſunt phraſes *many a man*, *never a man*; differunt enim ab his *many men*, *no men*, ſicut *every man* ab *all men*: priores enim ſignificant *multos homines*, *nullos homines*, *omnes homines*, ſigillatim ſive diſtributivè acceptos, poſteriores ſaltem conjunctim ſeu collectivè acceptos. Nec hiſce prorſus abſimiles ſunt, ubi (poſt *ſuch* talis, & adverbia comparationis *as*, *ſo*, tam, *too* nimis, at vix alia,) articulus *a* Subſtantivo & ſuo Adjectivo præcedenti interponitur (quia ſolet aliàs utrique præponi:)

poni :) ut *such a guift, is too small a reward, for so great a labour, and as great a benefit*; Tale munus, est nimis exigua merces pro tanto (tam magno) labore, tantóque etiam beneficio.

CAP. IV.

De Præpositionibus.

Præpositionum usus.

Diversitatem Casuum (quos habent Præsertim Græci & Latini) Anglicana Lingua (ut dictum est) neutiquam agnoscit : Sed Præpositionum auxilio rem omnem illam præstamus quam Græci & Latini partim Præpositionibus partim Casuum diversitate perficiunt.

Ideóque Præpositionum doctrinam, dum de nominibus Substantivis ago, (solis enim Substantivis, aut Substantivè positis, præfiguntur, suntque horum quasi communis affectio,) præter aliorum methodum placuit interserere. Paucarum enim harum vocularum significatu cognito, tota ferè nominum syntaxis simul intelligitur.

Præpositio enim, Substantivo quod regitur præfixa, ostendit quem habeat illud respectum ad vocem illam (sive verbum sit, sive nomen, aliáve orationis pars) a quâ regitur. Præpositiones enim ut plurimum Argumentis (ut loquuntur) Logicis sive Locis Topicis, innuendis inservient.

Vox Nominativa, & Accusativa.

Vox Substantiva *Verbo præfixa* ut Latinorum casus Nominativus, (quam igitur

Vocem

Vocem Nominativam, distinctionis ergó, vocabimus;) Aut etiam *Absolutè posita* (ut loquuntur Latini;) Aut denique *Verbo transitivo postposita* ut Latinorum casus Accusativus (quam igitur *vocem Accusativam* dicemus;) nuda semper ponitur sine præfixâ Præpositione.

Notandum autem est, Substantivum apud nos Absolutè poni, non modò ut Latinorum casus Ablativus absolutè positus, qui nempe à nullo regitur: Sed etiam ut eorum casus Nominativus Absolutè positus, qui nempe nulli verbo præponitur; putà in librorum titulis, ut cùm poema Virgilianum inscribitur *Æneis*; & ubi casus Nominativus quasi suspenditur, alio nempe ante Verbum interserto, ut *Alexander magnus, ille quidem orbem vicit*; qualis constructio in Latinâ linguâ rariùs occurrit, in Græcâ Hellenisticâ sæpiùs, in Hebraicâ sicut & nostrâ Anglicanâ sæpissimè.

Præpositio *Of* idem omnino innuit quod Latinorum casus Genitivus, & eandem cum illo significationis varietatem admittit, sive Substantivis, Adjectivis, aut Verbis postponatur. Of.

ut Opera Aristotelis, *The Works of Aristotle.* Pro illo autem non rarò ponitur Adjectivum Possessivum, de quo suo loco dicetur.

Sed & significat Objectum circa quod, ut

ut Latinorum *De*; ut & Materiam ex quâ, ut Latinorum *Ex*.

ut, Tractatus de virtute, *A treatise of virtue*, (aut *concerning virtue*;) Poculum ex auro, *A cup of Gold*.

Off, On. *Off* separationem significat; ut aliquando Latinorum *abs*, *ex*, ut *abscindo*, *exuo*: Cui opponitur *On*, continuationem innuens: (exuo *to put off*, induo *to put on*:) hinc *up-on* super.

From. *From* innuit terminum a quo; ut Latinorum *Ab*.

To, unto. *To* vel *unto*, innuit terminum ad quem, atque item terminum Relationis; quæ Latini partim per casum Dativum, partim per præpositionem *Ad* insinuant.

Notandum autem est hanc præpositionem nonnunquam tam inter loquendum quam scribendum omitti; ut quum dicimus *like mee* mihi similis, *give mee* da mihi, *tell mee* dic mihi, *near mee* mihi propinquum, &c. ubi ponitur *mee* ellypticè pro *to mee*.

Till, until *Till*, *un-till*; Usquedum. Tantùm de tempore dicitur.

For. *For* innuit finem cui, vel pro quo: idémque valet quod Latinorum *pro*, & quod (nonnunquam) casus Dativus.

Quod

Quod mihi (ſeu pro me) paratur, alteri datur;
What is prepared For mee, is given To another,

By innuit Latinorum *per*; ut & Ablativum cauſæ efficientis (tam principalis, quàm inſtrumentalis, & moralis,) cui non rarò præponiunt Latini præpoſitionem *Ab*: Item *juxta* vel *præter*, (non modo in ſignificatione locali, ſed & exceptivâ.) By.

unde, *Be-ſide* juxta, præter, (quaſi, juxta latus:) *be-neath*, *be-low*, infra, (quaſi in humili;) *be-fore* ante; *be-hind* poſt, a tergo; *be-yond* ultra; *be-hither* (*on this ſide*) citra; *be-tween*, *be-twixt*, inter, (ſaltem de duobus dicitur; at *among* inter, non niſi de pluribus:)

Ab hoſte occiſus eſt per (juxta, prope,) aquæ fontem, ſed primum ſuo ipſius metu, deinde hoſtis gladio vulneratus, *Hee was ſlain By his enemy, By* (*beſide, near*) *a ſpring Of water, but wounded firſt By his own fear, then By his enemies ſword.*

With indicat inſtrumentum, ut Latinorum Ablativus Inſtrumenti: atque etiam concomitantiam, ut Latinorum *Cum*. With.

Gladio occiſus, *ſlain with a ſword*; mecum moratur, *he abideth with mee.*

Through indicat Medium; & propriè quidem medium Locale, ſed & etiam medium Phyſicum, & Morale.

Radii ſolis, incredibili pernicitate tranſeunt, a cœlo, per aerem, ad terram, calore & lumine præditi, quibus nos oblectat, & plantas vivificat, quas Deus nobis paravit, nobiſque dedit, in uſum noſtrum & ipſius gloriam. *The beames Of the ſun With incredible ſpeed, paſſe From heaven Through the air To the earth, indued With l ght and heat. By (with, through) which it comforteth us, and quickeneth the plants which God hath prepared For us, and given To us, For our uſe and his glory.*

After, &c. *After* poſt, *againſt* contra, *among*, *amongſt*, inter; *near*, *nigh*, prope; unde *next* (quaſi *nigh'ſt*) proximè.

In. *In* reſpondet Latinorum præpoſitioni *in* cum Ablativo; & ſignificat quaſi præſentiam in loco.

Unde, *within* intra, σὺν τοῖς ἔσω.

Into. *Into* reſpondet Latinorum præpoſitioni *in* cum caſu Accuſativo; & ſignificat quaſi motum in locum.

Out. *Out* vel *out of* valet *ex*. Unde *with-out* extra, *ab-out* circa.

At, &c. *At* (apud) indicat exiſtentiam in loco.

Pro quo in compoſitione plerumque ponitur *a*, & (ante vocalem) *ab*; ut *a-bed* in lecto, *a-broad* foras, (quaſi in lato,) *ab-ove* (*over*) ſupra; *a-low*, *a-fore*, *ab-aft* (pro *below*, *before*, *after*;) *a-board* in navi (quaſi ſuper tabulatum;) *a-bout* circà (quaſi,

(quaſi, in extremitatibus ;) *a-doing*, faciens, facturus, in faciendo ; *a-dying* moriens, in moriendo; *a-frayd*, *a-feard*, territus, in timore poſitus ; *to a-fright* terrefacio ; *at-length*, *at-laſt*, tandem (quaſi, ad longitudinem, ad extremum ;) *at-leſt* ſaltem (quaſi, ad minimum ;) &c. Forſan & *a-gainſt* contra, *a-mong*, *a-mongſt*, inter ; hinc etiam deduci poſſunt.

Ward verſùs, ſemper poſtponitur. Ward.

Ut *to-ward* erga, adverſùs ; *hither-ward* huc, huc-verſus ; *up-ward* ſurſum, ſus-verſum ; *down-ward* deorſum, de-verſum ; *fore-ward* prorſum, antrorſum, præ-verſum, anteriùs-verſum ; *back-ward* retrorſum, retro-verſum ; *heaven-ward*, *to-ward heaven*, *to heaven-ward*, cœlum verſus.

Touching, *concerning*, (ſpectans, attingens, concernens) propriè ſunt Participia, at uſurpantur ſæpe ut Præpoſitiones: Sic *according to* conſonans, *belonging to* attinens, aliáque forſan aliqua participia. Touching, &c.

Præpoſitiones non rarò degenerant in Adverbia : Sicut & Latinorum, ſine ſuis caſibus poſitæ.

CAP. V.

De Adjectivis.

ADjectiva, ſine omni vel Caſuum, vel Generum, vel etiam Numerorum diſcrimine, ſuis Subſtantivis adjunguntur: Eodem planè modo quo Adverbia *Adjectivorum uſus.*

Verbis aliisve orationis partibus. Et quidem plerumque immediatè præfiguntur, si saltem sola veniunt nec suo (quod regunt) satellitio comitata.

Eorum sedes.

Ut Vir bonus *a good man*, bona mulier *a good woman*, res bona *a good thing*, pluraliter *good men*, *good women*, *good things*.

Substantivum autem cum suo Adjectivo (sicut & vox rectrix quæcunque cum toto suo quantocunque satellitio) habetur quasi una vox composita: unde illud Aggregatum non rarò aliud assumit Adjectivum (vel etiam aliam quamvis affectionem) eodem prorsus modo acsi esset una vox: (atque hoc demum tertium, & sic deinceps.) ut Vir *a man*, vir senex *an old-man*, senex prudens *a wise old-man*, senex valdè prudens *a very-wise old-man*, tres prudentes senes *three wise old-men*, ubi Substantivo *man* præfigitur articulus Adjectivus *a*; deinde eidem substantivo *man* præfigitur adjectivum *old*, & substantivo *old-man*, articulus *an*; item Substantivo *old-man* Adjectivum *wise*, aut etiam Adjectivum Adverbio modificatum *very-wise*, & toti item huic aggregato Adjectivum *a*, vel (pluraliter) *three*.

Ubi verò vel plura sunt Adjectiva quasi collateraliter copulata, vel etiam unum cum suo satellitio, plerumque postponuntur Substantivo.

Ut, Vir prudens pariter & fortis, *a man both wise and valiant*; vir summe prudens, *a man exceeding wise*; vir multis rebus peritus, *a man skil-*

full

full in many things: Sed etiam dicimus *A wise and valiant*, *An exceeding wise man*, *A skilfull man in many things*.

Duo tamen sunt Adjectivorum genera, a Substantivis immediatè descendentia, quæ semper substantivis suis præponuntur. Eadémque omnium fere præpositionum vices supplent.

Primum quidem Adjectivum *Possessivum* libet appellare. Fit autem à quovis Substantivo (sive singulari sive plurali) addito *s* (aut *es*, si necessitas pronunciationis postulaverit.) Illud autem innuit quod præpositio *of*, cùm Latinorum Genitivo Possidentis aut etiam Efficientis respondet. *Adjectiva Possessiva.*

Ut *Mans nature*, *the nature of man*, natura humana vel hominis; *mens nature*, *the nature of men*, natura humana vel hominum; *Virgils poems*, *the poems of Virgil*, poemata Virgilii vel Virgiliana,

Atque idem omnino fit ubi substantivum aggregatum occurrit, (hoc est, substantivum primarium cum suo quasi satellitio,) toti nempe aggregato postponitur *s* possessivi formativum. *The Kings Court*, Aula Regia, vel Regis; *The King of Spain's Court*, Aula Regis Hispaniæ; (vel *the Court of the King*, *the Court of the King of Spain*:) toti nempe illi aggregato *the King of Spain*, tanquam uni Substantivo, postponitur litera formativa *s*.

Neque id mirum cuiqua videri debeat, quòd ex vocum aggregato formetur vox Derivati-

va; quippe illud in ipsâ Latinâ linguâ (ne alias memorem) sæpe fit. Nempe à *trans-Alpes*, *cis-Alpes*, formantur *Transalpinus*, *Cisalpinus*; similitérque *Subterraneus*, *Supercælestis*, *Ultramarinus*, *Antemeridianus*, *Postmeridianus*, *Antelucanus*, *Antesignanus*, *Intercolumnium*, *Intertignium*, *Intermuralis*, *Internodium*, *Intramuranus*, *Extramuranus*, *extemporaneus*, *extraordinarius*, *aborigines*, *ingeniculus*, *præcordia*, *præludium*, *subdialis*, *subjugis*, *subjugare*, *suburbia*, *suburbanus*, *summœnium*, *summœnianus*, *supplanto*, *superliminare*, *præliminaris*, *circumforaneus*, aliáque multa, formantur ab his vocum aggregatis, *sub terrâ*, *super calam*, *ultra mare*, *ante meridiem*, *post meridiem*, *ante lucem*, *ante signa*, *inter columnas*, *inter tigna*, *inter muros*, *inter nodos*, *intra muros*, *extra muros*, *ex tempore*, *extra ordinem*, *ab origine*, *in genua*, *præ corde*, *præ ludo*, *sub dio*, *sub jugo*, *sub jugum*, *sub urbe*, *sub mœnibus*, *sub plantâ*, *super limine*, *præ limine*, *circum fora*, &c.

Si tamen Subſtantivum Plurale exeat (ut plerumque fit) in *s*; duo *s* (nempe formativum pluralis, & formativum poſſeſſivi,) in unum coincidunt, ſeu potiùs prius (euphoniæ gratiâ) eliditur: ut *the Lord's Houſe*, *the Houſe of Lords*, Domus Dominorum, ſeu Magnatum; *the Common's Houſe*, *the Houſe of Commons*, Domus Communium; pro *the Lords's Houſe*, *the Commons's Houſe*.

Quod

Quod idem etiam fieri non rarò ſolet in numero ſingulari, quoties nomen Proprium exit in *s*: ut *Priamus Daughter, the Daughter of Priamus*, Priami filia; *Venus Temple, the Temple of Venus*, Veneris templum: pro *Priamus's Daughter, Venus's Temple.*

Sed & plena ſcriptio retinetur (& quidem nunc dierum frequentius quàm olim;) ut *King Charles's Court*, Aula Regis Caroli; *St. James's Park*, vivarium ſancti Jacobi, ſeu, ad Sti. Jacobi (ædes.)

Qui autem arbitrantur illud *s*, loco vocis *his*, adjunctum eſſe, (priori ſcilicet parte per Aphæreſin abſciſsâ,) ideóque Apoſtrophi notam ſemper vel pingendam eſſe vel ſaltem ſubintelligendam; omnino errant. Quamvis enim non negem quin Apoſtrophi nota commodè nonnunquam affigi poſſit, ut ipſius literæ *s* uſus diſtinctiùs, ubi opus eſt, percipiatur; ita tamen ſemper fieri debere, aut etiam ideò fieri quia vocem *his* innuat, omnino nego. Adjungitur enim & Fœminarum nominibus Propriis, & Subſtantivis Pluralibus, ubi vox *his* ſine ſolœciſmo locum habere non poteſt: atque etiam in poſſeſſivis *ours, yours, theirs, hers*, ubi vocem *his* innui nemo ſomniaret: & quidem ipſa vox *his*, ut & interrogativum *whoſe*, nil aliud ſunt quam *hee's, who's*, ubi *s* idem omnino præſtat quod in aliis poſſeſſivis: Scribitur autem *his* pro *hees*, eodem errore quo nonnunquam *bin* pro *been*; item *whoſe* pro *who's*, eodem errore quo *done, gone, knowne, growne*, &c. pro *doen, goen, knowen, growen*, vel *do'n, go'n, know'n, grow'n*; utrobique contra analogiam linguæ.

Alterum

Respectiva. Alterum Adjectivorum (quod innuebatur) genus est, quod Adjectivum *Respectivum* (quoniam aptius non occurrit vocabulum) appellare libet: Quo Respectus alii ferè omnes (præter eos qui adjectivo Possessivo innuuntur) innui solent: Qui tamen multò distinctiùs, ubi illud requiritur, per Præpositiones exprimuntur. Est autem nihil aliud quàm ipsa vox Substantiva adjectivè posita: & quidem non rarò sequenti voci per *Hyphen* conjungitur, quasi fieret vox composita.

Sic *a Sea-fish*, *a fish of the Sea*, piscis marinus, vel maris, (in mari, ex mari, ad mare pertinens;) *a river fish* piscis fluvialis; *a wine-vessel*, *a vessel for wine*, vas vinarium, seu vino destinatum; *a Turky-voyage*, *a voyage to Turky*, navigatio Turcica, seu in Turciam; *a sea-voyage*, *a voyage by sea*, iter marinum, seu per mare, *home-made*, *made at home*, domi factum, vel apud domum; *self-love* φιλαυτία, sui amor; *self murder*, αὐτοχειρία, sui cædes; *man-slaughter*, *the slaughter of man*, homicidium, humana cædes, cædes hominis; *a gold-ring*, *a ring of gold*, annulus aureus, vel ex auro, & infinita alia.

Neque solis Substantivis, sed & Adjectivis, Participiis, aliisve forsan orationis partibus, hujusmodi Adjectiva Respectiva adjiciuntur: ut *a sun shiny day*, dies ἡλιαυγὴς, solis splendore clarus; *a self-tormenter*, vel *self-tormenting man*, Heautontimorumenus, ἑαυτὸν τιμωρούμενος.

Cum

Cum autem Adjectiva non nisi Substantivis adjungi soleant; Dicendum est, vel illa hîc loci (ut alia etiam Adjectiva) in Adverbia degenerare; vel potiùs supponenda sunt cum Substantivis primò conflari, ut *sun-shine* solis splendor, *self-torment* αὐτοτιμωρία, sui tormentum; & deinde ex his aggregatis formari Adjectiva, *sun-shin-y*, *self-torment-ing*.

Si quis autem hæc omnia pro Compositis haberi contendat; ego non prorsus abnuo, modò talia composita dicat esse qualia sunt ὅστις, ἀντίνων, οὐκέτι, τοιγαροῦν, *etjam*, *quare*, *quamobrem*, *quandoquidem*, *nihilominùs*, *respublica*, *senatus*, *consultum*, *hujusmodi*, *&c.* in quibus & voces ipsæ & Syntaxis manet integra.

Notandum autem est, quod hujusmodi Adjectiva nonnulla, quoties Materiam significant, (& *Materialia* igitur dici possunt,) terminationem *en* aliquando assumunt: ut *a gold-ring*, *a golden ring*, annulus aureus; *a brass-vessel*, *a brazen vessel*, vas æneum; *a horn top*, *a hornen top*, trochus corneus; Sic *a leaden pipe* tubus plumbeus; *a wooden beam* trabs lignea; *Woollen cloth* pannus laneus; *Linen cloth*, *flaxen cloth* pannus lineus; *hempen cloth* pannus cannabinus; *an earthen vessel* vas fictile, vas terreum; & rarò alia. *Materialia*

Sed nec hæc Adjectiva Materialia tam strictam subeunt legem quin aliquando possint suis substantivis postponi; Ut nec alia Adjectiva (præter duo jam enumerata genera) sive primitiva sint, sive a Substantivis aut aliunde formata; quorum non pauca genera suo loci recensebuntur.

Adjectiva

Adjectiva Subſtantivè poſita (hoc eſt, omiſſo ſuo Subſtantivo,) pro Subſtantivis habentur: Et, Adverbialiter poſita, adverbiaſcunt.

CAP. VI.

De Comparationibus.

NOmina Adjectiva (ut apud Latinos) Comparationem ſortiuntur; Gradus nempe adſciſcunt Comparativum & Superlativum,

Gradus Comparationis.

Gradus Comparativus formatur a Poſitivo addendo *er*; Superlativus addendo *eſt*.

Ut *fair* formoſus, *fairer* formoſior, *faireſt* formoſiſſimus. Sed & uterque gradus per circumloquutionem formantur, ut apud Latinos; ut, *more fair*, *moſt fair*, *very fair*, magis formoſus, maximè formoſus, valdè formoſus.

Tria quidem (& vix plura) formantur irregulariter. *Good* bonus, *better*, *beſt*, (pro *bet'ſt*;) *Bad*, *ill*, malus, *worſe*, (& *worſer*,) *worſt* (pro *wors'ſt*;) *Little* parvus, *leſs* (& *leſſer*,) *leſt* (pro *les'ſt*.)

Multi pro *leſt* ſcribunt *leaſt*, (ut diſtinguatur a conjunctione *leſt* ne, ut non,) verùm omnino contra analogiam Grammaticæ. Mallem ego Adjectivum *leſt*, Conjunctionem *leaſt* ſcribere.

Ex quibuſdam ſive Præpoſitionibus ſive Adverbiis

verbiis formantur (ut apud Latinos) Adjectiva Comparativa & Superlativa. Sic *Be-fore, former, formoſt,* (& *firſt*, quaſi *for'ſt*) præ, prior, primus; *Ab-ove, over, overmoſt,* vel *up, upper, upmoſt,* & *uppermoſt*, ſupra, ſuperior, ſupremus: *Be-neath, neather, neathermoſt,* infra, inferior, infimus: *Behind, hinder, hindmoſt,* & *hindermoſt*: *Late, later, lateſt, la'ſt*, poſt, (ſerò,) poſterior, poſtremus; *Much* multum, & *many* (olim *moe*) multi, faciunt *more, moſt,* quaſi *mo'r mo'ſt.*

Ut alia adjectiva, ita præſertim Comparativa & Superlativa ſæpiſſimè adverbiaſcunt.

Ut *ill-done* malè factum, *much leſs* multò minus, *leſs pleaſant* minùs volupe, *moſt learned* maximè doctus.

CAP. VII.

De Pronominibus, ſeu Nominibus Perſonalibus.

NOmina quædam *Perſonalia*, vulgo *Pronomina* dici ſolent; ideo quia alterius Nominis quaſi vicem ſupplent.

Sunt quidem revera Nomina, ſed aliquantum irregularia.

Hæc

Pronominum ſtatus duplex.

Hæc autem, tam ſingularia quam plu-ralia, duplici ferè formâ ſeu ſtatu occur-runt : alterum ego *Rectum* apello, al-terum *Obliquum*. Habéntque ſua ad-jectiva Poſſeſſiva, licèt peculiari ple-rumque modo formata.

In ſtatu recto uſurpantur quoties vel Abſolutè ponuntur ; vel Verbo præcedunt ut Latinorum caſus rectus: In ſtatu verò obliquo, ubivis ali-as; quippe cùm Verbo, Præpoſitioni, aliíve voci rectiici poſtponuntur.

Pronominum enume-ratio.

I.

Primam perſonam deſignat in Recto Singulari *I* ego, in Obliquo *mee*, cujus Poſſeſſivum *my*, *mine*; In Recto Plurali *wee* nos, in Obliquo *us*, cujus Poſſeſſivum *our*, *ours*, noſter.

Thou.

Secundam perſonam deſignat *thou* tu, in obliquo *thee*, unde Poſſeſſivum *thy*, *thine* ; Pluraliter (tam in recto quam obliquo) *yee*, *you*, vos, unde Poſſeſſivum *your*, *yours*, veſter.

Hee.

Tertiam perſonam, ubi de Maribus ſit ſermo, *hee* ille, in obliquo *him*, (pro *heem*,) unde Poſſeſſivum *his* (pro *hee's* :) Sin de

Shee.

Fœminis agatur, *ſhee* illa, in obliquo *her*, Poſſeſſivum *her*, *hers* : Si autem de neutro

It.

ſexu agatur, *it* illud (tam in ſtatu recto quam obliquo,) unde Poſſeſſivum *its*. In plurali (ſive de maribus, fœminis, aut neutris

neutris agatur,) *they* illi, illæ, illa; in obliquo *them* (*theim:*) Possessivum *their*, *theirs.*

Interrogativum, in utrovis numero, de Personis est, *who* quis, in obliquo *whom*; De Rebus (tam in recto quam obliquo) *what*; Possessivum *whose*, (vel potius *who's*,) Quod tamen de Rebus rariùs usurpatur, sed potiùs *whereof.* Who.

Notandum autem Possessiva *my*, *thy*, *her*, *our*, *your*, *their*, tunc usurpari quando Substantivis conjunguntur; ut *this is my house*, hæc est mea domus: at *mine*, *thine*, *hers*, *ours*, *yours*, *theirs*, ubi Substantivum subintelligitur, ut *this house is mine*, domus hæc est mea: sed & *mine*, *thine*, dicimus nonnunquam ubi Substantivum exprimitur, sed solummodo ante Vocalem; ut *my arm* vel *mine arm*, brachium meum. Nonnulli etiam *hern*, *ourn*, *yourn*, *hisn*, dicunt, pro *hers*, *ours*, &c. sed barbarè, nec quisquam (credo) sic scribere solet.

Notandum item apud nos morem obtinuisse (sicut apud Gallos aliósque nunc dierum) dum quis alium alloquitur, singularem licèt, numerum tamen pluralem adhibendi; verùm tunc *you* dicimus, non *yee*. Singulari verò numero siquis alium compellet, vel dedignantis illud esse solet, vel familiariter blandientis.

Hæc

Hæc autem omnia Pronomina ſimul conſpicienda proponit hæc Synopſis.

		Pronom. Primitiva, in ſtatu		Eorum Poſſeſſiva	
		Recto	Obliquo	Cum Subſtantivo.	Sine Subſtantivo.
Perſ. 1.	Singularis	*I*	*mee*	*my*	*mine*
	Pluralis	*Wee*	*us*	*our*	*ours*
Perſ. 2.	Singularis.	*Thou*	*thee*	*thy*	*thine*
	Pluralis.	*Yee*	*you*	*your*	*yours*
Perſ. 3.	Sin. Maſ.	*Hee*	*him*	*his*	
	Sin. Fœ.	*Shee*	*her*	*her*	*hers*
	Sin. Neu.	*It*		*Its*	
	Pluralis.	*They*	*them*	*their*	*theirs*
Interrogativum.	Perſonarũ.	*Who*	*whom*	*who's*	
	Rerum.	*What*		*whereof*	

Demonſtrativa

Demonſtrativa *this*, *that*, hic, ille; pluraliter *theſe*, *thoſe*; Item *the ſame* idem; & Relativum vel etiam Interrogativum *which* qui: nullâ ratione dicenda puto Pronomina, ſed planè nomina Adjectiva. This, that

Non enim pro nomine Subſtantivo poni ſolent, ut nempe ipſius locum ſuppleant, (quod in Pronominibus fieri debere ipſa Denominatio oſtendit:) ſed Subſtantivis adjiciuntur, eodem planè modo quo alia quælibet Adjectiva; ut *this man*, *that man*, *which man*, *the ſame man*, homo hic, ille, quis, idem. Si enim aliquando ſine ſuis ſubſtantivis occurrant, quod quidem non rarò fit, ipſa tamen Subſtantiva ſubintelliguntur; Dicimus enim Latinè *unus*, *multi*, *omnes*, *alii*, *docti*, *indocti*, &c. Anglicè, *one*, *many*, *âll*, *others*, *the learned*, *the unlearned*, &c. omiſſis Subſtantivis: Nec tamen hæc Adjectiva in Pronominum numerum accenſeri ſolent.

Relativum *which* qui, uſurpatur etiam interrogativè; ut in aliis linguis fieri ſolet: & (de perſonis) *who* & *whom*. Which.

Eſt autem nomen adjectivum.

De his autem notandum eſt, dici non rarò *hereof*, *thereof*, *whereof*; *hereby*, *thereby*, *whereby*, &c. pro *of this*, *of that*, (*of theſe*, *of thoſe*,) *of which*; *by this*, *by that*, (*by theſe*, *by thoſe*,) *by which*, &c.

Notandum item vocem *what* (interrogativè, aut indefinitè ſumptâ) aliquando Adjectivè poni; ſed non eodem ſenſu quo inter Pronomina ſuprà retulimus: What.

retulimus: Nam *what* Pronomen, significat *Quid* (substantivè sumptum;) at *what* Adjectivum, potiùs est *qualis*; ut *what man*, qualis homo.

Pro Relativo *which*, non rarò ponitur *That*.

Own. Vox *own* quæ possessivis non rarò ἐμφατικῶς subjungitur, est planè nomen Adjectivum, & valet Latinorum *Proprium*.

Sic *my own house*, *your own lands*, *Alexanders own sword*, &c. [mea ipsius domus, vestri ipsorum fundi, Alexandri ipsius ensis, &c.] sunt ad verbum *mea propria domus*, *vestri proprii fundi*, *Alexandri proprius gladius*, &c.

Self. Vox *self*, pluraliter *selves*, quamvis etiam Pronomen a quibusdam censeatur, (quoniam ut plurimum per Latinum *ipse* redditur;) est tamen planè nomen substantivum, cui quidem vix aliquod apud Latinos Substantivum respondet; proximè tamen accedit vox *persona*, vel *propria persona*.

Ut *my self*, *thy self*, *our selves*, *your selves*, &c. [ego ipse, tu ipse, nos ipsi, vos ipsi, &c.] ad verbum *mea persona*, *tua persona*, *nostræ personæ*, *vestræ personæ*, &c. Fateor tamen *himself*, *it self*, *themselves*, vulgo dici pro *his-self*, *its-self*, *their-selves*; at (interposito *own*) *his own self*, *its own self*, *their own selves*, ipsius propria persona, illorum propriæ personæ. Eodem sensu apud Græcos Poetas occurrunt ἑῦ, βίη, κράτος; ut βίη Ἡρακλῆος, vel

vel Ἡρακλέης αὐτὸς Hercules ipse, vel propria Herculis persona; *Hercule's self*, *Hercules himself*, *Hercule's own self*. Sic illud *Psal.* 99. 4. עז מלך *robur Regis justitiam amat*, reddi non incommodè poterit, *the Kings self* (vel *the Kings Majesty*) *loveth righteousness*; Rex ipse, Regia Majestas, Regis persona propria justitiam amat.

CAP. VIII.

De Verbo.

VErborum flexio seu conjugatio, quæ in reliquis linguis maximam sortitur difficultatem, apud Anglos leviſſimo negotio peragitur.

Nos duo tantum habemus Tempora in quovis verbo, Præsens & Præteritum imperfectum: Duo item Participia, Activum & Passivum, quæ planè Adjectiva sunt, aliorumque Adjectivorum naturam omnino obtinent. Quod supereſt, verborum aliquot auxiliarium adjumento ferè totum perficitur. *Tempora.*

Præsens est ipsum thema; ut *Burn* uro: Atque illud innuit quod jam cum loquimur *præsens est*. *Præsens.*

Præteritum Imperfectum themati regulariter adjungit *ed*, ut *Burned* urebam: *Præteritum Imperfecti.*

Illud autem innuit quod illo quidem tempore (de quo fit ſermo) *præſens erat*, ſeu (ut loquuntur) *infieri*. Atque eadem etiam vox eſt Participium Paſſivum regulariter formatum; ut *Burned* uſtus.

Participiũ Paſſivum.

Præteriti Imperfecti, & Participii Paſſivi Anomaliæ pòſt tradentur.

Participium Activum themati adjungit *ing*. Ut *Burning* urens. Eadémque vox Subſtantivè poſita eſt Nomen Verbale, atque etiam Gerundiorum vices ſupplet, ut *in burning this* in urendo hoc, *in burning of this* in uſtione hujus.

Activum.

Verbo infinitè poſito præfigi ſolet particula *to*. (Quæ tamen nonnunquam omittitur; ut poſt dicetur.)

Infinitum.

Uſurpatur autem poſt alia (non pauca) verba, & Adjectiva; ut etiam ubi Subſtantivè ponitur: omnino ut Latinorum modus infinitivus.

Perſonarum & Numerorum diſtinctio, per præfixa nomina Perſonalia, (vel, in tertiâ perſonâ, alia quævis Subſtantiva,) inſtar Latinorum caſus nominativi, maximè indigitatur: ut *I burn* uro, *they burn* urunt.

Perſona.

In

In ſecundâ tamen perſonâ ſingulari, utriúſque Temporis, additur terminatio *eſt*; & in tertiâ ſingulari, præſentis temporis, terminatio *eth*, vel ipſius loco *s*, (aut, ſi neceſſitas pronunciandi poſtulet, *es.*) *Thou burneſt*, *He burneth* (vel *burns*,) *thou burned'ſt*; uris, urit, urebas.

Dicimus autem (a verbis auxiliaribus *will*, *ſhall*,) *wilt*, *ſhalt*, per ſyncopen, pro *will'ſt*, *ſhall'ſt*: Item *haſt*, *hath*, hoc eſt *ha'ſt ha'th*, pro *hav'ſt*, *hav'th*, (ut & *had* pro *hav'd.*) Et in verbis auxiliaribus *will*, *ſhall*, *may*, *can*, terminatio *eth*, prorſus omittitur.

Omittitur etiam utraq; terminatio in Imperando; &, poſt Conjunctiones *if* ſi, *that* ut, *though*, *although* quamvis, *whether* utrum, & aliquando etiam poſt alia aliquot Conjunctiones & Adverbia; tunc ſcilicet ubi Latini modum Imperativum aut Subjunctivum adhiberent.

In Terminationibus *eſt*, *eth*, *ed*, (& *en*, de quâ poſtea dicetur, ut & paſſim aliàs) vocalis *e*, ferè ad placitum, per Syncopen tollitur, (niſi forſan aſperitas pronunciandi aliquando impediat;) ejúſque defectus, ubi opus eſt, Apoſtrophi notâ innuitur; ut *do'ſt* pro *doeſt* agis; *do'th*, *doth*, pro *doeth* agit; *did'ſt*, *didſt*, pro *diddeſt* agebas; *plac'd* pro *placed* locatus; *burn'd*, *burnd*, pro *burned* uſtus; *know'n*, *known*, pro *knowen* notus.

CAP. IX.

De Verbis Auxiliaribus Mutilis.

Auxiliaria mutila.

VErbis Infinitis (ſed omiſsâ particulâ *to*) præponuntur hæc Verba Auxiliaria *Do*, *will*, *ſhall*, *may*, *can*, cum eorum Præteritis Imperfectis *Did* (pro *doed*,) *would*, *ſhould*, (ab antiquis *wolle*, *ſholle*,) *might* (olim *mought*,) *could*: Item *muſt*, quod extra tempus præſens non reperitur.

Sed & Verba *let* permitto, *bid* jubeo, *dare* audeo, *help* adjuvo, & fortaſſe alia nonnulla, (quaſi eſſent verba Auxiliaria,) præponuntur etiam verbis infinitis omiſsâ nonnunquam particulâ *to*.

Hæc autem verba Auxiliaria, ideo *mutila* nominanda cenſeo, quoniam ultra tempus Præteritum Imperfectum non uſurpantur: Participia nempe non habent, nec verba Auxiliaria ſibi præfixa admittunt.

Duo tamen *Do* ago, & *Will* volo, quoniam depoſitâ auxiliarium naturâ non rarò ut verba Abſoluta occurrunt, integrè formantur, nempe tam participia habent (*doing*, *done*, *willing*, *willed*,) quàm verba auxiliaria admittunt; ubi ſcilicet ſunt verba abſoluta, non autem ubi ſunt Auxiliaria.

Do.

Do & *did* indicat emphaticè tempus Præſens, & Præteritum Imperfectum. Uro,

ro, urebam; *I burn, I burned,* vel (emphaticè) *I do burn, I did burn.*

Shall & *will* indicant Futurum. Uret, *It ſhall burn, it will burn.* Shall, will

Quoniam autem extraneis ſatis eſt cognitu difficile, quando hoc vel illud dicendum eſt; (non enim promiſcuè dicimus *ſhall* & *will*;) neque tamen alii quos vidi ullas tradidere regulas quibus dirigantur: has ego tradere neceſſarium duxi, quas qui obſervaverit hac in re non aberrabit.

In primis perſonis *ſhall* ſimpliciter prædicentis eſt; *will*, quaſi promittentis aut minantis. *Quomodo differunt.*

In ſecundis & tertiis perſonis, *ſhall* promittentis eſt aut minantis, *will* ſimpliciter prædicentis.

Uram, ures, uret, uremus, uretis, urent: *I ſhall burn, you will, (thou wilt,) he will, we ſhall, ye will, they will burn*; nempe hoc futurum prædico: vel *I will, you ſhall, (thou ſhalt,) he ſhall, wee will, yee ſhall, they ſhall burn*; nempe, hoc futurum ſpondeo, vel, faxo ut ſit.

Would & *ſhould* illud indicant quod erat, vel eſſet, futurum: cum hoc tamen diſcrimine; *Would* voluntatem innuit ſeu agentis propenſionem, *ſhould* ſimpliciter futuritionem.

Urerem; urere debebam, deberem, volebam, vellem; *I ſhould, or would, burn.*

May, can. *May* & *can*, cum eorum præteritis Imperfectis *might* & *could*, Potentiam innuunt: cum hoc tamen diſcrimine: *may* & *might* vel de Jure vel ſaltem de rei poſſibilitate dicuntur; at *can* & *could*, de viribus agentis.

Poſſum (ſive potis ſum) urere, *I can burn*; poteram vel poſſem (potis eram vel eſſem) urere, *I could burn*: poſſum urere (nempe poſſibile eſt, aut licet,) *I may burn*; poteram vel poſſem urere (poſſibile vel licitum erat vel eſſet) *I might burn.*

Muſt. *Muſt* neceſſitatem innuit. Debeo, oportet, neceſſe eſt, urere, *I muſt burn.*

CAP. X.

De Verbis Auxiliaribus Integris.

Auxiliaria integra. ALia duo verba auxiliaria *Have*, & *am* (ſeu *bee*,) præponuntur Participiis Paſſivis; eodem planè modo quo aliis quibuſvis vel Adjectivis vel etiam Subſtantivis.

Eodem plane modo quo Gallorum *j'ay*, *je ſuis*; aliáque ejuſdem ſignificationis in linguis aliis modernis; quibus hæc noſtra reſpondent.

Inte-

Integra vero ideo appello, quoniam non modo duo tempora (præsens & imperfectum,) sed & participia habent, & verba auxiliaria sibi præfixa admittunt (dummodo ipsa tamen adhuc maneant auxiliaria) non secus ac alia quævis Verba absoluta.

Auxiliaria tamen dico, quia non modò Præteritorum perfectorum & plusquam perfectorum omnium, sed & totius vocis Passivæ vices sustinent.

Have (participio passivo junctum) indicat Præteritum Perfectum; illud nempe quod nunc est præteritum, seu (ut loquuntur) in facto esse: *Had*, præteritum plusquam perfectum, illud nempe quod tunc erat præteritum, (eo scilicet tempore de quo fit sermo.) Have.

Ussi *I have burned*, usseram *I had burned*, ussisse *to have burned*, καύσας *having burned*, loquutus *having spoken*. Sic *shall have*, *will have*, illud indicant quod erit præteritum; quod Græci fortasse per ipsorum paulo-post-futurum, vel mox-futurum exprimere possunt; Latini verò ægriùs exprimunt nisi in verbis formæ Passivæ, ut loquutus ero, *I shall have spoken*, loquutus essem, *I should have spoken*; nam *I shall have burned*, *It will have burned*, difficiliùs latinè redditur, nisi forsan *ussero*, *userit*, tantundem significare dicamus: At *I should have burned*, *I would have burned*, Latinè dicimus, *Ussissem*, *ussisse vellem*.

Am vel *bee* sum, (participio passivo junctum) Am, Be.

junctum) totius vocis Paſſivæ (ut loquuntur Latini) vices gerit.

Prout etiam in aliis nunc dierum linguis: & quidem ex parte in linguâ etiam Latinâ.

Eſt autem hoc verbum ſatis anomalum; & duplicem quidem formam habet.

In Præſenti { *Am, art, is,* pluraliter *are.* / *Bee, bee'ſt, bee,* pluraliter *bee.*

In Præterito imperfecto { *was, waſt, was* } pluraliter / { *were, wert, were* } *were.*

Infinitum *to be.* Participium Activum *being*; paſſivum *been.*

Prior forma (tam in Præſenti, quam in Præterito Imperfecto) illic plerumque adhibetur ubi Latini modum Indicativum ponerent; alibi ferè ſemper ſecunda.

Uror, uſtus ſum, *I am burned*; ſi urar, ſi uſtus ſim, *if I be burned*; urebar, uſtus eram, *I was burned*; quamvis urerer, quamvis uſtus eſſem, *although I were burned*; uſtus fui, *I have been burned*; uſtus fueram, fuiſſem, *I had been burned*; urar, *I ſhall be burned*; uſtus ero, *I ſhall have been burned*; uſtus eſſem, fuiſſem, *I ſhould be burned, I ſhould have been burned*; uſtus eſto *be burned*; uri *to be burned*; uſtus eſſe vel fuiſſe *to have been burned.*

CAP.

CAP. XI.

De ſede vocis Nominativæ & Accuſativæ, aliiſq; ad Verborum ſyntaxin ſpectantibus.

Sedes vocis Nominativæ

INterrogando & Imperando, vox Nominativa ſuo Verbo poſtponitur ; (nempe Auxiliariũ primo, ſi quod adſit; vel, ſi non adſit auxiliare, ipſi verbo Abſoluto :) Alibi plerumque (nec ſemper tamen) præponitur.

Ubi autem *Imperando* dixi, etiam intelligendas vellem Permiſſiones, Conceſſiones, &c. quæ a Latinis per modum Imperativum efferuntur. Uro, uris, urit, &c. *I burn, thou burneſt, he burneth*, &c. vel *I do burn*, &c. Uro ? uris ? urit ? &c. *Burn I ? burneſt thou ? burneth he ?* &c. vel *Do I burn, doſt thou burn ? doth he burn ?* &c. uram, uras, urat, &c. vel ure, urito, &c. *Burn I, burn thou, burn he*, &c.

Notandum autem quod ubi in ſecundis perſonis fit Imperium ſeu Conceſſio, vox nominativa ſæpiſſimè omittitur ; ut ure, urite, *burn* ; pro *burn thou, burn yee* : In reliquis verò perſonis fit ſæpe circumlocutio per vocem *let* (permitte, ſine,) ut uram, uras, uramus, urant, *let me burn, let him burn, let us burn, let them burn* ; hoc eſt ad verbum *ſine me urere (permitte ut uram) ſine eum urere* ; &c. Quod ipſum quidem apud Latinos fit, nam cum

cum *urat*, *uramus*, &c. (quæ ſunt revera modi Subjunctivi) Imperativè uſurpantur, ponuntur elliptice, pro *eſto ut urat*, *licet ut urat*, *licet urat*, *ſine urat*, aut aliâ ejuſmodi formulâ.

Nec mirum ſit, me primam perſonam ſingularem modi Imperativi recenſuiſſe, quod pauci faciunt; nam qui hujuſmodi formas Imperativas eſſe conceſſerit, [Petat quoties velit nunquam obtinebit; Petamus quoties velimus, nunquam obtinebimus, &c.] *Ask he* (vel *let him ask*) *as oft as he will, he ſhall never obtain*; &c. idem etiam de hac, eâdem ratione, concedere debet [Petam ego quoties velim, nunquam obtinebo;] *Ask I* (*let me ask*) *as oft as I will, I ſhall never obtain.*

Eâdem ferè formâ nonnunquam poſtpoſitio vocis Nominativæ, (poſt Præteritum Imperfectum, præſertim verborum auxiliarium,) ſupplet defectum conjunctionis *if* ſi. Si petiiſſet, obtinuiſſet: *Had he asked*, (pro *if he had asked*) *he had obtained.*

Sedes vocis Accuſativæ. Vox Accuſativa verbis Tranſitivis (nunc dierum) plerumque poſtponitur; ut Urit me, *he burneth mee.*

At olim ſolebat ſæpius præponi, *hee mee burneth*, *mee hee burneth*; prout adhuc apud Germanos & Belgas uſu fit; & aliquando etiam apud Anglos, præſertim Poetas.

Sedes particulæ Negativæ. Adverbium negandi *not* (non,) Verbo poſtponitur, (nempe auxiliari primo, ſi quod adſit; aut, ſi non adſit auxiliare, Verbo

Verbo principali:) aliis tamen orationis partibus præfigi ſolet.

Non urebat, *it burned not, it did not burn*: non me *not me*, me non-urebat *it burned-me not, it burned-not mee, mee it burned-not*; non-me urebat *it burned not-me, me it burned not.*

Latinorum Participia Futuri temporis (in *rus* & *dus*) nos plerumque efferimus per Verbum Infinitum. *Latinorum Participia in rus & dus.*

Præfixo tamen (aut per Ellipſin omiſſo) Adjectivo aptæ ſignificationis (vel aliquando Præpoſitione) ut fiat circumlocutio. Moriturus *to dy*, vel *about to dy* (quaſi, circiter ipſum mori,) *ready to dy* (mori paratus,) *like to dy* (morti vicinus, verſimiliter moriturus,) *condemned to dy*, (morti damnatus.) Sic, occidendus, *to be killed*, *ready to be killed*, *like to be killed*, aut alia non abſimili formâ.

Eſt (ut loquuntur) tertii adjecti, innuitur præfixâ voce *there*, & poſtpoſitâ voce Nominativâ. Ut Eſt (datur) calor in ſole, *there is heat in the Sun*: Non ſunt (non dantur) orbes ſolidi, (nulli dantur orbes ſolidi,) *there are no ſolid orbs*, &c.

Verba Impersonalia, propriè non habemus: ſed quæ Latini Impersonaliter efferunt, nos efferimus perſonaliter, præfixâ voce Nominativâ *it*. *Verba Impersonalia.*

Placet

Placet, juvat, oportet me, virtuosum esse; *It pleaseth, it delighteh, it behoveth me, to be vertuous.* Ubi tamen siquis dicat [*virtuosum esse*] casum esse Nominativum verbis *placet, juvat, oportet*, ideóque ipsa esse Personalia; ego neutiquam inficias ibo. Constructio Anglicana sic accipienda est, *To be vertuous, it pleaseth me*; (virtuosum esse, id mihi placet:) Ubi vel prior vox Nominativa, (*to be vertuous* virtuosum esse) absolutè ponitur; vel posterior (*it*, id) redundat, saltem emphatica vel exegetica fit reduplicatio.

CAP. XII.

De Verbis Anomalis.

REstat ut de Verborum aliquot Anomaliâ pauca tradam. De quibus hæc duo primitùs monenda sunt.

Duo Præmonita.

1. **Tota quæ sequitur Anomalia non nisi præteriti Imperfecti temporis, & Participii Passivi formationem spectat.**

Nam in ipsis quidem Verbis Irregularibus nihil aliud irregulare est.

2. **Tota illa quantacunq; Anomalia, Verba Exotica vix omnino attingit, sed illa sola quæ Nativa sunt.**

Exotica verò illa appello quæ à Latinis, Gallicis, Italicis, Hispanicis, aut etiam Cambro-britannicis deduximus, quæ quidem multa sunt: Nativa verò illa voco quæ ab antiquâ linguâ Teutonicâ,

tonicâ, ſeu Saxonicâ, originem ducunt; quæ quidem omnia ſunt Monoſyllaba, (aut ſaltem à Monoſyllabis deducta,) & plerumque nobis cum Germanis, Belgis, Danis, &c. communia ſunt (levi ſaltem immutatione factâ,) quorum nempe ſive Linguæ ſive Dialectus ejuſdem cum noſtrâ Anglicanâ ſunt originis.

Anomalia prima, quæ maximè generalis eſt, ex celeritate pronunciandi originem duxit: nempe, (poſt ſyncopen vocalis *e* in regulari terminatione *ed*,) relicta conſona *d* ſæpiſſimè mutatur in *t*; quoties ſcilicet pronunciatio ſic evadit expeditior. (Et quidem contractio potius dicenda videtur, quam Anomalia.) *Anomaliæ Generales.*

Nempe poſt *c*, *ch*, *ſh*, *f*, *k*, *p*, *x*, & poſt conſonas *ſ*, *th*, duriùs pronunciatas, & aliquando poſt *l*, *m*, *n*, *r*, modò præcedat vocalis brevis: hæ enim literæ faciliùs poſt ſe recipiunt *t* quam *d*. Ut, *plac't*, *ſnatch't*, *fiſh't*, *wak't*, *dwel't*, *ſmel't*, &c. pro *plac'd*, *ſnatch'd*, *fiſh'd*, *wak'd*, *dwel'd*, *ſmell'd*, vel *placed*, *ſnatched*, *fiſhed*, *waked*, *dwelled*, *ſmelled*, a Verbis *to place* loco, *to ſnatch* rapio, *to fiſh* piſcor, *to wake* evigilo, *to dwell* habito, *to ſmell* olfacio.

Sed & vocalis longa præcedens non rarò abbreviatur, vel in cognatam breviorem tranſit; quæ & ipſa conducunt ad celeriorem pronunciationem. Sic *kept*, *ſlept*, *wept*, *crept*, *ſwept*, *lept*, a Verbis *to keep* ſervo, *to ſleep* dormio, *to weep*, fleo, *to creep* repo, *to ſweep* verro, *to leap* ſalto.

At poſt conſonas *b*, *g*, *v*, *w*, *z*, atq; *ſ*, *th*, molliùs prolatas

prolatas; & *l*, *m*, *n*, *r*, præcedente vocali longâ, manet *d*: faciliùs enim coaleſcunt cum *d*, propter ſimilem ſpiritûs ad nares directionem, quam cum *t*. Sic *liv'd*, *ſmil'd*, *raz'd*, *beleev'd*, &c. a verbis *to live* vivo, *to ſmile* ſubrideo, *to raze* deleo, *to beleeve* credo.

Niſi cùm vocalis longa abbreviatur ante, *l*, *m*, *n*, *r*; & ubi *b*, *v*, in *p*, *f*, ſonúſque mollior literarum *s*, *th*, in earundem ſonum duriorem tranſit. Ut *felt*, *delt*, *dremt*, *ment*, *left*, *bereft*, *beleft*, &c. a Verbis *to feel* tactu ſentio, *to deal* diſtribuo, *to dream* ſomnio, *to mean* intendo, *to leave* linquo, *to bereave* orbo, *to beleeve* credo.

Ubi autem *d* vel *t* præceſſerat, litera additicia *d* vel *t* (in hac contracta formâ) cum *d* vel *t* radicali in unam literam coaleſcunt. Nempe ſi *t* radicalis eſſet, coeunt, in *t*; ſin *d* eſſet radicalis, tum vel in *d* vel in *t* coeunt, prout hæc vel illa litera promptiùs proferri poſſit. Ut *read*, *led*, *ſpred*, *ſhed*, *dread*, *ſhred*, *tread*, *bid*, *hid*, *chid*, *fed*, *bled*, *bred*, *ſped*, *ſtrid*, *ſlid*, *rid*, &c. (ſeu potius *readd*, *bidd*, &c. quaſi *read'd*, *bĭd'd*, &c.) a Verbis *to read* lego, *to lead* duco, *to ſpread* expando, *to ſhed* effundo, *to dread* revereor, *to ſhread* minutim ſeco, *to tread* conculco, *to bid* jubeo, *to hide* abſcondo, *to chide* objurgo, *to feed* paſco, *to bleed* ſanguinem emitto, *to breed* pario, educo, *to ſpeed* expedio, *to ſtride* paſſum extendo, *to ſlide* labor, *to ride* equito. Sic, *caſt*, *hurt*, *coſt*, *burſt*, *eat*, *beat*, *ſweat*, *ſit*, *quit*, *ſmit*, *writ*, *bit*, *hit*, *met*, *ſhot*, &c. (aut fortaſſe meliùs *eatt*, *bitt*, *hitt*, &c. quaſi *eat't*, *bĭt't*, *hit't*) a verbis *to caſt* projicio, *to hurt* lædo, *to coſt* conſto, (de precio dictum,) *to burſt* rumpo, *to eat* edo, *to beat* verbero, *to ſweat* ſudo,

ſudo, *to ſit* ſedeo, *to quit* libero, *to ſmite* percutio, *to write* ſcribo, *to bite* mordeo, *to hit* percutio, *to meet* occurro, *to ſhoot* ex machinâ projicio. Item *lent*, *ſent*, *rent*, *girt*, &c. (pro *lend'd*, *ſend'd*, &c. vel *lendt*, *ſendt*, &c.) a verbis *to lend* mutuò do, *to ſend* mitto, *to rend* lacero, *to gird* cingo.

Verba autem hanc Anomaliam ſeu contractionem paſſa, admittunt ut plurimum etiam formam regularem, non minùs eleganter quam hanc contractam; ut *placed*, *fiſhed*, *believed*, *bereved*, *girded*, &c. vel *plac'd*, *fiſh'd* &c. Niſi fortaſſis cacophonia nonnunquam impediat ſyncopen paſſa, (ut *gird'd*;) aut etiam (in Verbis frequentiſſimi uſus) celeritas pronunciandi contractiorem formam in quibuſdam ut plurimum ſuadeat; unde *kept*, *wept*, ferè ſemper dicimus; *keeped*, *weeped*, rariùs.

Participia in en.

Anomalia ſecunda etiam frequens eſt, ſed ſolummodò Participium Paſſivum ſpectat: Nempe Participium Paſſivum olim ſæpiſſimè formabatur in *en*: Cujuſmodi ſatis multa adhuc retinemus, præſertim ubi Præteritum Imperfectum inſignem aliquam anomaliam patitur. (Atque hæc quidem Altera Participii Formatio, potiùs quam Anomalia, non incommodè dici poteſt.)

Ut *been*, *taken*, *given*, *ſlay'n*, *know'n*, &c. à Verbis *to be* eſſe, *to take* accipio, *to give* do, *to ſlay* occido, *to know* cognoſco.

Et quidē nonnunquam poſt Præteriti Imperfecti

&

& Participii Passivi communem sive contractionem sive anomaliam, etiam hæc Participii Passivi peculiaris anomalia accedit. Scilicet tam *written, bitten, eaten, beaten, hidden, chidden, shotten, rotten, chosen, broken,* &c. quam *writt, bitt, eat, beat, hidd, chidd, shott, rott, chose, broke,* &c. in Participio Passivo (at non item in Præterito Imperfecto) promiscuè efferuntur; a verbis *to write,* scribo, *to bite* mordeo, *to eat* edo, *to beat* verbero, *to hide* abscondo, *to chide* objurgo, *to shoot* projicio, *to rot* putresco, *to choose* eligo, *to break* frango; aliaque ejusmodi multa.

Item promiscuè formantur Participia *sow'n, shew'n, hew'n, mow'n, loaden, laden,* ; atque *sow'd, shew'd, hew'd, mow'd, loaded, laded*; à Verbis *to sow* sero, *to shew* ostendo, *to hew* dolo, *to mow* meto, *to load* vel *lade,* onero. Aliáque forsan aliquotsimilia.

Anomaliæ Speciales.

Sunt & aliæ Anomaliæ non paucæ, præsertim in Præterito Imperfecto; sed quæ magis speciales sunt, nec quidem adeo multæ quam ut possint sigillatim recenseri.

Verba auxiliaria, eorúmque anomaliam, supra tradimus. Alia sequuntur, quæ in suas classes distribuemus, præmissis illis quæ utrobique eandem vocem retinent, adjunctis deinde aliis que aliter in Præterito Imperfecto, aliter in Participio Passivo efferuntur,

1. *Win* lucro, *spin* neo, *begin* incipio, *swim* no, *strike* percutio, *stick* hæreo, *sing* cano, *sting* aculeis pungo, *fling* jacio, *ring* campanam pulso, *wring* torqueo, *spring* germino, *swing* pendulus agitor,

gitor, *drink* bibo, *ſink* mergor, *ſhrink* contrahor, *ſtink* fœteo, *hang* pendeo, *come* venio, *run* curro, *find* invenio, *bind* ligo, *grind* contero, *wind* convolvo; tam in Præterito Imperfecto, quam in Participio Paſſivo, dant *wonne, ſpun, begun, ſwum, ſtruck, ſtuck, ſung, ſtung, flung, rung, wrung, ſprung, ſwung, drunk, ſunk, ſhrunk, ſtunk, hung, come, run, found, bound, ground, wound*; Sed & eorum pleraque formantur etiam in Præterito Imperfecto per *a*, ut *began, ſang, rang, ſprang, drank, came, ran*; & quædam alia, ſed rariùs. Quædam in Participio Paſſivo aſſumunt etiam *en*, ut *ſtricken, (ſtrucken,) drunken, bounden.* Sed & utrobiq; forma analoga ferè in omnibus retinetur, ut *ſpinned, ſwimmed*, &c.

2. *Fight* pugno, *teach* doceo, *reach* extendo, *ſeek* quæro, *beſeech* oro, *catch* capio, *buy* emo, *bring* affero, *think* cogito, *work* operor: faciunt *fought, taught, raught, ſought, beſought, caught, bought, brought, thought, wrought.* Sed & ex his non pauca analogiam retinent, ut *teached, reached, beſeeched, catched, worked*, &c.

3. *Take* capio, *ſhake* quatio, *forſake* deſero, *wake (awake)* evigilo, *ſtand* (olim *ſtead*) ſto, *break* frango, *ſpeak* loquor, *bear* fero, pario, *ſhear* tondeo, *ſwear* juro, *tear* lacero, *wear* induo, tero, *weave* texo, *cleave* hæreo, *cleave* (olim *clive*) findo, *ſtrive* contendo, *thrive* diteſco, *drive* pello, *ſhine* ſplendeo, *riſe* (*ariſe*) ſurgo, *ſmite* percutio, *write* ſcribo, *bide* (*abide*) maneo, *ride* equito, *chooſe* (*chuſe*) eligo, *tread* conculco, *get* acquiro, *beget* gigno, *forget* obliviſcor, *ſeethe* coquo: faciunt, utrobique *took, ſhook, forſook, woke, awoke, ſtood, broke, ſpoke, bore, ſhore, ſwore, tore, wore, wove,*

wôve, clôve, ſtrôve, thrôve, drôve, ſhône, rôſe, aroſe, ſmôte, wrôte, bôde, abôde, rôde, chôſe, trod, got, begott, forgott, ſod. Sed & utrobique dicimus etiam *thrĭve, rĭſe, ſmitt, writ, abidd, ridd.* In Præterito imperfecto quædam etiam formantur, per *a*, ut *brake, ſpake, bare, ſhare, ſware, tare, ware, clave, gat, begat, forgat*, & fortaſſe quædam alia ſed rariùs. In Participio Paſſivo formantur eorum non pauca per *en*; ut *taken, ſhaken, forſaken, brôken, ſpôken, bŏrn, (bŏr'n,) ſhŏr'n, ſwor'n, tŏr'n, wŏr'n, wŏven, clŏven, thriven, drĭven, rĭſen, ſmitten, written, ridden, chŏſen, trodden, gotten, begotten, forgotten, ſodden.* Multa etiam utrobique retinent analogiam, ut *waked, awaked, beared, ſheared, weaved, cleaved, thrîved, abîded, chooſed, ſeethed*, &c.

4. *Give* do, *bid* jubeo, *ſit* ſedeo, faciunt in Præterito Imperfecto *gave, bad, ſate*: In Participio Paſſivo, *given, bidden, ſitten.* Sed & utrobique *bidd, ſitt.* Atque huc referenda ſunt multa ex primâ & tertiâ claſſe, quæ formant præteritum imperfectum etiam in *a*.

5. *Draw* traho, *know* ſcio, *ſnow* ningo, *grow* creſco, *throw* jacio, *blow* flo, *crow* cano (inſtar galli,) *fly* volare, *ſlay* occido, *ſee* video, *ly* jaceo, faciunt Præterita Imperfecta *drew, knew, ſnew, grew, threw, blew, crew, flew, ſlew, ſaw, lay*; Participia Paſſiva per *en, draw'n, know'n, ſnow'n, grow'n, throw'n, blow'n, crow'n, flyen, (flow'n,) ſlay'n, ſeen, ly'n, (lay'n)* Sed & utrobique *draw'd, ſnow'd, throw'd, crow'd.* At a *flee* fugio fit *fledd.* *A go* eo, fit *went* (ab Antiquo *wend*) & participium *go'n.*

Suntque hæc (quæ memini) omnia linguæ Anglicanæ Verba Anomala: Alia vel nulla ſunt, vel certè pauciſſima.

CAP.

CAP. XIII.

De Adverbiis, Conjunctionibus, Præpositionibus & Interjectionibus.

ADverbia eandem sortiuntur naturam apud nos, quam apud Latinos, aliásque gentes: Nempe non Verbis tantum, sed & aliis orationis partibus adjiciuntur. *Adverbia.*

Quorum præcipua sequuntur.

Adverbia Temporis; Quando *when*, nunc *now*, tunc *then*, hodie *to day*, cras *to morrow*, heri *yesterday*, perpetuo *ever*, nunquam *never*, dum *while*, diu *long*, *a great while*, donec, *till*, *un-till*, dudum *since*, *agoe*, *long since*, *long agoe*, antehac *here-to-fore*, posthac *here-after*, jamjam *allready*.

Numeri; Quoties *how-oft*, toties *so oft*, semel, *once*, bis *twice*, ter *thrice*, quater *four-times*, sæpe, multoties, *oft*, *often*, *often-times*, *many-times*, rarò *seldome*, semper *all-wayes*, (quasi omnibus vicibus, à Cambrica voce *gwaith* vices.)

Ordinis; Primò *first*, deinde *afterward*, proximè *next*, secundò *secondly*, tertiò *thirdly*, ultimò *lastly*, tandem *at-last*, *at-length*, &c.

Loci; ubi *where*, hic *here*, illic *there*, ubique *every-where*, nusquam *no-where*, uspiam *any-where*, alicubi *some-where*, alibi (alicubi alias) *some-where-else*, *else-where*; intus *with-in*, foris *without*: quò *whither*, huc *hither*, illuc *thither*, aliquò *some whither*, intro *in*, foras *out*: Quorsum *which way*, horsum *this way*, eorsum *that way*, sursum *upward*, de-

orsum *downward*: Unde *whence*, (*from whence*,) hinc *hence*, inde *thence*: Simul *together*, seorsim *a-sunder*, *in-sunder*, prope *near*, *hard-by*, longè *far-off*.

Affirmandi; etiam *yea*, *yes*, *I*; forte *perhaps*, *perchance*, *peradventure*, *it may be*.

Negandi; non (absolutè positum) *no*, (conjunctè positum) *not*.

Monstrandi, En *lo*, *behold*.

Similitudinis, & Comparationis; Quàm, quomodo, *how*; tam, sic, *so*; ut *as*, quantum (quam multum) *how much*, magis *more*, minùs *lesse*, maximè *most*, minimè *least*, valde *very*, *very much*, omninò *altogether*, *wholly*; ferme *allmost*, solummodo *only*, *but*; potius *rather*, quàm *than*, vix *scarce*, ægre *hardly*, bene *well*, male *ill*, melius *better*, pejus *worse*, optime *best*, pessimè *worst*, doctè *learnedly*, fortiter *valiantly*, citò *quickly*.

Reliqua fere Adverbia (& ex enumeratis non pauca) sunt vel Periphrases, ut, diu *a long while*, jamdudum *a great while ago*, sæpenumerò *many-times*, &c. Vel Præpositiones aut Adjectiva Adverbiascentia, ut antè *before*, prope *near*, præter *beside*, infra *under*, *below*, &c. multum *much*, parum *little*, magis *more*, &c. Vel denique a quibusvis ferè Adjectivis formantur, adjunctâ terminatione *ly*; ut docte *learnedly*, fortiter *valiantly*, subitò (subitaneè) *suddainly*, tertiò *thirdly*, &c.

Conjunctiones.

Conjunctiones item eundem habent usum quem apud Latinos, aliósque.

Quarum hæ sunt præcipuæ; Et *and*, quoque *allso*, *likewise*, nec *nor*, *neither*, utrum *whether*, sive

ve *or*, *either*, ſed *but*, nam *for*, quia *becauſe*, quare *why*, *wherefore*, ergo *therefore*, ſi *if*, tum *then*, quamvis, *though*, *all-though*, *not-with-ſtanding*, tamen *yet*, ut *that*, quòd *that*, quum *ſeeing*, *ſince that*, *when as*, niſi *but*, *except*, *unleſſe*, ſaltem *at-leſt*, vel *even*.

Si quis tamen harum aliquot voces potiùs Adverbia eſſe dicat; aut etiam ex Adverbiis aliquot ad Conjunctionum claſſem referre malit: non tanti eſt ut hac de re quis contendat, cùm, & apud Latinos, eadem non rarò vox nunc pro Adverbio, nunc pro Conjunctione cenſenda eſt. Neque aliquod grave detrimentum pateremur, ſi tam Adverbia quam Conjunctiones & Interjectiones, ad eandem claſſem redigerentur. Eſt quidem nonnihil diſcriminis, ſed leviuſculum.

Præpoſitiones etiam eandem ſortiuntur naturam quam in aliis linguis: Sed frequentiori apud Anglos uſu occurrunt quàm apud Latinos, eo quòd nos Caſuum diſcrimina non agnoſcamus. *Præpoſitiones.*

Verùm de hiſce quicquid dicendum erat, ſuprà, ubi de Nomine Subſtantivo agebatur, tradidimus.

Interjectiones non ita multas habemus. *O*, *oh*, *ah*, *fi*, *ha ha he*, *ſt*, nobis ſunt cum Latinis communes. Heu *alas*, dolentis eſt: Vah *tuſh*, contemnentis: *Foh* fœtorem abominantis. Væ *wo*, potiùs nomen eſt. *Interjectiones.*

CAP.

CAP. XIV.

De Etymologiâ.

Postquam singulas orationis partes seorsim consideravimus: operæ pretium esse duxi, earum aliquam inter se convenientiam & affinitatem observare; sive Etymologiam quâ una ab aliâ originem ducit.

Adjectivum Possessivum. Ex quolibet nomine Substantivo, aut Substantivè posito, (sive Singulari sive Plurali,) formatur Adjectivum *Possessivum*, addendo *s*. Ut supra dictum est.

Adjectivum Respectivũ. Quodlibet etiam Substantivum, Adjectivè positum, degenerat in Adjectivum; quod Adjectivum *Respectivum* supra diximus.

Verbascentia. Substantiva item non pauca, aut etiam Adjectiva, (& aliæ nonnunquam orationis partes,) Verbaliter posita, degenerant in Verba: Et innunt ejusdem rei qualemcunque applicationem: Accedente tamen non rarò Vocalis productione, atque etiam Consonantis alleviatione.

Ut *a houſe* domus, *to houſe* (domum adhibere) in domum recipere: *braſs* æs, *to braze* obærare: *glaſſe* vitrum, *to glaze* vitrum applicare: *graſſe* gramen, *to graze* gramine vesci: *price* precium,

to

to prize æſtimare : *breath* ſpiritus, *to breathe* ſpirare : *ſhade, ſhadow*, umbra, *to ſhade, to ſhadow*, obumbrare : *a fiſh* piſcis, *to fiſh* piſcari : *oyl* oleum, *to oyl* oleo oblinere : *rúle* regula, regimen ; *to rúle* regulare, regere : *lòve* amor, *to lòve* amare : *life* vita, *to live* vivere: *ſtrife* contentio, *to ſtrive* contendere : *Further* ulteriùs, *to further* promovere : *forward* antrorſum, *to forward* promovere : *hinder* poſterior, *to hinder* retardare. Atque infinita alia.

Nonnunquam tamen (præſertim Adjectivis) adjungitur terminatio *en* : Ut *haſt* celeritas, *to haſt*, *to haſten* accelerare : *length* longitudo, *to lengthen* prolongare : *ſtrength* vires, *to ſtrengthen* : vires addere: *ſhort* breve, *to ſhorten* abbreviare: *faſt* fixum, *to faſten* figere : *white* album, *to white*, *to whiten* album reddere : *black* nigrum, *to black*, *to blacken* denigrare : *hard* durum, *to harden* durum facere : *ſoft* molle, *to ſoften* mollire. Aliáq; multa.

A Verbis autem (ſive hiſce, ſive aliis quibuſcunq;) formantur *Participia* : nempe Paſſivum unum (additâ plerumque terminatione *ed*, vel *en* ;) alterum Activum, (adjunctâ ſemper terminatione *ing*;) quod etiam, Subſtantivè poſitum, *Gerundiorum* & *Nominis Verbalis* (Actionem ſignificantis) vices gerit. Ut ſupra oſtenſum eſt. At adjectâ terminatione *er* fit Nomen Verbale, Agentem ſignificans. *Participia & Nomina Verbalia ; in* ed, en, ing, er

To hear audio, *hear'd* auditum, *hearing* audiens, auditus, auditio, *a hearer* auditor. *To give* do, *given* datum, *a guift*, *a gift*, (pro *giv'd*) donum,

giving

giving dans, donatio, *a giver* dator, aliáque innumera, & ad libitum formata.

Adjectiva Copiæ, in y.

Ex Suſtantivis fiunt *Adjectiva Copiæ*, additâ terminatione *y* : factâ item nonnunquam, ſed rariùs, Vocalis productione, & allevatione Conſonantis.

A lowſe pediculus, *lowsy* (pediculis ſcatens) pediculoſus : *Wealth* divitiæ, *wealthy* (divitiis abundans) dives : *Health* ſanitas, *healthy* (ſanitate præditus) ſanus : *Might* vis, potentia, *mighty* potens, validus : *Worth* valor, excellentia, *worthy* dignus, excellens : *Witt* ingenium, *witty* ingenioſus : *Luſt* cupido, concupiſcentia, *luſty* robuſtus, ſtatu athletico, libidini proclivis : *Water* aqua, *watery* aquoſus : *Earth* terra, *earthy* terreus : *Wood* lignum, *a wood* ſylva, *wooddy* lignoſus, ſylvoſus : *Air* aer, *airy* aereus : *A heart* cor, *hearty* cordatus, fortis : *A hand* manus, *handy* habilis, dexter : Aliáque multa. Huic terminationi reſpondet Germanorum terminatio *ig*.

Adjectiva plenitudinis in full.

Ex Subſtantivis fiunt *Adjectiva Plenitudinis* additâ terminatione *full* ; hoc eſt, plenus.

Joy gaudium, *joyfull* lætus : *Fruit* fructus, *fruitfull* fructuoſus : *Youth* juventus, *youthfull* (juventâ plenus) juvenilis : *Luſt* libido, *luſtful* libidinoſus : *Care* cura, *carefull* ſolicitus, diligens : *Uſe* uſus, *uſefull* utilis : *Delight* delectatio, *delightfull* jucundus, delectabilis : *Plenty* copia, plenitudo, *plentiful*

plentiful copioſus : *Help* auxilium, *helpful* auxiliaris : Aliaque multa.

Nonnunquam, eodem ferè ſenſu, ſed cum aliquali diminutione, additur terminatio *ſome*, (hoc eſt, aliquid,) *Delight* delectatio, *delightſome* delectabilis, delectionem ſaltem mediocrē parens: *Game* luſus, *gameſome* hilaris, luſui proclivis: *irk* tædet, *irkſome* ingratus, moleſtus: *Burden* onus, *burdenſome* oneroſus : *Trouble* moleſtia, *troubleſome* moleſtus : *Light* lux, *lightſome* lucidus, ſublucidus : *Full* plenus, *fulſome* nauſeam creans : *Hand* manus, *handſome* dextrè factus, bellus : *Alone* ſolus, *loneſome* ſolitarius : *Whole* ſanus, *wholeſome* ſalubris : *Toil* labor, *toilſome* laborioſus : *Big* grandis, *bigſome* grandiuſculus : Aliáque ejuſmodi. *In ſome.*

Contra verò terminatio *leſſe* Subſtantivis addita, Adjectiva facit *inopiam* ſignicantia. *Adjectiva inopiæ, ſeu defectus, in leſſe.*

Ut *worthleſs* nullius precii : *witleſs* ingenio vacuus : *heartleſs* dejectus, timidus, excors : *joyleſs* gaudio planè deſtitutus : *careleſſe* negligens : *uſeleſs* inutilis : *helpleſs* auxilio deſtitutus. Sic *comfort* conſolatio, *comfortleſs* conſolatione deſtitutus : *ſap* ſuccus, *ſapleſſe* ſucci vacuus : Aliáque quam plurima.

Idem etiam ſæpiſſimè innuitur præfixâ particulâ privativâ *un* adjectivis quamplurimis, vel etiam *in*, ſed hoc poſterius non niſi vocibus a Latinis deductis, quæ eandem compoſitionem apud Latinos admittunt. *Un, in.*

Ut

Ut, *pleaſant* gratus, placidus, *unpleaſant* ingratus: *wiſe* ſapiens, *unwiſe* inſipiens: *profitable* utilis, *unprofitable* inutilis: *patient* patiens, *impatient* impatiens: Sic *unworthy* indignus: *unhealthy* non ſanus: *unfruitful* infrugiferus: *unuſeful* inutilis: Aliáque multa.

En. Notandum tamen eſt, quòd, ut non omnia Latina ab *in* compoſita privationem ſignificant; ita nec omnia Anglicana per *in* ſcripta: Multa enim à Gallis habemus, ſed utplurimum Latinæ originis, quæ per *in* vel *en* promiſcuè ſcribuntur, ubi retinetur genuina ſignificatio Latinæ præpoſitionis *in*. Ut *ingender* ingenero, *implant* implanto, *ingrave* inſculpo, aliáque multa: quæ tamen etiam promiſcuè per *en* ſcribuntur, *engender*, *emplant*, *engrave*, &c. ut & eorũ participia, *engendered*, *emplanted*, *engraven*, &c. Et quidem optandum eſſet (in exterorũ gratiam) ut hujuſmodi vocubula a Gallis accepta, Gallorum *en* perpetuò retinerent, potius quam ut reſtitueretur Latinorum *in*, unde illud *en* deductum eſt; ut omnis de illius particulæ ſignificatione dubitatio tolleretur. Nam particula *un* ſemper privativa eſt: *en* verò nunquã, at *in* nunc eſt, nunc non eſt: in illis enim dictionibus quæ promiſcuè per *in* & *en* ſcribuntur, non eſt privativa; in aliis utplurimũ privativa eſt, nempe quæ a Latinis pariter ſignificantibus deductæ ſunt.

Diſ. miſ. Particulæ item præpoſitivæ *diſ* & *miſ*, (a Gallorum *des* & *mes* deductæ,) idem ferè ſignificant quod *un*: Cum hoc tamen diſcrimine; *dis* potius Contrarietatem innuit quam Privarionem, (reſpondet ſiquidem Latinorum præpoſitioni *de*, prout in compoſitione non raro uſurpatur,) *mis* quaſi

quaſi Errorem quendam inſinuat, & per *male* vel *perperam* ut plurimum reddi poteſt. *To like* approbare, *to diſlike* improbare: *honour* honor, decus, *diſhonour* dedecus: *to honour*, *to grace*, honorare, decorare: *to diſhonour*, *to diſgrace*, dedecorare: *to deign* dignor, *to diſdeign* dedignor: *chance*, *hap* fortuna, caſus, *miſchance*, *miſ-hap* infortunium: *to take* capere, *to miſtake* errare, perperam accipere: *deed* opus, *miſ-deed* malèfactum: *To uſe* uti, *to miſuſe* abuti: *to imploy* impendere, *to miſimploy* male impendere: *to apply* applicare, adhibere, *to miſ-apply* perperam applicare: Aliáque hujuſmodi.

Quæ à Latinis per *de*, vel *diſ*, ſcriptis deducuntur, eandem quàm prius habebant ſignificationem retinent: ut *diſtinguiſh* diſtinguo διαιρέω, *detract* detraho, *defame* defamo, *detein* detineo, &c.

Terminatio *ly* Subſtantivis addita (& nonnunquam Adjectivis) Adjectiva format *Similitudinem* quandam ſeu convenientiam innuentia. *Adjectiva ſimilitudinis in* ly.

A giant gigas, *giantly* (*giant-like*) gigantinus: *earth* terra, *earthly* terrenus: *heaven* cœlum, *heavenly* cœlicus: *world* mundus, *worldly* mundanus: *God* Deus, *godly* pius, quaſi Deo conformis: *good* bonus, *goodly* eximiæ ſtaturæ ſeu magnitudinis, quaſi καλοειδής. Aliáque ſimilia. Reſpondet Germanorum & Belgarum terminationibus *lich*, *lick*.

Eadem

Adverbia similitudinis in ly.

Eadem terminatio *ly* Adjectivis addita format Adverbia cognatæ significationis; ut Latinorum, in *è*, *ò*, & *ter*. Ut suprà dictum est.

Adjectiva Diminitiva in ish.

Terminatio *ish* Adjectivis præcipuè addita (sed & non rarò Substantivis) *Diminutionem* innuit.

Green viridis, *greenish* subviridis: *white* albus, *whitish* albicans, subalbus: *soft* mollis, *softish* aliquantulum mollis: *a thief* fur, *thievish* quasi fur, ad furandum proclivis: *a Wolf* lupus, *wolvish* quasi lupus, lupinæ ferociæ proclivis: *a child* puer, *childish* puerilis. Aliáque multa, & ferè ad libitum formata.

Substantiva Diminutiva

Habemus tamen & alias diminutivorum formulas in Substantivis (sed rariùs occurrentes;) ut *a hill* mons, *a hillock* monticulus: *a part* pars, *a parcel* particula: *a cock* gallus gallinaceus, *a cockrel* galliculus: *a pike* lucius piscis, *a pickrel* luciolus: *a poke* saccus, *a pocket* sacculus, (quæ terminatio Gallica est:) *a goose* anser, *a gosling* anserculus; (quæ est terminatio Germanica:) *a lamb* agnus, *a lambkin* agnellus: *a chick* gallinæ pullus, *a chickin* pullulus: *a man* homo, *a minikin* homunculus: *a pipe* dolium, *a pipkin* (quasi doliolum) exiguum vas fictile culinarium; sic *Halkin* Henriculus, (unde patronymicum *Hawkins*:) *Wilkin* Willielmulus: *Thomkin* Thomulus: Aliáque, sed pauca, similia occurrunt.

Diminutiva alia, & Augmentativa.

Verum adhuc alia est Diminuendi formula apud Anglos, sonum ipsum (vocalium præsertim) extenuando; sicut & Augendi formula eundem ampliando.

pliando, aut etiam protrahendo; idque aliquando non tam mutatis literis, quam earum pronunciatione. Vt *ſup* ſorbeo, *ſip* ſorbillo, ſed *ſoop* haurio, affatim ſorbeo; *ſop* offa (putà panis juſculo intinctus,) *ſippet* offula, minuta panis particula ſic intincti, (ubi, præter vocalis extenuationem, accedit Gallica terminatio *et*;) *top* culmen, *tip* apex, apiculus; *pour* effundo, *peer* (alicubi locorum) decanto, minutim effundo: *Spit* ſpuo, *ſpout* quaſi plenis buccis evomo; *babe*, *baby* infans, puerulus, *booby* βάπαις, ineptè grandis; *great* magnum, idemque protractè pronunciatum (præſertim ſi & craſſiori ſono) *grea-t* per-magnum: *little* parvum, minutum; ſed protractè prolatum, *lee--tle* minutulum, valde exiguum: *prity* bellus, ſed *pree--ty* bellulus: *tong* campanæ majoris bombus, ſed *ting* tinnitus minoris; imò *ting tang tong*, ſucceſſivos minores mediocres majoresque ſonos innuit; ſimilesque in *jingle jangle*, *tingle tangle*, aliiſque multis fictitiis vocibus obſerves.

Ex Concretis Adjectivis fiunt Subſtantiva Abſtracta, addita terminatione *neſſe*; & pauca in *hood*, vel *head*. *Abſtracta in neſſe.*

White albus, *whiteneſs* albedo: *hard* durus, *hardneſs* durities: *great* magnus, *greatneſs* magnitudo: *skilful* peritus, *skilfulneſs* peritia, *unskilfulneſs* imperitia: aliáque infinita.

Huic reſpondet Germanorum terminatio *heyt*: unde Anglorum *head* vel *hood* deſcendunt, in *Godhead* Deitas, *Manhood* humanitas, virilitas, fortitudo, *maidenhead* virginitas, *widdowhood* viduitas, *Knighthood* ordo equeſtris, *Prieſthood* ſacerdotium, *In head & hood.*

tium, *likelihood* verisimilitudo, *falshood* falsitas.

th. Sunt tamen & alia Abstracta (partim ab Adjectivis partim a Verbis deducta) quæ fiunt adjectâ terminatione *th*: (levi nonnunquam immutatione simul factâ.)

Long longus, *length* longitudo: *strong* fortis, validus *strength* vires, fortitudo: *broad*, *wide*, latus, *breadth*, *width*, latitudo: *deep* profundus, *depth* profunditas: *high* altus, *height* (seu potius *heighth*) altitudo: *true* verus, *trueth* veritas: *warm* calidus, *warmth* calor: *dear* charus, *dearth* (caritas) fames: *slow* tardus, *slowth* tarditas, desidia: *merry* lætus, *mirth* lætitia: *hail* sanus, *health* sanitas: *well* bene, *weal* bonum, *wealth* divitiæ: *dry* siccus, *drowth*, *drought*, *dry'th*, siccitas: *young* juvenis, *youth* juventus: Sic *Moon* Luna, *month* mensis: item *room* & *roomth* spatium, capacitas.

Quibus affines sunt voces quædem a Verbis deductæ: *dy* morior, *death* mors: *till* aro, colo, *tilth* cultura: *grow* cresco, *growth* incrementum: *mow* meto, *mow'th* messis, *later-mow'th* posterior messis, *after-mow'th* post-demessum: *steal* furor, *stealth* furtum: *bear* pario, *birth* partus: *hear* audio, *hear'th* auditus: *rue* luo, *ruth* luctus: (quæ vox ferè desuevit:) Sic, *see* video, *sight* visus: *sîgh* singultio, *sîgh* (vel *sight*) singultus: *flee* fugio, *fly* volo, *flight* fuga, volatus: *weîgh* pondero, *weight* pondus: *fray* terrefacio, *fright* terror: *to draw* traho, haurio, delineo, *to drink* bibo; *draught* tractio, haustus, delineatio: *defray* solvo (a Gallico *frais*) *fraight* naulus; quæ potiùs scribenda essent *flighth*, *sighth*, &c.

(prout

(prout a quibuſdam etiam pronunciantur; niſi) quod mos aliter plerumque obtinuerit, ne *h* bis ſcriberetur.

Eandem formam retinent *faith* fides, *ſpight* malitia, *wreathe* ſpira, *wrath* ira, *broth* juſculum, *moth* tinea, *froth* ſpuma, *breath* ſpiritus, *ſooth* veritas, *worth* pretium, *light* lux, *laith* flamma, *wight* res, perſona, (vox antiqua, unde) *nought* nihil, *ought* aliquid, aliáque forſan ſimilia: quorum primativa vel plane deſueverunt, vel ſaltem rariùs occurrunt, & ferè latent: Deſcendunt fortè a *fey* (vel *foy*,) *ſpy*, *wry*, *wreak*, *brew*, *mow*, *fry*, *bray*, *ſay*, *work*, &c.

Quædam in *ſhip* terminata, munus, officium, ſeu conditionem innuunt. *In ſhip.*

Ut *Kingſhip* munus regium, *wardſhip* pupillatus; *guardianſhip*, *wardenſhip*, tutoris munus, vel, cuſtodis; *fellowſhip*, *partnerſhip*, ſocietas, ſodalitium, participatio; *ſtewardſhip*, diſpenſatoris munus; *chancellourſhip* cancellariatus; *headſhip* præfecti munus; *lordſhip* dominium; aliáque his ſimilia. Sic *worſhip* (hoc eſt *worthſhip*) dignitas; unde *worſhipful* dignus, colendus, honorandus, *to worſhip* colo, dignitatem agnoſco, honorem exhibeo.

Pauca in *dome*, *rick*, *wick*, dominium præſertim deſignant: ſaltem ſtatum ſeu conditionem. *In dome, rick, wick.*

Vt *Kingdome* Regnum, *Dukedome* Ducatus, *Earldome* Comitatus, *Princedome* principatus, *Popedome*

Popedome papatus, *Chriſtendome* Chriſtianorum regio, *Freedome* libertas, *Wiſdome* ſapientia, *Whoredome* adulterium: *Biſhoprick* Epiſcopatus, *Bailywick* Ballivatus.

In ment, age. *Ment* & *age* ſunt terminationes planè Gallicæ; & idem apud nos innuunt ac apud illos; & vix omnino occurrunt niſi in vocibus à Gallis deductis; ut *commandment* mandatum, *uſage* conſuetudo, &c.

Voces cognatæ. Sunt autem & aliæ apud nos voces affines, ab eodem quaſi communi themate variè flexæ, cognatæ item ſignificationis; prout in aliis linguis fieri ſolet.

Ut *to beat* ferio, *a bat* (*batoon*) baculum, *a battel* pugna, prælium, *a beetle* malleus ligneus (quo cuneos ferimus,) *a battle-door* feriterium, *to batter* feriendo comminuo, *batter* eduliorum quorundam materia (ex farinâ, aquâ, & ovis, frequenti ſpatulæ percuſſione commiſtis;) quæ omnia cognatæ ſunt ſignificationis. Omnia fortè à Latinorum *Batuo.*

Sic *take* manu capio, *touch* tango, *tickle* (leviter tango) titillo, *tack* clavus cui aliquid appenditur, *tach* uncina, *tackle* armamenta navis: quæ omnia localem conjunctionem innuunt. Omnia fortè à Græcorum θίγω ſeu θιγγάνω, unde Latinorum *Tango, tetigi, tactum.*

Ex Græcorum ſeu Latinorum *Duo*, fit *Two* duo, *twain* bini, *twice* bis, *twenty* viginti, *twelve* duodecim, *twins* gemelli, *twine* bina (tanquam gemellos) contorquere, *twiſt* bina (pluráve) contorquere, *twirl* rapidè contorquere, *twig* virgultum, tortu facile

facile, *twich*, *twinge* raptim divellere, &c. *Between*, *betwixt*, inter duo, (ſicut *a-mong* inter multa:) *twi-light* diluculum, *twibil* bipennis.

Sn, naſum, eóque ſpectantia, ſolet inſinuare. Sn. Nempe a Latinorum *Naſus*, deſcendunt Gallorum *nes* & Anglorum *noſe* naſus; ſed & *neſſe* promontorium, (quod Naſi inſtar in mare prominet,) ut patet ex pluribus promontoriorum in Anglicano & Scoticano littore nominibus in *neſſe* terminatis. Sed & (quaſi ex *naſo* deſumptis conſonis *ns*, & tranſpoſitis quo melius cohæreant) *ſn*, naſum innuit; indeque multa dedecuntur vocabula naſum ſpectantia, ad invicem cognata: ut *ſnout* roſtrum, *ſneeze* ſternutare, *ſnore* ſtertere, *ſnort* ronchos edere, *ſnear*, *ſnicker* adunco naſo ridere, *ſnot*, *ſnevil* mucus narium, *ſnite* nares emungere, *ſnuff*, *ſnuffle* naribus ſufflare, *ſnaffle* frænum lupatum, ejuſve pars equorum roſtro indita, *ſnarle* hirrire (quod faciunt irati canes) contractis naribus, *ſnudge* naſo quaſi in ſinum depreſſo incedere:

Eſt & aliud *ſn*, quod fortè ex Latinorum *ſinuo* Sn. deductum putemus: ut *ſnake* anguis, humi ſerpens, *ſneak* ſe clanculum ſubducere, inobſervatum & ſine ſtrepitu, ſerpentis inſtar: *ſnail* limax, tacitè repens: *ſnare* laqueus, clam poſitus: ſed & *ſnear* eſt quidem adunco naſo ridere, ſed & clanculum: & *ſnudge* eſt tacite ſe ſubducere: item *ſnap* eſt ſubitò atque ex improviſo mordere: & *ſnatch* ſimiliter captare: item *ſnib* & *ſnub* tacitè increpare.

Bl flatum innuit (deſumptum credo ex Latino-*Flo*,) ut *Blow* flo, *blaſt* flatus, *to blaſt*, *to blight* flatu noxio plantas afflare, (&, metaphoricè, *to blaſt ones reputation* calumniâ, quaſi flatu noxio, famam alicujus lædere,) *bleat*, *bleak* flatui expoſitus,

(*a bleat place* dici solet locus editus & indefensus, ventorum flatui expositus,) *bleak* subpallidus, ut qui flatibus fuerit expositus, (*to look bleak, or weather-beaten*, dicitur is qui frigidis flatibus itinere expositus propterea subpallescit, *bleak, blay* piscículus quidam subpallidus, *bleach* linteamina ad solem & ventum exponendo dealbare,) *bluster* tumultuosè & cum strepitu flare, item (metaphoricè) crepare, tumultuari, *blurt* efflare, effutire, (uno impetu, quò differt à *bluster* quod est frequentativum,) *blab* garrire, effutire, *bladder* vesica inflata, saltem apta inflari, *bleb* vesícula, seu bullula in vitro, *blister* vesícula, phlyctaina, in extimâ cuticulâ quasi sufflatu assurgens, *blain* pustula, inflatio, *blabber-lip't*, crassis labiis & quasi inflatis, *blubber-cheek't*, *bloted* inflatis buccis, *blote-herrings* haleces infumati, eóque inflati, *blast*, *blaze* splendidior flamma (sed & Flamma est a *Flo*, utpote incensi aeris flatus,) est & *Blow* floresco, flores emitto, (sive à *Flos*, sive a *Flo*, dum flores quasi flando aperiuntur,) *blossom*, *bloom*, arboris flosculus: huc fortè referenda sunt *bloud* sanguis, & *blush* erubesco, ob colorem floridum.

Atque idem in aliis passim videtur.

Soni rerum indices.

Notandum autem est, in vocibus linguæ nostræ nativis, magnam utplurimum literarum reíque significatæ consensum reperiri.

Adeoque literarum soni tenuiores, acutiores, crassiores, obtusiores, molliores, fortiores, clariores, obscuriores, magisque striduli, &c. pares non rarò in rebus significatis affectus innuunt,

unt, & quidem plures nonnunquam in eadem voce licèt monosyllabâ.

Sic voces ab *Str* inchoatæ, fortiores rei significatæ vires & conatus innuunt, (ex στόρνυμι aut *strenuus* desumptum fortè dicas;) ut *strong* strenuus, *strength* strenuitas, vires; *strow* sterno, spargo; *strike* ferio, *stroke* ictus, *streake*, *strake*, *stroke* crena, stria, vibex, ictûs indicium; *stripe* plaga, verber, vibex, (metaphoricè, transversi ductus in panno versicolores; unde, *striped stuffes*, vestes his plagulis distinctæ;) *strive* conor contendo, *strife* lis, contentio, *struggle* luctor; *strout*, *strut* prætumesco, distendor; *stretch* extraho, extendo, *strech't*, *streight*, extentum, extractum, rectum; *strict*, *streight* strictum, arctum, *streight* angustia; *strain* violenter extendo, contendo, exprimo, distraho, luxo; *strain*, *distrain*, stringo, distringo, *stress*, *distresse*, strictura, districtio, coercitio, augustia, *string* vinculum, ligula, ligamen, *strap* lorum, ligamen fortius; *stream* fluentum, fluminis violentior decursus, (unde *streamer* vexillum undulans,) *strand* ripa, littus, (flumen coercens;) *strip* nudare, spoliare vestibus, aut ipsâ cute; *stray*, *straggle*, palo, extravago, *strange* extraneus; *stride*, *straddle* distentis pedibus varicari: neque obstat, quòd in horum aliquot manifestè compareant Latinæ originis vestigia: quippe Angli, ut ad hujusmodi sonos formant ipsi vocabula, ita & aliunde sic formata avidiùs arripiunt. Str.

St vires item, sed minores, innuit: quantæ scilicet parta tuendo potiùs quàm nova acquirendo sufficiant: (quasi esset ex *sto* desumptum.) Ut *stand* sto, *stay* maneo, item fulcio, *stay* fulcrum, *staff* scipio; St.

pio : *ſtay* obſto, *ſtop* obſto, obſtipo, obturo, *ſtuff* obturo, infercio, *ſtifle* ſuffoco : *ſtay* deſiſto, *ſtay* obſtaculum, retinaculum : *ſtick* hæreo, hæſito, *ſtut*, *ſtutter*, *ſtammer*, linguâ hæſito, *ſtagger* titubo, *ſtickle* auxiliis adſto, adhæreo : *ſtick* figo, item jugulo, *ſtake*, ſudes humo defixa, maceriem ſtatuminans, &, metaphoricè, *ſtake* pignus luſorium ludo depoſitum : *ſtock* ſtirps, metaphoricè progenies *ſtem* ſtirps, progenies, *ſtirg* aculeus, *to ſting* pungo, *ſtink*, *ſtinch* fœtor (quòd nares pungat,) *ſtitch* punctura : *ſtud* clavus prominens, *ſtud*, *ſtanchion*, poſtis ſeu ſudes in muro : *ſtub* ſtipes, *ſtubble* ſtipula, *to ſtub up* radicitus extirpo : *ſtump* truncus, unde *ſtumble* titubo, (ut, à ceſpite, Ceſpito :) *ſtalk* caulis, (*to ſtalk* pedetentim ire, graſſari,) *ſtep* greſſum figo, *ſtamp* conculco, terram pede tundo, (unde *ſtamp* ferro imprimo, *ſtamp* impreſſio, imago percuſſione facta ;) *ſtow* locus, ſpacium, *ſtow*, *beſtow* locare, *ſtew-ard* (*ſtow-ward*) ſeneſchallus, loci cuſtos, *ſtead* locus, ſtatio, *ſteady* firmus, *ſteadfaſt* conſtans : *ſtable* conſtans, ſtabilis, *ſtable*, *ſtall* ſtabulũ, *to ſtall* ſaturare : *ſtool*, *ſtall*, ſedile, *ſtill*, *ſtall*, *ſtallage* ſcamnum, quali vaſa cervifiaria imponunt, *ſtall*, *ſtage*, pegma, contignatio : *ſtill* quietus, *ſtill* ſemper, perpetuo, *ſtale* vetus : *ſtout* audax, pertinax, *ſturdy* protervus, *ſteed*, equus audax, generoſus, *ſteed*, *ſtoat*, *ſtallion*, equus admiſſarius ; *ſtiff* rigidus, inflexilis ; *ſtark* rigens, *ſtark dead* mortuus jam rigens. *ſtarve* (apud nos, inedia vel frigore mori ; ſed in cognatis linguis ſimpliciter) mori ; *ſtone* lapis, *ſteel* chalybs ; *ſtern* auſterus, *ſtanch* firmus, ſolidus, item de vaſe dictum quod non effluit, *to ſtanch bloud* ſanguinem ſiſtere ; *ſtare* intentè ſpectare, *ſteep* erectus, acclivis. *ſteeple* turris, campanile, *ſtair* greſſus

sus scansorius ; *standard* statum exemplar authenticum, ad quod alia examinanda sunt ; *standard* vexillum regium, statarium ; *stately* pomposum, magnificum, superbum: in quibus omnibus (aliisque forsan aliquot) *st* firmum quid & fixum innuit.

Thr violentiorem motum innuunt : Ut *throw* projicio, *thrust* violenter trudo, *throng* conflipo (de caterva dici solet,) *throb* violenter palpito (de corde acerrimis doloribus agitato dicitur,) *through* penitus, per totum, *threat*, *threaten* minati, *thrall*, *thralldome* captivitas, *throws* ὠδῖνες, labores puerperæ, &c. Nec abludit Græcorum θρ in θρέω, θρέω, θράω, θρόω, θρόμβω, θρύπτω, θρώσκω, &c. Thr.

Wr obliquitatem quandam seu distortionem innuunt ; Ut *Wry* obliquum, *wreathe* contorqueo, *wrest* violenter distorqueo, *wrestle* colluctor, *wring* torqueo, *wrong* injuria, *wrinch* luxo, *wrench* (vox ferè obsoleta) injuria, violenter illata, *wriggle* sinuose flecto, *wrangle* rixor, *wrinkle* ruga, *wrath* iracundia, *wreak* ulciscor, *wrack* naufragium, *wretch* miserrimus, *wrist* carpus, qui nempe quaquaversum, tam se quam alia, contorquet, *wrap* complico. Wr.

Sw quasi silentem agitationem seu molliorem motum lateralem innuunt ; Ut *sway*, *swag*, prpendeo, *sway* rego, guberno, moderor, (*swagger* Thrasonice tumultuor,) *swerve* declino, *sweat* sudo, *sweep* verro, *swill* sorbillo ad ebrietatem, *swim* no, *swing* pendulus agitor, *swift* celer, *sweet* dulcis, suavis, *switch* virgula flexilis, *swinge* virgulâ ferire ; in quibus consonæ ferè omnes silentiores sunt & vocales tenuissimi soni. Sw.

Nec multum differunt *Sm* in *smoothe*, *smug*, lævis ; *smile*, *smirk*, subrideo ; *smite*, idem significat quod *strike* ferio, sed mitior vox est ; *small* Sm.

exiguus,

exiguus, *ſmell* olfacio, *ſmack* oſculum preſſum, *ſmother* ſuffoco, *ſmart* acrem dolorem ſignificat, *a ſmart blow* propriè ſignificat ejuſmodi plagam, quæ motu primitùs ſilenti (quod indicant *ſm*) ad acutam aſperitatem procedit (quod indicant *ar*) ſubitanee finitam (quod indicat *t*;) ſeu, quæ tacito motu acriter pungit.

Cl. *Cl* adhærentiam quandam ſeu tenacitatem innuunt; ut in *cleave* hæreo, *clay* argilla (terra tenax,) *cling* tenaciter adhæreo, *clime* (*clamber*) ſcando, *to clamb up* quaſi argillâ obſtipo, *clammy* viſcidum, *claſp* fibula, *claſp* complector, *clip* amplector, *clinch* complico, *cloak* pallium, *clog* onus ſeu impedimentum connexũ, *cloſe* contiguum, *to cloſe* conjungere, *a clod* gleba (maſſula terræ durior,) *a clot* coagulatũ quid, ut *a clot of bloud* grumus ſanguinis (ſanguis coagulatus,) *clouted cream* cremor lactis coagulatus, *a clutter* tumultuaria congeries, *a cluſter* continuata congeries, &c.

Sp. *Sp* diſſipationem quandam ſeu expanſionem innuit, præcipuè celerem; (præſerim ſi accedit *r*, quaſi eſſet ex *ſpargo*, vel *ſeparo*,) in *ſpread* expando, *ſpring* exſilio, *ſprig* ſurculus, *ſprout* progermino, *ſprinkle* diſpergo, *ſplit* findo, *ſplinter* ſchidium, (quod fiſſurâ ſeparatur,) *ſpill* effundo, *ſpitt* exſpuo, *ſputter* ſpuito, *ſpatter* aſpergo, &c.

Sl. *Sl* quaſi lapſum ſilentem ſeu minus obſervabilem motum innuit, in *ſlide* lentè labor, *ſlip* ſubito labor, *ſlippery* glaber, *ſlime* viſcus tenue & glabrum, *ſly* inobſervatè aſtutus, *ſleight* aſtutia, *ſlit* findo, *ſlow* tardus, *ſlack* laxus, *ſlight* negligentius factum, *ſling* funda, *ſlap* tacitè ferio, &c.

Aſh, uſh. Item terminatio *aſh* in *craſh*, *raſh*, *gaſh*, *flaſh*, *claſh*, *laſh*, *ſlaſh*, *plaſh*, *traſh*, &c. clarius quiddam

&

& acutius indicat. At *ush* in *crush*, *rush*, *gush*, *flush*, *blush*, *brush*, *hush*, *push*, obscurius quiddam & tarditurnius innuit. Utrobique tamen motus celer & subitaneus innuitur: non autem exitu instantaneo, sed sensim expirans, propter continuatum sonam *sh*.

Sic in *fling*, *sling*, *ding*, *swing*, *cling*, *sing*, *ting*, *wring*, *sting*, &c. tinnitus terminationis *ng* & acuties vocalis *i*, innuunt tenuissimi quasi motus seu tremoris continuationem, tandem quidem evanescentis, non autem subitò interrupti: At in *tink*, *wink*, *sink*, *clink*, *chink*, *think*, (in consonam mutam desinentibus) innuitur etiam exitus seu terminus subitaneus. ing. ink.

Si accedat *l*, ut in *jingle*, *tingle*, *tinkle*, *mingle*, *sprinkle*, *twinkle*, innuitur quasi actuum (minutorum) frequentia, seu, frequens iteratio: Eademque actuum frequentia, sed minus subtilium (propter clariorem vocalem *a*,) innuitur in *jangle*, *tangle*, *spangle*, *mangle*, *wrangle*, *brangle*, *dangle*: Item in *mumble*, *grumble*, *jumble*, *tumble*, *stumble*, *rumble*, *crumble*, *fumble*, &c. sed simul obscurius quiddam seu obtusius innuit *b* obscurum, & confusam quasi convolutationem innuunt consonarum congeries, *mbl*, ut etiam in *ramble*, *scramble*, *scramble*, *wamble*, *amble*, &c. sed in his est acutius quid. ingl. inkl. angl. umbl. ambl.

In *nimble* vocalis acuties celeritatem innuit; In *sparkle* scintillo, *sp* dissipationem innuit, *ar* acutam crepitationem, *k* subitam interruptionem, *l* frequentem iterationem: & similiter in *sprinkle* nisi quod *in* subtilitatem dissipationum circularium innuat. *Thick* (crassum, obtusum) *thin* (tenue, acutum,) eo differunt quòd vox illa consonâ obtusâ, hæc acutâ, terminetur.

Pari

Pari modo in *ſqueek*, *ſqueak*, *ſquele*, *ſquall*, *braul*, *wraul*, *yaul*, *ſpaul*, *ſcreek*, *ſhreek*, *ſhril*, *ſharp*, *ſhriv'l*, *wrinkle*, *crack*, *craſh*, *claſh*, *gnaſh*, *plaſh*, *cruſh*, *huſh*, *hiſſe*, *ſiſſe*, *whiſt*, *ſoft*, *jarr*, *hurl*, *curl*, *whirl*, *bnz*, *buſſle*, *ſpindle*, *dwindle*, *twine*, *twiſt*, aliiſque innumeris, ejuſmodi ſonorum cum rebus ſignificatis convenientiam obſervare licet. Et hoc quidem tam frequenter, ut vix ulla quam ſcio lingua hac in re huic noſtræ æquiparanda videatur; Adeo ut in unâ nonnunquam voce monoſyllabâ (quales ſunt noſtræ ferè omnes, ſi flectionem demas,) illud ſignanter exprimitur, quod in linguis aliis niſi Compoſitis, aut Decompoſitis, aut longâ nonnunquam verborum periphraſi, vix aut ne vix explicari poteſt. Et quidem ex vocibus noſtris nativis quamplurimæ hoc modo formantur; & ejuſmodi longè plures olim fuiſſe non dubito, priuſquam ingentis vocum Gallicarum farraginis in linguam noſtram intruſio multas nativas voces exilio dederit & oblivioni.

Voces Latinæ a Gallis mutuatæ.

Voces a Latinis mutuatas multas habemus (& quidem fere omnes quæ nec monoſyllabæ ſunt, nec a monoſyllabis formantur:) earum verò partem maximam Galli potius Italíve a Latinis acceperunt, & nos ab illis.

Nomina.

Nomina (tam Subſtantiva quam Adjectiva) ex Latinis fiunt Anglica, abjectâ plerumque caſuum obliquorum terminatione: interveniente non rarò leviculâ aliqua

aliqua permutatione, quæ Gallis utplurimum nobiſcum communis eſt.

Ut Natura, gratia, clementia, ſynodus, ingenioſus, ingenuus, ornamentum, vitium, infans, prudens, quies, unio, nectar, honor, imago, multitudo, majeſtas, virtus, poema, poeſis, phœnix, audax, liberalis, ſpecificus, poſſibilis, implacabilis, ſtatus, facies; &c. dant *Nature, grace, clemency, ſynod, ingenious, ingenuous, ornament, vice, infant, prudent, quiet, union, nectar, honour, image, multitude, majeſty, vertue, poeme, poeſy, phœnix, audacious, liberal, ſpecifical, poſſible, implacable, ſtate (eſtate) face.* Atque ad has formas infinita alia & olim formabantur, & formantur indies.

Ubi notabilior aliqua mutatio occurrit, eam utplurimum a Gallis accepimus: ut a Latinis, Bonitas, leo, eleemoſyna, eleemoſynarius, tempus, novus, extraneus, fons, mons, acris: fiunt Gallica *Bonté, lion, almoſne, almoſner, temps, nieu, eſtrange, fontaine, montaigne, aigré*: unde Anglica *Bounty, lion, almes, almoner,* (& *ambry*, hoc eſt *alm'ry,*) *tenſe, new, ſtrange, fountain, mountain, eager.*

In noſtris *chamber, tender, cinder,* &c. a Latinis *camera, tener, cinis,* &c. interpoſitionem literarum *b,* & *d,* habemus a Gallis, qui ſcribunt *chambre, tendre, cendre,* &c. pro *cham're, ten're, cen're,* &c. ubi inter pronunciandum (primò fortaſſe non obſervantibus) ſe inſinuarunt illæ literæ poſt ſyncopen factam, & deinde etiam in ſcripturam; (ut etiam in *diſſemble, reſemble, aſſemble, humble, tremble*: &c. a *ſimulo, ſimilis, ſimul, humilis, tremulus,* aliiſque multis:) Quale quid in Græcorũ

ἄνδρες

ἄνδρας, μέμβλωκα, μετεμβεία, &c. & in Latinorum *sumptus*, *emptus*, *comptus*, &c. videtur.

Verba. *Verba* quæ a Latinis mutuamus, formantur partim a *Præsenti Tempore*, partim a *Supinis*, abjectâ utrobiq; terminatione: cum levi insuper aliquando mutatione.

A Præsenti formantur, *extend* extendo; *spend*, *exspend* expendo; *conduce* conduco; *despise* despicio; *approve* approbo; *conceive* concipio; *relinquish* relinquo, *distinguish* distinguo; *diminish* diminuo; *replenish* repleo; *vanquish* vinco; *establish* stabilio; *correspond* correspondeo; *contain* contineo; *administer* administro; *govern* guberno; *concern* concerno; *certify* certifico; *reply* replico; *multiply* multiplico; *supply* suppleo; Aliáque innumera.

A Supinis formantur, *Supplicate* supplico, *demonstrate* demonstro, *dispose* dispono, *expatiate* exspacior, *suppress* supprimo, *exempt* eximo, *collect* colligo, *consecrate* consecro, *imprecate* imprecor, *contract* contraho, *mix* misceo, *concoct* concoquo, *reject* rejicio, *exact* exigo, *afflict* affligo: Atque alia quam plurima.

Ab utrisque etiam non rarò formantur apud nos Verba, significatione tamen plerumque aliquantum diversâ, eorumque unum utplurimum a Latinis immediatè deducimus, alterum verò nonnisi mediantibus Gallis. Sic *compound*, *compôse*, compono, *expound*, *expose* expono, *refer*, *relate*, refero, *confer*, *collate* confero, *comprehend*, *comprise* comprehendo, *defer*, *delate* defero, *imply*, *implicate* implico, *speed*, *expedite* expedio; *confound*, *confuse* confundo: Aliáque ejusmodi non pauca.

Sunt

Sunt autem & alia aliquot tam nomina quam verba purè Gallica, a Latinis non deducta, quæ in noſtram linguam tranſtulimus. *Voces Gallicæ.*

ut *Garden* hortus, *garter* periſcelis, *buckler* umbo, *to advance* promovere, *to cry* clamare, *to plead* cauſam agere, aliáque; a Gallicis *jardin*, *jartier*, *bouclier*, *avancer*, *cryer*, *plaider*, &c. Quanquam reverâ non adeo multæ ſint in ipsâ linguâ Gallicanâ voces purè Gallicæ; illius enim linguæ pars longè maxima eſt Latinæ originis.

Multas autem voces quæ nobis cum Germanis ferè ſunt communes, dubium eſt an priſci olim Teutones a Latinis, an hi ab illis, aut deniq; utriq; ab eodem communi fonte, acceperint. *Voces Teutonicæ.*

ut *Wine* vinum οἶνος, *wind* ventus, *went* veni, *way* via, *wall* vallum, *wallow* volvo, *wool* vellus, *will* volo, *worm* vermis, *worth* virtus, *waſp* veſpa, *day* dies, *draw* traho, *tame* domo δαμάω, *yoke* jugum ζεῦγος, *earth* terra ἔρα, *over upper* ſuper ὑπὲρ, *am* ſum εἰμὶ, *break* frango ῥήγνυμι, *fly* volo, *blow* flo: aliáque ejuſmodi innumera. Linguam enim Teutonicam, ipsâ Latinâ antiquiorem eſſe, nullus dubito: Neq; magis dubitandum eſt, linguam Latinam, quæ non modò a Græcâ, præſertim Æolicâ, ſed & ab aliis vicinis linguis (puta Oſcâ aliiſve, quæ jam olim deſueverunt, adeò ut vix eorum veſtigia ſuperſint) magnam verborum farraginem

raginem conſarcinavit, etiam a Teutonicâ non pauca accepiſſe. Certum eſt linguam Anglicanam, Germanicam, aliáſque linguas a Teutonicâ oriundas, non pauca retinere a Græcis deducta quæ Latina lingua vix agnoſcit, ut *path*, *pfad*, ſemita: *ax*, *achs*, ſecuris: *mit* cum; *ford*, *pfurd*, vadum; *daughter*, *tochter*, filia; *mickle* multum, magnum; *mingle* miſceo, *moon* luna; *fear* aridum; *grave*, *graff*, foſſa, ſepulchrum; *to grave*, *to carve* ſculpo; *to ſcrape* ſcalpo, rado; *whole* totus, *whole* ſanus, *heal* rego, ſano, aliáque ſimilia: a Græcis πάτος, ἀξίνη, μετὰ, πορθμὸς, συγαπὴ, μεγάλος, μιγνύω, μήνη, ξῆρος, χέρσος (כרב) ὅλος, ἕλος, εἰλέω, &c. Cum autem hæc immediatè a Græcis acceperint, ſine interventu linguæ Latinæ; quidni & alia etiam immediatè inde fluxiſſe putanda ſint, quamvis & apud Latinos pariter reperiantur.

Mirum autem eſt, quàm ſeduli fuerint Majores noſtri (ſecùs quàm nunc dierum fit) voces aliunde ductas, quantumvis longas, in monoſyllabas (quas maximè affectat hæc lingua) compingere: atque in eum finem non modò ex caudâ reſecare terminationes formativas, (quod ſolenne eſt,) ſed caput truncare, præſertim in vocibus a vocali orſis; vocales item ex medio rejicere, nullâ ferè ratione earum habita; ſed & debilioris ſoni conſonas, retentis tantum fortioribus, quæ oſſium inſtar videantur; ipſaſque etiam pro arbitrio cum aliis ejuſdem organi commutare, quo ſonus mollior evadat; ſed & earundem ordinem frequenti metatheſi permutare, quò faciliùs exemptis vocalibus intermediis in ſonum commodum conſpirare poſſint. Verbi Gratia;

In

In Expendo *ſpend*, exemplum *ſumple*, excipio *ſcape*, excuſo *ſcuſe*, extraneus *ſtrange*, extractum *ſtrech't*, *ſtraight*, (pro recto dictum, ſed ſtrictum *ſtreight* pro arcto,) excrucio *to ſcrew*, excutio (Ital. *ſcutere*, *ſcotere*) *to ſhoot*, *ſhout*, *ſhut*, exſcorio *to ſcour*, excorio *to ſcourge*, excortico *to ſcratch*, (aliiſq; ab *ex* inchoatis,) item emendo *to mend*, Epiſcopus *Biſhop*, (Danis *Biſp*,) Epiſtola *Piſtle*, hoſpitale *ſpittle*, Hiſpania *Spain*, hiſtoria *ſtory*, &c. reſciſſio caudæ capitiſque eſt ſatis obvia.

In his aliquanto durior, Alexander *Sander*, Eliſabetha *Betty*, Apis *Bee*, Aper *Bar* (ſic olim, tranſeunte P in B, ut in *Biſhop*, & abſciſſo A de capite, quod tamen ne illius nulla ratio habeatur, ex poſtliminio reſtituitur in medio, ut in Aſter *Star*, quod & ſæpe fit,) ſed pro veterum *Bar* ſeu *Bare* jam dicimus *Boar* (ut pro *Lang*, *long*; pro *Bain*, *bone*; pro *Stane*, *ſtone*; &c.) Aprugna *Brawn*, (tranſeunte P in B, & tranſpoſito A ut in *Aper*; & G in W tranſeunte, ut in Pignus *Pawn*, lege *law*, &c.) Ἀλωπηξ *Fox*, (reſciſſo capite, & *p* in *f* tranſeunte, ut in Pellis *a fell*; Pullus *a Foal*, Pater *father*, pavor *fear*, polio *file*, pleo, impleo, *fill*, *full*; Piſcis *Fiſh*; & tranſumpto O in medium quod fuerat de capite abjectum.) Apex, apice, *Peck*, *pike*. Zophorus *Freeſe* (vox Architectonica in ordine Dorico:) muſtum *ſtum*, (Oenopolis notum:) Defenſio *fenſe*, Diſpenſator *Spencer*, Auſculto (Gallice Eſcouter) *ſcout*, Exſcalpo *ſcrape*, (reſtituto L in R quæ permutata fuerant in γεάφω, γλάφω,) atque hinc *ſcrap*, *ſcrable*, *ſcrawl*: Exculpo *ſcoop*, Exterritus *Start*, Extonitus (attonitus) *Stonn'd*. Stomachus (Saxon. *maga*) *maw*, offendo *find*, obſtipo *ſtop*, audere *dare*, cavere *ware*, unde

a-ware, *be-ware*, *wary*, *warn*, *warning*, (nam Latinorum V consona sonabatur olim ut nostrum W, & hodiernus sonus consonæ V erat olim literæ F, hoc est Æolici Digamma, sonũ habentis φ à diversum; & hodiernus sonus literæ F erat Græcorum φ seu Ph;) Ulcus, ulcere, *ulcer*, *sore*, (atq; hinc *sorry*, *sorrow*, *sorrowfull*,) Ingenium, *Engine*, *Gin*; scalenus *leaning* (nisi malis deducere à κλίνω, unde *inclino*;) infundibulum *funnel*, Gagates *jett*, projectum *to jett forth* (prominere) *a jetty* (projectura, prominentia;) Cucullus *a cowl*; Atque his similia.

Sunt & amputationes aliquanto duriores, à Tempore *time*, à nomine *name*, Domina *Dame*, (ut Gallorum *homme*, *femme*, *nom*, ab homine, fœmina, nomine,) Sic Pagina *page*, ποτήριον *pot*, κυμβάλα *cup*, cantharus *can*, tentorium *tent*, precor *pray*, præda *prey*, specio, speculor, *spy*; plico *ply*, (implico *imply*, replico *reply*, complico *comply*,) sedes Episcopalis, *see*; atque his similia.

Ejicitur item vocalis de medio, quo minuatur numerus Syllabarum; ut Amita *Aunt*, Spiritus *Spright*, debitum *debt*, dubito *doubt*, Comes, comite, *Count*, Clericus *Clerk*, quietus *quit*, *quite*, acquieto *to acquit*, separo *to spare*, stabilis *stable*, stabulum *stable*, pallacium *pallace*, *place*, rabula *rail*, *rawl*, *wraul*, *brawl*, *rable*, *brable*; quæsitio *queſt*, inquisitio *inqueſt*, requisitio *requeſt*, acquisitio *acqueſt*, conquisitio *conqueſt*; colonus *clown*, corona *crown*, monachus *monk*, monasterium *minſter*, Penecillum *Penſil*, Geranius *Crane*, Aliaque,

Item Consonans (saltem mollioris soni) aut etiam tota Syllaba; Rotundus *round*, rotula *roul*, *roll*, fragilis *frail*, securus *ſure*, regula *rule*, tegula *tile*, sigillum *ſeal*, stabulum *ſtaul*, *ſtall*, subtilis

tilis *ſubtle*, *ſuttle*, nomen *noun*, Decanus *Dean*, hoſpes, hoſpite *hoſt*, hoſpitale *hoſtle*, computo *count*, accomputo *accompt*, *account*, ſubitaneus *ſuddain*, *ſoon*, ſtabulum *ſtall*, ſuperare *to ſoar*, periculum *peril*, periculoſus *perilous*, *parls*, mirabile *marvel*, *mar'l*, *marvelous*, *mar'ls*, pertica *perch*, paganus *payen*, *payn*, (ut magnus *main*, dignor *deign*, dedignor *diſdeign*, fingo *feign*, *faine*, tingo *ſtain*, tinctum *taint*, pingo *paint*,) prædicari *preach*, medianus *mean*, Magiſter *Maiſter*, *Maſter*; Aliaque plurima.

Duriores videantur contractiones, ubi plura horum coeunt ſymptomata; ut κυριακὸς (οἶκος) *Kyrk*, *Kirke*, *Church*, Presbyter *Prieſt*, Sacriſtanus *Sexton*, frango, fregi, *break*, *breach*, fagus (φηγὸς) *Beech* (*f* in *b*, & *g* in *ch*, cognatas literas,) frigeſco *freeze*, frigeſco *freſh*, (*ſc* in *ſh*, ut ſupra in *Biſhop*, *fiſh*, *ſhoot*, item in ſcapha, *Skiff*, *ſhip*,) & refrigeſco *refreſh*, refrigerium *refreſhment*, ſed & (de virore dictum) vireſco *froſh*, Blaſphemo (Gall. *Blaſmer*) *blame*, phlebotomus *phleam*, *fleam*, (inſtrumentum quo in Equis, Bobus, aliiſque animalibus grandioribus exercetur phlebotomia) conjungo, (Gall. *coing*) *coin*, *quine*, angulus quo muri coeunt, (vox architectonica,) conjunctum (Gall. *coint*) *quaint*, acconjunctum (Gall. *accoint*) *acquaint*, conjectum *coit*, *quait*, torqueo (Gall. *tour* circum) *turn*, bovina *beef*, vitulina (caro) *veal*, vitulina (pellis) *velin*, *velume*, Scutifer *Squire*, Pœnitentia *Penance*, Eleemoſyna (Gall. *Almoſne*, *Almône*,) *Almes*, *awmes*, Eleemoſynarius *Almoner*, *Alm'ner*, *Amner*, Eleemoſynarium (repoſitorium ubi Eleemoſynis deſtinata repomuntur) *Almery*, (ut ab *Armes*, *armory*, armorarium) *alm'ry*, *amry*, *ambry*; Sanctuarium

Sanctuarium *ſanctuary*, *ſentry*; quæſitio *chaſe*, perquiſitio *purchaſe*, explicare (Ital. *ſpiegare*) *ſpeak*; μίγας, μεγάλη, *mickle*, *muckle*, multum (Ital. *molto*, Hiſpan. *mûcho*) *much*, Ibs *owſe*, anguilla *eel*, inſula *iſlle*, *ile*, *iſland*, *iland*, (*ile-land* inſularis terra,) inſuletta *Iſlet*, *ilet*, *Eyght* (inſula exigua in amne) & contractiùs *Ey* (unde *Owſney*, *Ruley*, *Ely*, &c. Iſidis inſula, regalis inſula, anguillaris inſula, &c.) Examinare *to ſcan* (nempe, poſt rejecta de capite & calce *E O* pro more, reliquum *xamin*, quod Saxones, quibus *x* non erat in uſus, ſcriberent *cſamin*, ſeu Euphonicè *ſcamin*, contrahitur in *ſcan*; ut a domino *don*, nomine *noun*; abomino *ban*; & quidem apum *Examen* deflectunt tali in *ſciame*, pro quo nos *Swarme* dicimus, inſerto *r* murmuris indice;) Theſaurus *ſtore*, ſedela *ſtool*, ſed & *ſtall*; (intellige, de Clericorum ſede in choro, unde Latino-barbara *ſtallum inſtallo*: nam *ſtall* de bobus dictum, eſt a *ſtabulo*;) ὑετὸς udus *wet*, ſudo *ſweat*, Gaudium *Gay*, jocus *joy*, Jocoſa *Joice*, ſuccus *juice*, cathedra *chaire*, catena *chain*, cadentia (incidentia) *chance*; Tonitru *thunder*, Calidum (Gall. *Chaud*) *hot*; Caligæ, Calga, (Gall. *chauſſe*, *chauſſe*,) *Hoſe*; Extinguo *ſtanch*, *ſquench*, *quench*, *ſtint*, laxus *ſlack*, feſtinus *faſt*, ſed & feſtino *haſt*, *haſten*, (ubi Hiſpanos imitamur, quibus ſolenne eſt *f* in *h* mutare, ut fabulari *hablar* &c.) corvus *crow*, caterva *a crew*, crapula *crap*, *craw*; vello *pull*, vellico *pluck*, rubedo *red*, alias *elſe*, virtus *worth*, foras *forth*, ſpecies *ſpice*, ſpithama *ſpan*, recito *read*, adjuvo *aid*, ὠὼν ævum, *ay*, *age*, *ever*, floccus *lock*; ſtringo, ſtrictum, diſtrictum *ſtreſs*, *diſtreſs*; dirigo, addirigo, *dreſs*, *addreſs*: procuro, *prog*, *progle*, *prowl*; excerpo *ſcrape*, *ſcrabble*, *ſcrawl*;

ſcrawl; extravagus *ſtray*, *ſtraggle*; collectum *Clot*, *clutch*; colligo *coil* (tumultus,) recolligo *recoil*; ſevero (aſſevero) *ſwear*, ſtridulus *ſhrill*, pungere (punctuare) *to pounce*; potis ſum, poſſum, potero, poſſe, (Gall. *pouvoir*,) *power*; pauper (Gall. *pauvre*) *poor*, prehenſum *priſe*, comprehenſum *compriſe*, penſum *poiſe*, pretiari *to priſe*, *to praiſe*; procurator *proxy*, pulſo *to puſh*, Calamus *a quill*, impetere *to impeach*, culcita *a quilt*; augeo auxi *wax*, & vaneſco vanui *wane*, (pro quibus jam dicimus *increaſe*, & *decreaſe*, originis Latino-Gallicæ;) coquina (Ital. *cucina*) *Kitchin*; ſyllabare *to ſpell*, puteus *pitt*, granum *corn*, ſpina ſpinula (Gall. *Eſpingle*) *a pin*, minuciare (minutim ſecare) *mince*, comprimo *cramp*, *crump*, *crumple*, *crinkle*, Quadratum (Ital. *ſquadra*) *ſquare*: Aliaque multa.

Quorum aliqua, utut duriora videantur, ne tamen rejici debeant, id ſaltem facit, quòd non minus coacta ſint ex Propriis nominibus non pauca, aliáque quorum Etymologiæ apud omnes in confeſſo ſunt: ut Alexander, *Elick*, *Scander*, *Sander*, *Sandy*, *Sanny*; Elizabetha, *Elizabeth*, *Elſibeth*, *Betty*, *Beſs*; Margarera, *Margaret*, *Marget*, *Meg*, *Peg*; Maria, *Mary*, *Mal*, *Pal*, *Mal-kin*, *Mawkin*, *Mawkes*; Matthæus, Martha, *Matthew*, *Martha*, *Mat*, *Pat*; Guilielmus, Wilhelmus, Ἑλεμμὰς (Ital. *Girolamo*, Gall. *Guillaume*) *William*, *Will*, *Billy*, *Wil-kin*, *Wickin*, *Wicks*, *Weeks*; Richardus, *Richard*, *Dick*, *Hick*, *Dickin*; Robertus, Rupertus, *Robert*, *Rupert*, *Robin*, *Dobe*, *Hobe*; Rogerus, *Roger*, *Hodge*, *Hodge-kin*; Egidius, *Giles*; Auguſtinus *Auſten*, Hieronymus *Jerom*, Radulphus *Ralf*, *Rafe*, Jacobus (Ital.

Giacomo, Hisp. *Diego*, Gall. *Jaques*,) *James*, *Jeames*, *Jemmy*; Benedictus, *Bennet*; Maledictus *Maudit*; Magdalena, *Mawdlin*; Mathildis, *Mawd*; Christophorus, *Christopher*, *Kester*, *Kit*; Oliverus *Oliver*, *Noll*; Helena, *Ellen*, *Nell*; Gandavum *Gant*, Dordrectum *Dort*, Tridentum *Trent*, Ultrajectum *Utrick*, Mosæ Trajectum *Mastrick*, Lugdunum *Lyons*; Hibernia, Ierna, *Ire-land*; Rossa *Ro-chester*, Dubris *Dover*, Glovernia (Claudii castra) *Glocester*; Ulixipona *Lisbon*, Xeres *sherry*, Tingis *Tangier*, Neomagus *Neimegen*, Rotomagus *Rouen*, Cadomus *Caen*, Vratislavia *Breslaw*, Judæus *Jew*, Judæa *Jewry*, Paganus *Payn*, *Paynim*, Ethnicus *Heathen*, Thessalonica *Salonike*, Alexandretta *Scanderoon*; Sic Cariophyllus flos (Ital. *Gerofilo*, Gall. *Girisflee*,) *Gilofer*, *Gilliflower*, (quod vulgus detorquet in *July-flower*, quasi a Julio mense nomen duxerit,) Asparagus Sparagus, *Sperage*, (quod vulgus detorquet in *Sparagrass*, *Sparrowgrass*;) Petroselinum *Parsly*, Portulaca *Porslain*, Cydonium *quince*, Cydoniatum *Quiddeny*, Persicum *Peach*, Eruca *Eruke*, (quod detorquent in *Ear-wig*, quasi ab aure nomen sumpserit;) Paralysis *Palsy*, Hemicranium *megrim*: Annulus Gemellus (ex duobus pluribusve orbibus contortis factus) *a Gimmal* (seu *Gimbal*) *Ring*. Unde etiam ad alia sic intertexta transfertur vox *Gimball* & *Jumball*: Altus gustus (Gall. *Haute gousi*, *haut gout*,) *Hogo*; Qualescunque causæ (Gall. *quelques choses*,) *kick shaws*; De quorum originibus (aliisq; istiusmodi multis,) utcunque fuerint detorta, cùm res sit in confesso; non mirum cuiquam videri debeat si & veteres sic plura deformaverint: præsertim cùm monosyllaba tan-

tantopere affectaverint; quæ ut molliùs ſonarent, hanc ibi licentiam truncandi, eximendi, immutandi, molliendi, & tranſponendi permiſerunt. Et quidem ego, tantùm abeſt ut culpem, ut laudem potiùs ingenuitatem illorum qui voces longiores in tam arctum compegerint, tantillum imminutas; ut in Presbyter *Prieſt*, Prædico, *Preach*, theſaurus *ſtore*, ſedile *ſtool*, ſyllabo *ſpell*, examino *ſcan*, abomino *ban*, expedio *ſpeed*, auxi *wax*, vanui *wane*, excorio *ſcourge*, excortico *ſcortch*, &c, quæ moderni proferunt *Presbyter*, *Prædicate*, *treaſure*, *ſettle*, *ſyllabate*, *examine*, *abominate*, *expedite*, *augment*, *vaniſh*, *excoriate*, *excorticate*, &c.

Dum autem hæc à Latinis deducimus; non illud velim, quaſi non à linguâ Saxonicâ, Danicâ, Belgicâ, Teutonicâ, harúmve dialectis, immediatè ad nos pervenerint eorum plurima: quippe multa eorum quæ à Latinis olim accepimus, ſed & quæ ſeriùs mediantibus ſive Gallis, ſive Italis, ſive etiam Hiſpanis, non pauca, ſunt nobis fere cum illis alteris communia, ſaltem leviter mutata pro cujuſque dialectûs idiomate, indeque ad nos directè pervenerunt, utut Latinæ originis.

Notandum interim eandem vocem, pro vario ſignificatu, variam non rarò originem ſortiri, ut *to Bear* de Onere dictum (& *Beer* Feretrum, *Burden* Onus, &c) a *Feró*; ſed, *to Bear* de liberis dictum (unde *Birth* partus, *born* natus, *barn* filius, &c.) eſt a *Pario*; & *Bear* urſa (ſaltem ſi ſit Latinæ originis) à *Fera*. Sic *Perch* piſcis eſt à *Perca*, ſed *perch* menſura eſt a *pertica*, item *perch* pro pertica cui avis inſidet. *To ſpell* ſyllabare (vocem in ſyllabas reſolvere) eſt à *ſyllaba* (tranſpoſitis conſonis, & *b* in *p* redeunte, quæ fuerat in σύλλαβος;) ſed *ſpell* pro

incantamento, (quo creditur limites sic agris figi posse, ut nemo eos invito domino transilire possit) ab *expello*; & *spell* pro nuncio, ab *Epistola* dictum videtur, unde *Gospell*, quasi *Good-spell*, εὐαγγέλιον bonum nuncium, seu *God-spell* divinum nuncium, divina epistola. Sic *Freese* seu *freez* gelasco, est a *frigesco*; sed *Freese* vox architectonica, a *Zophorus*, idem signante; & *freese* pro panni specie nescio an a *Frisia* dicatur, ut *Pannus Frisicus*, an fortè & hoc sit a *frigesco*, ut quasi præ aliis frigori pellendo aptior. Sic *Fresh* de aura seu aere subfrigido, est a *frigesco*, (unde *refresh* refrigero, *refreshing* refrigerium,) sed de plantarum virore dictum, est potius a *viresco*, ut & ubi per metaphoram significat *alacrem*, vel etiam *recentem*. Sic *to Fell* cædo, sterno, cadere facio (ut & ipsum *fall* cado) est à *fallo* seu potiùs σφάλλω; fortasse & *fell* crudelis, sævus, & *felon*, inde ortum ducunt, ut qui homines cædat, aut etiam occidat; sed *fell* pellis, à pelle dictum est, & inde *fell-monger* pellio. Sic *spit* de sputo dictum, inde dicitur; sed *spit* verutum, nescio an a *Cuspide*, vel forte, quasi *spicatum*; & *spit* quantum scilicet spatha seu ligo unâ vice effodit, est a *spatha*, unde & ipsum *spade* ligo, spatha. Item *spitle* sputum est a *spuo*, sed *spitle* xenodochium est ab *Hospitali*. Sic *file* lima, *to file* limare, dici videtur a *polio*; sed *file* pro filatura, seu serie rerum quasi transverso filo insertarum, (*a file of perls*, *a file of papers*, *a file of soldiers*,) est à *filo*. Sic *to set* sede colloco, sedere facio, est à *sedeo*; sed *to set* planto, est potius à *sero*, *satum*. Sic *Vice* vitium, inde nomen habet; sed *vice*, seu *vise*, (Gall. *vis*) pro cochleâ est à *vite*, quam spirali flexu imitatur. *Porter* pro janitore, est à *porta*;

sed

ſed, pro bajulo, a *porto.* Aliáque iſtiuſmodi.

Sunt denique apud nos vocabula non pauca, etiam monoſyllaba, à duobus pluribuſve ſive Compoſita, ſive arctiùs conflata; ſaltem compoſitorum vices gerunt plurium ſignificatus una voce complectentia, (quod & ſupra inſinuatum eſt.) Vt, ex *ſcrip* ſcriptum, & *roll* rotula, fit *ſcroll* ſcripta rotula. Ex *proud* ſuperbus, & *dance* ſalto, conflatur *prance* ſuperbientis equi ſalientes inceſſus indicans. Ex *St* (verbi *ſtay* ſeu *ſtand* ſto,) & *out* extra, conflatur *ſtout* fortis, pertinax, cedere neſcius. Ex eodem *ſtout* & *hardy* audax, fit *ſturdy* rigidè pertinax. Ex *ſp* (verbi *ſpit* vel *ſpew* ſpuo) & *out*, fit *ſpout*, quaſi plenis buccis evomo; dicitur præſertim de aqua per tubulum violenter prorumpente. Ex eodem *ſp* cum terminatione exili *in* fit *ſpin*, quod eſt lanam aliudve in tenue filum deducere, & (addito *out*,) *ſpin out*, tum rem in longum protractam innuit, tum ſpeciatim aquam aliúmque liquorem tenuem (non amplo orificio, ſed) exiguo foramine ſeu rimulâ exilientem: atque priori illi ita opponitur, ut *to ſpout* ſit, pleno gurgite; *to ſpin out* exiguo quaſi filo, exilire. Ex eodem verò *ſp* cum *it*, fit *ſpit* exſpuo: quod à *ſpout* eo ſaltem differt, quod ſit exilius quiddam, & ſine ſtrepitu cúmq; minori impetu (ut ſputum) ore ejicere; *ſpout* verò contrarium: differt autem à *ſpin*, quòd illud fiat uno actu ſtatim terminato (exeunte voce *ſpit* in conſonâ mutâ, protractionis incapace:) ſed *ſpin* (ſemivocali terminatû, protractionis capaci admodum,) actum continuatum innuat. Sed *ſputter* eſt (propter vocalẽ *u* obſcurâ) mediû quid (quantû ad violentiam) inter *ſpit* & *ſpout*, ſed (propter additum *r*) frequentativum, iterationem innuens

& ſtrepitum, ſed obſcure confuſum: Sed *ſputter* (propter acutiorem & clariorem vocalem *u*) crepitationem clariorem ſimul innuit, quo potiſſimùm à *ſputter* differt. Ex eodem *ſp* & terminatione *ark*, fit *ſpark*, ſcintillam cum crepitu ſed uno exilientem ſignificans, (nempe *ſp* exilitionem, *ar* crepitum acutiorem, & *k* muta conſonans repentinè terminatum innuit, ſed addito *l* fit frequentativum *ſparkle* ſcintillare, ſcintillas crepitantes affatim emittere ſeu ſpargere. Idem *ſp* ſubjuncto *r*, hoc eſt *ſpr*, vividiorem impetum innuit (exeundi ſeu ampliandi ſe,) cui additâ terminatione *ing*, fit *ſpring* exilire, (cujus vigorem innuit *ſpr*, acutiem terminatio *ing*, ſed quæ, poſt *in* acutum tremulumq; deſinit in *g* conſonâ mutâ, motû repentinè terminatû innuente,) de exilitione ſingulari, non multiplici, primâ ſignificatione dicitur: hinc elaterem dicimus *a ſpring*, propter exilientem vim elaſticam: itémque aquæ ſcaturiginem (ſed metaphoricè) propter ſalientem aquam, indeque (aliâ tranſlatione) fontem ſeu originem rei: ſed & (per aliam metaphoram) *to ſpring* eſt pullulare, germinare; tempúſque vernum, quo plantæ potiſſimùm germinant, *the ſpring* dicitur; propter exilientem & erumpentem ſuccum nutritium. Ex eodem *ſpr* (verbi *ſpring*) & *out* conflatur *ſprout* progerminare, in gemmas germinâve prorumpere: & (cum terminatione *ig*) *ſprig* ſurculus; quorum hæc fere eſt differentia, *ſprout* (ſoni craſſioris) germen pinguius craſſúſ ve innuit, *ſprig* (tenuioris ſoni) exiliorem ſurculum. Similiter, ex *ſtr* (verbi *ſtrive* contendo) & *out*, fit *ſtrout* protendo, tumeſco, & *ſtrut* quod eſt faſtuoſè incedere, putà pectore protenſo & tumeſcente: ab eodem *ſtr* & terminali

minali *uggle*, conflatur *struggle* luctari, sinuando contendere séque in omnes partes torquendo, quod innuit *gl*: sed sine magno strepitu, propter vocalis *u* sonum obscurum. Similiter ex *throw* projicio, & *roll* rotulo, volvo, conflatur *trull* projiciendo volvere, volutim projicere, (de globulis lusoriis speciatim dicitur:) atque eodem fere sensu *trundle* ex *throw* seu *thrust*, (projicio, protundo,) & *rundle* rotundulum. Sic *gruff* seu *grough* morosus, conflatum ex *grave* & *rough*, ut qui sit quasi *graviter rudis*. Et *trudge*, ex *tread* seu *trott*, & *drudge*. Atque id Genus alia.

CAP. XV.

De Poesi.

POesis Anglicana ut plurimum Rythmica est: ut & apud vicinas gentes omnes.

Observatur præsertim numerus syllabarum; non prorsus tamen neglectâ quantitate.

Metri genera sunt varia; & quidem ad arbitrium Poetarum quotidie nova exoriuntur.

Notandum autem (præsertim peregrinis) Poetas nostros, ut & aliarum Gentium, maximam plerumque sibi libertatem assumere in vocabulis transponendis, ab ea serie quam in solutâ oratione obtinere solent.

Syllabarum autem Longitudinem & Brevitatem quod spectat; pleræque sunt promiscuè, nunc breves, nunc longæ: nec tamen arbitrariè. Id verò potissimum

potissimum respiciendum est, ut illæ syllabæ quæ sive pro accentu vocis, sive pro ratione sententiæ, sunt præ cæteris magis Emphaticæ, longarum sedes sortiantur. Quod si observetur, molliùs fluet versus atque elegantiùs; horridiùs autem si negligatur.

Exemplum esto, Psalmi primi versio metrica; versu Iambico (quales nostri plerumque sunt, præsertim in materia graviori;) Quæ, non incommodè, sic incipit:

The mán is bléſt that háth not bént,
to wícked réad, his éar.

hoc est, verbatim, *Ille homo est beatus, qui non inclinavit, ad pravam doctrinam, suam aurem.*

Verùm si, retento eodem versûs genere, luxatione levi factâ ponantur syllabæ in locis non suis; ad hanc formam,

Bleſséd is, thé mán, thát háth nót
bént, tó wickéd réad his ——

versus erit planè horridus.

Sed, mutato versûs genere, pro Iambico habebitur Trochaicus Octonarius catalecticus satis elegans:

Bléſſed ís the mán, that háth not
bént, to wícked réad, his éar.

Sed & ad carminis elegantiam facit, si in versuum locis eminentioribus, (putà in Hemistichiorum & versuum clausulis,) locentur voces significatiores, seu tot lumina: sin negligatur, languidiùs exibit Carmen. Verùm hoc non est linguæ nostræ peculiare, sed aliam quamvis perinde spectat. Atque de Poesi hactenus.

PRAXIS

PRAXIS Grammatica.

Post traditam Grammaticam Institutionem, visum est subjungere *Praxin Grammaticam*: Brevem quidem; sed quæ sufficiat ut verum inde Linguæ genium addiscas. Atque in eum finem selegi explicandas, notissimas duas Christianæ Institutionis Periochas; (ut quæ contineant sensum omnibus familiarem:) nempe *Orationem Dominicam*, & *Apostolicum Symbolum*. Adjunctis Annotationibus, quæ & rem Grammaticam exponant, (indicatis Libri paragraphis in subsidium advocandis;) & Linguæ nostræ cum finitimis (adhibitâ in eum finem Lexicorum quæ ad manum erant ope) cognationem ostendant: Quorum utrumque, saltem Extraneis, & utile futurum & gratum existimavi.

The

The LORD'S PRAYER.

Dominica Oratio.

Our Father which art in Heaven: Hallowed be
Noſter Pater qui es in Cœlo: Sanctificatũ ſit
thy Name: Thy Kingdome come: Thy Will
tuũ Nomen: Tuũ Regnum veniat: Tua Volũtas
be done, in Earth, as it is in Heaven: Give
ſit facta, in Terra, ut ea eſt in Cœlo: Dona
us this day our dayly Bread: And for-
nobis hoc die noſtrum quotidianũ Panem: Et con-
give us our Treſpaſſes, as we forgive
dona nobis noſtras Tranſgreſſiones, ut nos condonamus
them that treſpaſs againſt us: And lead us
eis qui tranſgrediuntur contra nos: Et duc nos
not into Temptation: But deliver us from
nequaquã in Tentationem: Sed libera nos a
evil. For thine is the Kingdome, the Power, and
malo. Namtuũ eſt Regnum, Potentia, &
the Glory, for ever and ever. Amen.
Gloria, pro ſemper ſemperq;. Amen.

The] Eſt Articulus Demonſtrativus. *pag.* 61. *lin.* 1. Reſpondet Gallorum *le*. Determinat vocem communem, ſeu Individuum Vagum (ut loquuntur) ad ſignificationem determinatam, ſeu Individuum Demonſtrativum. Sic *The Lord*, ſignanter

gnanter *ille Dominus*: nempe Servator Jesus Christus.

Lord *Dominus.*] Nomen Substantivum: absq; Casuum diversitate, *p.* 57. *l.* 16. Contractum videtur ex Anglo-Saxonum *Alaford, Loverd.*

Lord's, *Domini*, seu *Dominica.*] Finalis *s*, est formativa Adjectivi Possessivi; & respondet Latinorum Casui Genitivo (& quidem hic loci Genitivo Efficientis.) *p.* 69. *l.* 9.

Prayer, *Oratio, Precatio.*] Nomen Substantivum. Respondet Gallorum *priere*, Italorum *preghiera*: Et Verbum *to pray*, est Gallis *prier*, Italis *pregare*; Omnia à Latinorum *Precari.*

The Lord's Prayer, *Dominica precatio.*] Exponi poterit, vel *ipsius Domini precatio*; nempe, si Articulus *The* referatur ad vocem *Lord*, (adeoq; conjunctis vocibus *the Lord*, accedat *s* formativa Possessivi, *p.* 69. *l.* 21.) vel, *ipsa Domini precatio*; nempe, si aggregato *Lord's prayer* præfigi intelligatur articulus *The*; *p.* 68. *l.* 8. Vel denique *ipsa ipsius Domini precatio*; ἡ τῆ κυρίε δέησις, nempe, si intelligatur *The* (utut semel posita) utramque vocem particulatim afficere.

Our, *Noster.*] Pronomen Possessivum, pro personâ primâ pluralis numeri. (*pag.* 76. *lin.* 16.) Est *our* (non *ours*) quia Substantivum *Father* exprimitur. (*p.* 77, *l.* 10. *p.* 78, *l.* 8.) Estque (ut cætera Adjectiva) absque Casuum, vel Generum, vel Numerorum diversitate, *p.* 67, *l.* 6. Affine est Primitivo *Us*: & descendit ab Anglo-saxonico (literis nostris expresso) *Owre, ure*, pro quo Saxones recentiores Germani dicunt *Ur*; quod factum videtur à (nostro vel Anglo-saxonum) *we*, quasi *weer*;

quomodo

quo modo ab *You* & *They*, formantur *Your*, *Their*; atque à *She* (abjecto *s*) *Her*; Nam quod nos *She* dicimus dixerunt Anglo-ſaxones *ſeo*, & *heo*; & etiamnũ, circa agri Oxonienſis et Wiltonenſis confinia, vulgus non rarò *hoo* pro *ſhe* proferunt.

Father, *Pater.*] Nomen Subſtantivum, & abſq; Caſuum diverſitate. *p.* 57. *l.* 16. Deſcendit à Latinorum *Pater*, ſeu potiùs Græcorum πατὴρ, ſed mediante Anglo-ſaxonum *Fader*, Danorum *Fader*, Germanorum *Vatter*, Belgarum *Vader*, (quorum *d* ſæpiſſimè apud nos tranſit in *th*, & *v* in *f*.) Alludit Danorum *Feder* (quod eſt *Alere*,) unde noſtrum *to Feed*, atque hinc *Food* alimentum, & *Fodder* alimentum maximè brutorum Animalium, putà Fœnum aliáque quæ hyberno tempore Bobus, ovibus, aliiſque hujuſmodi animalibus pro alimento ſuppeditari ſolent. Non autem, (ut plurima à Latinis derivata,) mediante linguâ Gallicâ ad nos devenit; cum quorum *Pere*, noſtrum *Father*, minùs conſonat.

Which, *qui.*] Relativum; De Rebus pariter & Perſonis dictum. *p.* 79, *l.* 20. Poterat autem (quia de Perſonâ agitur) non minùs *Who* hoc loco dici; quod Perſonis magis eſt proprium, & quidem nunc dierum frequentius; (ſed *which* de Rebus.) Hinc factum eſt, quòd in Liturgiâ Anglicanâ, ubi antè dicebatur *which* de perſonis, ſubſtituitur in ejuſdem nuperâ recenſione ut plurimum (& ferè ſemper) *who* & *whom*, tanquam de perſonis elegantius. Sed in hac Oratione Dominicâ (jam dudum Vulgo familiari) non tanti viſum eſt ut à receptâ olim formâ diſcederent. Pro *which* antiquitùs dicebant *Whilk*, atque Scoti etiamnum, aut etiam *Quilk*; Anglo-ſaxones *Hwilk*, Dani

Hvilk,

Hvilk, Germani *Welch*, *Welche*, Belgæ *Welk*, *Welke*, Galli *Quel*, *Quelle*; omnia à Latino *Quali*; ſicut, à Quo, *who*; à Quando, *whan*, *when*; & fortè à Quare, *whert* & *where-fore*. Nam pro Latinorum *Qu*, poſuerunt non rarò Cambro-britanni *Chw*, Anglo-ſaxones *Hw*, & Nos *Wh*. Pro *who* dixerunt Anglo-ſaxones *Hwa* & *Hua*; Belgæ *Wie*: Et, pro *what* (quid) Anglo-ſaxones *Hwæt*, *Hwas*, Belgæ *wat*, Germani *was*, Dani *Hvad*; omnia à Latinorum *Quid* vel *Quod*.

Art, *es*.] Secunda perſona ſingularis verbi *Am*. *p*. 87. *l*. 7. Quod verbum, mirum eſt quàm ſit in linguis quaſi omnibus (Græcâ, Latinâ, modernis, &c.) irregulare; ejuſque conjugatio quaſi ex variis radicibus compaginata familia. Huc ſpectant, apud Latinos, *Sum*, *es*, *fui*, *eſſe*, *fore*, &c: Apud Anglos, *Am*, *art*, *is*, *are*, *was*, *were*, *bee*, *been*, &c. Atque apud alios non abſimiliter. *Am* eſt ab Anglo-ſaxonico *Eom*, quod fortè ab εἰμὶ unde & Latinorum *Sum* (præfixo *s*, ut ſæpe, ſpiritûs loco:) atque ab *Am* flectuntur *Are*, & *Art*, quod contracte dicitur pro *ars't* (eſt enim *st* terminatio ſecundæ perſonæ ſingularis. *p*. 82. *l*. 1.) Alludit Belgarum *Aerd*, Germanorum *Art*, Natura, indoles, eſſentia. *Is* noſtrum, & Germanorum ſive *is* ſive *iſt*, videntur ab *eſt* aut ἐστὶ ducta. *Was* & *were* ab Anglo-ſaxonico *wæs* dicta ſunt. *Bee*, *been*, & *being*, deſcendunt ab Anglo-ſaxonum *Beon*, *beo*, *bé*, *Ic bin*; quibus reſpondent Germanorum *Ich bin*, Belgarum *Ick ben*.

In, *in*.] Præpoſitio. *p*. 64. *l*. 14. Nos autem, Præpoſitionum ope, id totum agimus quod partim præpoſitionibus, partim Caſuum diverſitate innuunt. Latini *p*. 62. *l*. 7.

Heaven,

Heaven, *Cælo.*] Nomen Substantivum, ab Anglo-saxonum *Hefen, hefon, heofen*, quod ipsum ab eorum *heafian* elevare, attollere: atque hoc ab *heah* altum, unde nostrum *high*. Sed ab eorum *heafian*, est nostrum *to heave*, attollere, elevare, in altum tollere: unde participium *heaved* vel (in antiquiori formâ) *heaven*, elevatum, elatum. *p.* 81, *l.* 4. *p.* 94, *l.* 20. idémque in nomen adjectivum transiens fiet *Altum*; atque hinc Cœlum denotat, ut quid Altum, elatum, elevatum. Sicut & Hebræorum שמים *Shamaim* h. e. Cœli; à *Shama*, quod apud Hebræos fortè olim, & etiamnum apud Arabes, est *Altum esse*.

Hallowed, *Sanctificatum.*] Verbum *to Hallow* Sanctificare, consecrare; est ab *holy* Sanctus, seu potiùs (ut olim dicebant) *haly*; atque etiamnum *Cœnobium sanctæ Crucis*, prope Edinburgum Scotiæ, dicitur *Haly-Rude house*, (nam *Rude*, seu *Rood*, est Crux; Et *haly Rood day* est Exaltatio Sanctæ Crucis: sed vox *Rood* jam fere obsolevit, ejusque loco, a Gallorum *Croix* nunc *Crosse*; Sicut ab Italorum *Croce* dicimus *crutch, crook, crooked*, &c.) Et templum Omnium Sanctorum, dici solet *All-hallowes Church*: & Festum Omnium Sanctorum, dicitur *All-Saints-day*, sed & *All-Hallon-day*, & *All-Hallon-tide*, (nam *tide* olim dicebant, quod nunc *time* dicimus, præstato aliquo tempore.) Nostrum *Haly*, seu *holy*, est ab Anglo-saxonũ *halig, halga*: pro quo Germani dicunt *heylig*, Belgæ *heyligh*. A verbo *to Hallow* formatur Participium Passivum, *hallowed*. *p.* 81, *l.* 4. Cujus quidem Participii ope (unà cum Verbo Substantivo *to Bee*) nos totam Passivam Vocem (ut loquuntur Latinorum Grammatici) exprimere solemus.

Sanctificatum

Sanctificatam sit, pro *Sanctificetur*. Quod & in modernis linguis pleriſque omnibus jam fit. *p.* 86. *l. ult.* Sed & verbum *to hallow* jam fere deſuevit: pro quo à Gallis ſubſtituimus *to ſanctifie*: & pro *All-hallowes*, dicimus *All-Saints*. Retinetur tamen in Oratione dominicâ, quoniam eſt ea jam ab antiquo recepta formula: nec etiam planè obſolevit ea vox, utut parciùs quàm olim uſurpetur.

Be *ſit*.] Verbi *Am* ea forma quæ Imperando adhiberi ſolet. *p.* 87, *l.* 16, 24. Adeóque & nominativo præponitur. *p.* 88. *l.* 5.

Thy, *tuum*.] Pronomen Poſſeſſivum pro perſonâ ſecundâ numeri ſingularis. *p.* 76. *l.* 18. *p.* 78. *l.* 9. Eſtq; *Thy*, non *Thine*, quia nec præcedit vocalē, neq; omittitur Subſtantivum. *p.* 77. *l.* 10, 15. Anglo-ſaxones dixerunt *Đine*, Germani *Dein*, Belgæ *Dijn*. Reſpondet Primitivo *Thou*, quod Anglo-ſaxonibus eſt *Đu*, Germanis & Belgis *Du*: quæ omnia à Latino *Tu*, vel Dorico τὺ pro σὺ.

Name, *Nomen*.] Quod Anglo-ſaxones dicunt *Nama*, Germani *name*, *nahm*, *nahme*: Belgæ *naem*, Dani *Naffn*, Galli *nom*, Itali *nome*. Omnia à Latinorum *Nomen*: ſeu Græcorum ὄνομα. Poſſet autem hæc ſententia diverſo ordine poni: putà, *Hallowed be thy Name* (ut jam:) vel *Thy name be hallowed*, (ut in proximâ clauſula, *Thy will be done*:) vel etiam *Be thy name hallowed*. Quippe omnibus his modis aliquid ſaltem Nominativi poſtponitur Imperandi verbo *Bee*.

Thy *tua*.] ut ante.

Will Voluntas.] Subſtantivū à verbo *to will*, volo. (Vel hoc ab illo.) Scribebant olim *wolle* (unde Præteritum *would*, hoc eſt *wolled*; *p.* 83, *l.* 7.) *Will* Voluntas, apud Anglo-Saxones dicebatur *willa*, Danos

Danos *Villie*, Germanos & Belgas *wille*, (quomodo & antehac apud Anglos, antequam mos obtinuerit omittendi finalem *e* post *ll* geminam.) *To will* velle, apud Anglo-Saxones dicebatur *willan*, Germanos & Belgas *willen*. Sed & apud Anglo Saxones est *wilnian* Desiderare, & apud Germanos *wollen*. Omnia à Latinorum *volo*, (quod ipsum à βούλομαι) Nam Latinorum *V* consona, transire solet in Anglorum *W*, eodem sono qui fuerat olim *V* Latinorum, antequam degenerabat in sonum Æolici Digamma *F*. Ut in via *way*, vinum *wine*, ventus *wind*, venio *wend*, veni *went*, vespa *wasp*, vado *wade*, vago vacillo *wag waggle*, vallum *wall*, volvo *wallow*, Ovis *Ewe*, versùs *ward*, vasto *wast*, veho *weigh*, veha *wain wagon*, vidua *widow*, væ *wea wo*, vellus *woll*, vermis *worm*, aliisq;. Quæ autem jam retinent *V* consonam sono hodierno prolatam, sunt posteriùs in linguam nostram assumpta, & mediante potiùs Linguâ Gallicâ quàm Teutonicâ hujúsve dialectis. Adeoque ab eodem Latino *Vanesco vanui*, deflexa, *to wane* antiquum judicarem atq; originis Teutonicæ vel Anglo Saxonicæ, *to vanish* novum dicerem atq; originis Gallicæ. Similiter *worth*, & *vertue*; utraque à Virtus: *wicked*, *wickedneſſe*, *vice*, *vitious*; a vitioso, vitio: *win* & *vanquish* a vinco.

Be *fit.*] ut ante.

Done *Facta.*] Rectiùs scriberetur *Do'n* seu *Doen*; est enim Participium Passivum a *Doe*, Facio. *p.* 83. *l.* 23. *p.* 94. *l.* 20. Pro *Doe*, *Done*, habent Anglo-Saxones *Don*, *gedon*; Facio, Factum.

In *in.*] ut ante.

Earth *Terrâ.*] Substantivum. Anglo-Saxonibus dicitur *Eard*, *Eord*, *Eorð*; Germanis *Erd*, *Erde*; Belgis *Erd*, *Aerd*, *Aerde*; Danis, *Jord*, *Jorden*; omnia

omnia forsan à Græcorum ἔρα: nisi quis malit ab Arabum *Arda*, quod est ab Hebræorum *Erets*.

As, *ut*, *sicut*.] Adverbium. *p.* 99. *l.* 11. (Germani & Belgæ dicunt *Als*.) Fortasse ab ὡς Græcorum.

It *ea*, seu potiùs *id*.] Pronomen tertiæ personæ numeri singularis, sexûs Neutrius. *p.* 76, *l.* 27. Nam de Personis Maribus dicimus *He*, de Fœminis *She*, de Rebus *It*: (à Latinorum *Id*.) Anglo-Saxones dixerunt *hit*, *hyt*; Belgæ *hèt*.

Is, *est*.] vide *Art* supra. Dicitur autem *is*, non *be*; quia est in sensu Indicativo, non Imperativo. *p.* 87. *l.* 7, 13.

In Heaven, *in Cœlo*.] ut supra.

Give, *Da*, *Dona*.] Verbum: sensu Imperativo, omisso nomine personali, pro *Give thou*. *p.* 88, *l.* 19. Anglo-Saxonibus *Gifan*, *Agyfan*, *Geofyan*, est *Dare*: (Et quidem Angli olim scribebant *Gif*; nam *v* consona, illo sono, non nisi seriùs admissa est:) Germanis *Geben*, Belgis *Gheven*. Hinc dicimus *Gift* (seu *guift*. *p* 38. *l.* 18, 30) Donum, h. e. Datũ quasi *giv'd*: (nempe ut à *léave* fit *left*, p. 93. l. 10. sic à *give*, fit *gift*.) Anglo-Saxones *gife*, *gift*, *geof*; Germani *gaba*, Belgæ *gifte*.

Us, *nobis*.] Est Pronomen primæ personæ numeri pluralis. In recto *we*, in obliquis *Us*. *p.* 76. *l.* 15. *p.* 78. *l.* 8. Anglo-Saxones dicunt *Us*, Germani *Uns*, Belgæ *Ons*. Hic autem *Give us*, ellipticè dicitur pro *give to us*. *p.* 64. *l.* 17.

This, *hoc*.] Demonstrativum. Anglo-Saxones dicunt *Ðis*, *Ðes*, *Ðeos*; Germani *Diese*, *Dieser*. In plurali dicimus *These*, ut Belgæ *Dese*, Germani *Diese*.

Day, *Die*.] Anglo-Saxones *Dag*, Belgæ *Dagh*,

Dani *Dag*, Germani *Tag* dicunt: omnia à Latinorum *Dies*. Dicitur autem *this Day* ellipticè pro *in this Day*; ſicut apud Latinos *hodie*, ſeu *hoc Die*, pro *in hoc Die*.

Our, *noſtrum*.] ut ante.

Dayly, *quotidianum*, ſeu *diurnum*.] Adjectivum à Subſtantivo *Day* formatum. Significat autem vel *quod quotidie adſit*, vel *quod in unum diem ſufficiat*, aut *debeatur*, ſeu *deſtinetur*; utroque ſcilicet ſenſu paſſim uſurpatur, *p.* 106. *l.* 19.

Bread, *panem*.] Subſtantivum. Anglo-Saxones *Breod*, Germani *Brodt*, Belgæ *Broodt*, Dani *Brod*.

And, *et*.] Conjunctio copulativa. *p.* 99. *l. pen.* Anglo-Saxones *And*, Belgæ *Ende*, Germani *Und* dicunt.

Forgive, *Condona*.] Verbum; ſenſu Imperativo. *For*, in compoſitione, negationem ſeu ablationem innuit; ut *Bear* fero, *forbear* differo, abſtineo: *Bid* jubeo, *forbid* veto, jubeo ne: *Get* acquiro, *forget* obliviſcor: *Goe* eo, *forgoe* deſero, derelinquo: *Seek* quæro, *forſake* deſero, quærere deſiſto: *Swear* juro, *forſwear* dejero, vel etiam pejero: ſic *Give* do, dono, *forgive* condono, remitto; quippe qui debitum ſeu culpam remittit, delet. Anglo-Saxones *forgefan*, Germani *Vergeben*, Belgæ *Vergheven* dicunt.

Us, *nobis*.] ut ante.

Our, *noſtras*.] ut ante.

Treſpaſſes, *tranſgreſſiones*.] Vox Gallica, à *tres* hoc eſt trans, & *paſſe* paſſus. Litera *s* ultima eſt formativa numeri pluralis. *p.* 58. *l.* 15. Fit autem hac formatione, à Diſſyllabo, Triſſyllabum; quia niſi intercederet vocalis *e* ſonus, litera poſtrema præcedentibus ſubjuncta, non audiretur. Magis

Anglicum

Anglicum eſt *wrong*, pro quo jam à Gallis mutuamus *Treſpaſs*.

As, *ut, ſicut.*] ut ſupra.

We, *nos.*] Pronomen primæ perſonæ numeri pluralis, in ſenſu recto. *p.* 76. *l.* 15. *p.* 78. *l.* 8. Anglo-Saxones *we, wit*; Belgæ *wii*; Germani *wir*; Dani *Wi* dicunt. Vide ſupra *Our*, & *Us.*

Forgive, *condonamus.*] Ut ſuprà. Mutatio perſonæ & temporis non variant terminationē. *p.* 31. *l.* 20.

Them, *eis, illis.*] Pronomen tertiæ perſonæ numeri pluralis, *They*; in obliquis *Them*, olim *Theim. p.* 77. *l.* 1. *p.* 78. *l.* 14. Pro *they*, dicunt Anglo-Saxones *Hi*, (fortè à Latinorum *hi* vel *ii*,) Germani *Sie.* Pro *them*, Anglo-Saxones dicebant *heom*, Belgæ *hem, hen*, (& quidem nos non raro, loquendo ſaltem ſi non & ſcribendo, dicimus *em* ſeu *um* pro *them*:) Germani *Dem.* Pro Poſſeſſivo *their*, (ſuus, vel eorum) Anglo-Saxones dicebant *hiora.* Dicitur hic *Them* Ellipticè pro *to them. pag.* 64. *lin.* 17.

That, *qui.*] Relativum, pro *which* vel *who* poſitum. *pag.* 79. *lin.* 4.

Trespaſs, *tranſgrediuntur.*] Verbum. Factum ex nomine *treſpaſs.* (quod vide ſupra.) *pag.* 101. *lin.* 19.

Againſt, *contra.*] Præpoſitio. *p.* 66. *l.* 11. Anglo-Saxones *Agen*, *Ongen*, Belgæ *Tegen*, Germani *Gegen, Entgegen.*

Us, *nos.*] ut ante.

And, *Et.*] ut ſuprà.

Lead, *duc.*] Verbum, ſenſu imperativo; ſuppreſſo nominativo, ut fieri ſolet. *p.* 88. *l.* 19. Apud Anglo-Saxones, *Leedan, aleedan*; Belgas, *leyden*,

den, *leeden*; Germanos, *leyten*; Danos *Leder*, est ducere.

Us, *nos.*] ut ante.

Not, *non*, *nequaquam.*] Adverbium negandi. Belgis *Niet*, Germanis *Nicht*. Ubi absolute ponitur, dicimus *No*, quæ est negandi particula; ubi verbo vel nomini &c. jungitur, dicimus *Not. p. 99. l. 7.* Verbo *Lead* postponitur, ut alibi solet. *p. 89. l. 29.*

Into, *in.*] Pro Latiorum *In* cum ablativo dicimus *in*; pro eodem cum accusativo, dicimus *into. p. 66. l. 14*; 18. ab Anglo-Saxonum *into.*

Temptation, tentation, *tentationem.*] à Latinorũ *tentatio*; atque hoc à Tento *to tempt.* Magis Anglicum est *to Try*, pro quo (a Gallorum *tenter*) substituimus *to tempt*; inserto *p* Euphonico, ut in Latinorum *emptus*, *sumptus*, *comptus*, *demptus*, *promptus.*

But, *sed.*] Conjunctio. Est & *but* nisi. Ab Anglo-Saxonum *Bute*, *buton. p.* 100. *l.* 1, 5.

Deliver, *libera.*] à Gallorum *delivrer*, quasi à Latino *de-liberare.*

Us, *nos.*] ut ante.

From, *à*, *ab.*] Præpositio. *p. 64. l.* 11. Olim etiam *fro* dicebatur; unde *fro-ward*, aversus; & etiamnum *to and fro*, huc illuc; ad verbum, *ad & ab.* Anglo-Saxones *Fram*, *Fra*; Dani *Fra* dicunt.

Evil, *malo.*] Adjectivum est, sed hic ponitur absolutè instar Substantivi, *pag. 74. lin.* 1. Anglo-Saxones *Efel*, *yfel*; Belgæ, *Evel*; Germani *Ubel* dicunt.

For, *nam.*] Conjunctio causalis. *p.* 100. *l.* 1. Est & *For* (pro) præpositio; *p. 64. l.* 25. Anglo-Saxones *For*, Germani *Für*, quibus affine est Gallorum

lorum *pour*: omnia à Latinorum *pro* variè detorta. Ipsáque causalis Conjunctio ab hac Præpositione videtur descendisse.

Thine, *Tuum.*] Vide *Thy* suprà. Dicitur hic *Thine*, non *Thy*, propter Ellipsin Substantivi. *p.* 77. *l.* 13. Ordo Syntaxeos est, *The Kingdome is Thine*, (Regnum est tuum;) sed invertitur verborum ordo: postpositio Nominativo, seu propositionis Subjecto, eò potissimum ut cum reliquis *the power and the Glory* aptiùs cohæreat. Sed & *Thine is the Kingdome* perinde est atq; *Thou hast the Kingdome*, tu habes Regimen seu Regnum, putà absolutum.

Is, *est.*] ut suprà.

The,] ut supra. Articulus demonstrativus, quo ab Individuo vago (ut loquuntur) fit Individuum Demonstrativum. Atque hic *The Kingdom* est, Regnum κατ' ἐξοχὴν seu Absolutum dominium innuit.

Kingdome, *Regnum.*] *King* est Rex; Anglo-Saxones *Cyng*, *Cynrg*, *Cynig*; Dani *Konning*; Belgæ *Koningh*; Germani *König*, dicunt. Derivatum dicas vel à *Ken* scire, vel à *Can* posse. Illud Anglo-saxones dixerunt *Cennan*, *connan*, *cunnan*; Germani *Konnen*; nos etiamnum *Ken* dicimus sed rariùs, (Scoti multò frequentius.) Atq; inde *Cunning*, pro *perito*, & *peritiâ* dicimus. Sed & *to Con*, sedulò Edisceere: Item *Ale-Conner* pro *cognitore Cervisiæ*. Istud, *Can* posse, in frequentissimo est apud nos usu; pro quo Belgæ *Konnen*, Germani *Können* dicunt; *ich Kan* possum. Utrâque autem Regi opus est, Prudentiâ & Potentiâ. Ex *King* Rex, additâ termin-tione *dom* fit *Kingdom* Regnum. *p.* 110. *l.* 26. (innuitque nunc Regimen seu statum Regium, nunc Regni territorium.) Anglo-Saxones *Cynedome*, Belgæ *Koninckdom*, Germani *Königreich*, eodem significatu dicunt. The.]

The.] ut priús.

Power, *Potentia, Poteſtas.*] a Gallorum *Pouvoir* poſſe. Magis Anglicum eſt *ſtrength*, ſtrenuitas, vis, robur.

And the.] ut priús.

Glory *Gloria.*] à Gallorum *Gloire* gloria.

For ever and ever, *pro ſemper & ſemper.*] Solemnis formula pro eo quod Latinè dicitur *in ſecula ſeculorum*

For *Pro.*] Præpoſitio. *p.* 64. *l.* 25.

Ever, *ſemper.*] Origine eſt Adverbium temporis. *p.* 98. *l.* 12. Sed hic inſtar nominis uſurpatur, pro *Duratione ſempiterna*: ab Ævo dictum putaverim, ut *Ay* & *Age* ab Ἀιών.

Amen.] Orationum Epilogus; origine Hebraicus, ſed omnibus fere linguis Communis.

The APOSTLE'S CREED.
Apoſtolicum Symbolum.

I believe in God the Father All-mighty, Maker
Ego credo in Deum Patrem Omnipotentẽ, Factorẽ
of Heaven and Earth. And in Jeſus Chriſt his
Cœli & Terræ. Et in Jeſũ Chriſtũ ejus
onely Sonne our Lord: Who was conceived by
unicũ Filiũ noſtrũ Dominũ; Qui erat conceptus per
the Holy Ghoſt, Born of the Virgin Mary,
Sanctum Spiritum, Natus ex Virgine Mariâ,
Suffered under Pontius Pilate, Was crucified,
patiebatur ſub Pontio Pilato, Erat crucifixus,
dead

dead and buryed, He descended into Hell: *mortuus & sepultus, Ille descendebat in Infernũ:* The third day he rose again from the dead, *Tertio die ille surgebat iterũ à mortuis,* He ascended into Heaven, And sitteth on *Ille ascendebat in Cœlum, Et sedet ad* the right hand of God the Father Allmighty; *dextram manum Dei Patris Omnipotentis;* From thence he shall come to judge the quick *Ab inde ille veniet judicare vivos* and the dead. I believe in the Holy Ghost; *& mortuos. Ego credo in Sanctum Spiritũ;* The holy Catholick Church; the Communion *Sanctam Catholicam Ecclesiam; Communionem* of Saints; The Forgiveness of Sins; *Sanctorum; Condonationem Peccatorum;* The Resurrection of the Body; And the Life *Resurrectionem Corporis; Et vitam* everlasting. Amen. *sempiternam. Amen.*

The.] Articulus Demonstrativus; adjunctus Substantivo *Apostles*: aut ipsi aggregato *Apostle's Creed. p.* 61, *l.* 1. *p.* 69, *l.* 21. *p.* 68, *l.* 8.

Apostle's *Apostolicum.*] *Apostle* Apostolus, est Substantivum; à Latinorum *Apostolus*, Græcorum ἀπόστολος. Per *s* formativum Pluralis numeri fit *Apostles* Apostoli; Et, præfixo Articulo Demonstrativo, *The Apostles*, quod Galli dicerent *les Apostres*, οἱ ἀπόστολοι, quasi *Illi Apostoli*, per eminentiam dicti. Atque per alterum *s* formativum possessivi,

seſſivi, eſſet quidem *The-Apoſtles's*, ſed propter Cacophoniam duorum *s*, prius eliditur, fitque *The Apoſtle's* Apoſtolicum, ſeu Apoſtolorum: Totúmque *The Apoſtle's* (Apoſtolicum) eſt Adjectivum, Subſtantivo *Creed* conjunctum: Dicitur-que Apoſtolicum, vel quaſi ab ipſis Apoſtolis conſcriptum (quod volunt aliqui) vel ſaltem ut Apoſtolicæ doctrinæ conſonum, ejuſque quaſi breve compendium.

Creed *Symbolum.*] Seu potius *Credendum*, ſeu Credendorum compendium. Factum à Latino verbo initiali *Credo.*

I *Ego.*] Pronomen primæ perſonæ numeri ſingularis. *p.* 67. *l.* 12. Anglo-ſax. *Ic*, Belg. *Ich*, Germ. *Ick.*

Believe, Beleeve, *Credo.*] *Credere* dicunt Anglo-ſaxones *Geleafan*, Belgæ *Ghelooven*, Germani *Glauben.* Et *Fidem* Anglo-ſaxones *Geleafa*, Belgæ *Gheloove*, Germani *Glaub*, Nos *Belief*, dicimus. *Be* eſt particula præpoſitiva, in Verbis & Participiis frequens, ut in aliis dialectis *Ge*, *Ghe*: Reliquum vocis deducas vel ab Anglo-ſaxonum *Lyfan*, concedere, permittere, (unde noſtrum *Leave* venia,) vel ab Anglo-ſaxonum *Luſian* Amare (unde noſtrum *Love* Amo,) Belgis *Lieven*, Germanis, *Lieben.*

In God, *in Deum.*] vel *on God*, eodem ſenſu. (ubi *God* eſt nomen Subſtantivum: *in* vel *on*, Præpoſitio. *p.* 64. *l.* 8. *p.* 66. *l.* 14.) Deum (ut nos) Anglo-ſaxones vocant *God*, Dani *Gud*, Belgæ *Goed*, Germani *Gott*: quod dictum volunt à Germanorum *Guit* Bonus, quod nos *Good* vocamus. Certè *God* & *Good* voces affines meritò dixeris: *Deúmque* ſummé *Bonum* meritò agnoſcimus.

The Father, *Patrem*, ſeu *Patrem illum*,] Anglo-ſaxones

ſaxones *Fader*, Dani *Fader*, Belgæ *Vader*, Germani *Vatter*, eodem ſenſu dicunt. A Lat. & Græc. *Pater* πατήρ. Unde etiam Italorum *Padre* & Gallorum *Pere*. vide *Father* ſupra.

All-mighty, *Omnipotentem.*] Compoſitum. *All* eſt *Omnis, Omnia.* Anglo-ſaxones *Æl*, *Eal*, *Ealle*, *Alle*, Dani *Oll*, Belgæ *Al*, Germani *All*, dicunt: Quæ à Græcorũ ὅλος totus, deſcendiſſe videntur. *Mighty* eſt Potens, quod, per *y* formativum Adjectivi Plenitudinis, fit à *Might* potentia. *p.* 103. *l.* 3. atque hoc à *May* poſſum; quod Anglo-ſaxones dixerunt *Mæg*, Belgæ *Mach*, Germani *Mag*, poſſum. Item Anglo-ſaxones *Mihte*, *Mæht*, *Meaht*, Germani & Belgæ *Macht*, Dani *Maet*, Nos *Might* Potentia. Item Belgæ *Machtigh*, Germani *Machtig*, Nos *Mighty*, Potens. Atque tandem Belgæ *Almachtich*, Germani *Allmächtig*, Dani *Allmectig*, Nos *All-mighty*, Omnipotens.

Maker, *Factorem.*] A Verbo *to Make* facere, fit Verbale *Maker*, addita terminatione formativa *er. p.* 102. *l.* 27. Anglo-ſaxones *Macan*, Belgæ *Maecken*, *Maken*, Germani *Machen*, Dani *Mager* dicunt (quaſi à Machinari) quod nos *To Make* facere.

Of.] Præpoſitio, idem innuens quod Latinorum Caſus Genitivus, aut Gallorum Præpoſitio *De. p.* 63. *l.* 10. Sed Anglo-ſaxonum *Of* eſt Noſtrum *Off*, Belgarum *Af*, fortè à Latinorum *Ab*, idque à Græcorum ἀπὸ, atque tantundem fere ſignificat.

Heaven and Earth, *Cœli & Terræ.*] ut ſuprà.

And in, *Et in.*] ut ante.

Jeſus Chriſt, *Jeſum Chriſtum.*] Nomina propria.

His *ſuum.*] Contractum ex *Hee's*, quod per *s* formativum Poſſeſſivi fit ab *Hee* Ille; quod eſt pro-

pronomen tertiæ perſonæ ſingularis, ſexûs Maſculini. *p.* 76, *l.* 24. *p.* 78, *l.* 11. Anglo-ſaxones dicunt *Hyſe*, *Hiſe*, *His*, Belgæ *Hy*, Ille; (fortè a Latinorum *Is.*)

Onely *Unicum.*] *One* eſt Unus, quod Anglo-ſaxones *An*, *Æne*, Belgæ *Een*, Germani *Ein*, Scoti etiamnum *ean*, & *ane*. Omnia à Latinorum *Unus* ſeu Græcorum ἕς ἑν. Ab *One* dicimus *Once* ſemel, una vice. *p.* 68, *l.* 17. Et *Onely* Unicus, ſolus; item (Adverbialiter) ſolùm. *p.* 106, *l.* 19. *p.* 107, *l.* 1. Quod Anglo-ſaxones dixerunt *Ænlic*, *Anlic*. Item *Any* (*Eany*) ullus, *p.* 103. *l.* 3. quod Anglo-ſaxones dicunt *Ænig*. Sed & inde eſt Articulus Numeralis *An*, *a*, *p.* 60, *l* 13. pro quo Galli *un* dicunt. Apud nos *An* & *One*, eo differunt quod *An* eſt minus Emphaticum. *ibid.*

Son, Sonne, *Filium.*] Anglo-ſaxones *Suna*, Belgæ *Sone*, Germani *Sohn*, Dani *Son*, eodem ſenſu dicunt.

Our *Noſtrum.*] ut ſupra.

Lord, *Dominum.*] Contractum ab Anglo-ſaxonum *Hlaford* eodem ſenſu. Quod dictum volunt a *Hlaf* Panis (unde noſtrum *Loaf*,) & *ford* quod jam dicimus *afford*, porrigo, ſuppedito: (quod fortè dictum ſit à *porto*, *apporto*, προσφέρω) ut qui Clientes ſuos alat.

Who, *Qui.*] Vel *Which*; (illud de ſolis Proſonis dicitur, hoc tam de Rebus quam Perſonis. *p.* 79. *l.* 20.) vide *which* ſupra.

Was, *Erat.*] vide *Art* & *Be*, ſupra.

Conceived, *Conceptus.*] *Conceive* Concipio, eſt Latinæ Originis (mediante lingua Gallica;) unde, per terminationem formativem *ed* fit Participium Paſſivum. *p.* 81, *l.* 4. *p.* 102, *l.* 22.

By,

By , *Per.*] Præpositio Efficientem innuens. Sed & significat Juxta, Præter. *p.65, l.3.* Anglo-saxones *Bi, Bigi*, Germani *Bey*, Belgæ *By* dicunt.

The Holy Ghost; *Sanctum Spiritum.*] *The* est articulus demonstrativus, ut suprà. *Holy* Sanctus, vide *Hallow* supra. *Ghost* est Spiritus, quod tamen ferè desuevit, atque ipsius loco à Latinis (mediantibus Gallis) adsumpsimus, *Spirit.* Retinetur tamen, ab antiquâ consuetudine, præsertim in *Spiritûs Sancti*, appellatione, vox antiqua *Ghost*; ne fortè ex innovato nomine putaret vulgus etiam doctrinam mutari. Sed & etiam dicimus *the Holy Spirit.* Est autem *Ghost* ab Anglo saxonũ *Gast*, quod Belgæ *Gheest*, Germani *Geyst* eodẽ sensu vocant. Affinis est vox *Gust* Flatus venti violentior. Dici autem nunc consuevit *Ghost* potissimum pro Larvâ seu spectro. Putabatur enim (atq; etiam a nonnullis putatur) Larvas seu spectra Lemuresve sæpius conspici, præsertim juxta Templa & Sepulchreta; esseque mortuorum Animas seu Spiritus palantes; præsertim qui ab homicidis mactati fuerant, aut Thesauros abscondiderant nondum repertos. A substantivò *Ghost*, adjecta terminatione formativâ *ly*, fit Adjectivum *Ghostly* Spiritualis, *p. 106, l. 19.* pro quo tamen fere obsoleto frequentiùs dicitur *Spiritual* (a vocè Gallica Latinæ originis.) Sed & *Gastly* Terribilis, quasi spectri instar; aut etiam Cadaverosus. Dici enim solet potissimum Vultus Cadaveris humani, *a Gastly look*; sed etiam de vultu jam moribundi, quem Cadaverosum dicas seu Cadaveris instar. Item *A-gast* Territus, Attonitus, tanquam ad conspectum Spectri: cui etiam affine est *to Gaze*, intente tueri, tanquam ad insolitum quid, & inusitatum.

Born

Born *Natus.*] *To Bear* Pario, videtur Latinæ originis, (Anglo-ſaxonibus *Beran*, *Beoran*, Belgis *Baeren*, Germanis *Gebohren*, *Gebahren*,) Præteritum habet *Bare* & *Bore*; unde Participiũ Paſſivum *Boren* (natus, partu editus,) Contractè *Bor'n*, *Born*; (Anglo-ſaxonibus *Boren*, Belgis *Gebooren*;) *p.* 94. *l.* 20. *p.* 96, *l* 21. 25. *p.* 97, *l.* 6, 10. Item *Bearn*, *Barn*, filius, proles, (vox Scotis & Septentrionalibus Anglis communis:) Et nomen Verbale *Birth* (quaſi *Bear'th*, factum a Verbo *Bear* per terminationem formativam *th*, *p.* 199, *l.* 2, 23.) Partus, Nativitas; (Anglo-ſaxonibus *Bearth*, *Gebyrde*; Germanis *Burt*, *Geburt*, *Geburht*; Belgis *Gheboorte.*) Vox huic affinis eſt *to Breed*, Fovere, Alere, Educare; (dicitur tum de Prægnatione, ut *a Breeding woman* mulier prægnans; tum de Educatione, ut Educare *to Breed-up*, Educatio *Breeding*;) atque hinc *Breed* Progenies, & (contemptim loquentibus,) *Bratt* puer ſeu proles vilis; Item *Brood* juncta progenies; ut *a Brood of Chicken*, pulli quos Gallina uno incubatu producit; & *to Brood* Incubare, fovere, (Anglo-ſaxonibus *Bredan*, Germanis *Brüten*, *Brütteln*, Belgis *Broeden*, *Brueden.*) Eſt autem alterius originis *to Bear* Ferre (à fero φέρω dictum;) Sed & huic non infeliciter alludit, nam in utero Ferre ſeu Geſtare, eſt Partui proximum; & ipſum *Parere*, dicimus tum *to Bear* tum *to Bring-forth*; atque *Educare* dicimus tum *to Breed* tum *to Bring-up*; Eſt autem *to Bring* idem fere atque *to Bear.*

Of, *Ex.*] Præpoſitio. *p.* 63, *l*, 20. *p.* 64, *l.* 1.

The Virgin, *Virgin.*] Latinæ Originis, ut Gallorum *Vierge.* Magis Anglicè diceretur *Mayd*, *Maid*, *Maiden*; Anglo-ſaxonibus *Mæden*, *Mægden*; Belgis

Belgis *Maecht*, *Maeght*, *Maeghd*, Germanis *Magd*.

Mary, *Maria*.] Nomen proprium.

Suffered, *Paſſus eſt*, *Sufferebat*.] Latinæ originis. A *Suffero* fit *ſuffer*; unde (additâ terminatione formativâ *ed*,) Præteritum *ſuffered*. *p.* 80, *l. pen.* Magis Anglicum eſſet *Bear* fero, *bare* ferebat.

Under, *Sub*.] Præpoſitio, *ſub*, *ſubter*, *infra*. *p.* 99. *l.* 24. Angloſax. *Under*, Belgis *Onder*, Germanis *Under*, *Unter*, *Unten*; cui opponitur *Over* hoc eſt, *ſuper*, *ſupra*.

Pontius Pilate, *Pontio Pilato*.] Nomina propria.

Was, *Erat*.] ut ſupra.

Crucified, *Crucifixus*.] *Crucify* eſt Crucifigo, Latinæ Originis, ut Gallorum *Crucifier*. *Crucified* eſt participium paſſivum, per formativum *ed*. *p.* 81. *l.* 4.

Dead, *Mortuus*.] *Dy* eſt Mori, unde nomen *Dead* Mortuus, & *Death*. *p.* 109. *l.* 19. (atque ita etiam Anglo-ſaxones.) Belgis *Dood*, Danis *Dod*, Germanis *Tod*, *Todt*. Non minus Anglicè hic diceretur *Died* moriebatur, niſi quod placuerit *was* ἀπὸ κοινοῦ præfigere tribus vocibus, *was crucified, dead, and buried*, potiùs quàm *was crucified, died, and was buried*.

And, *Et*.] ut ſupra.

Buryed *Sepultus*.] *To bury* eſt Sepelire, unde participium paſſivum *Buried* ſepultus, *p.* 81. *l.* 4. Anglo-ſaxones *Birian*, *Byrigean*, *Byrigan*, *Bebyrgean*, *Bebyrigian*, Sepelire, & *Byrged* ſepultus. Dici volunt a *Beorg* tumulus, acervus, cui affine eſt Germanorum *Berg* mons. Sed Belgæ *Begraven*, Germani *Begraben*, à *graf*, *grab* ſepulchrum; quod nos *Grave* dicimus; Anglo-ſaxones *Graf*, *Græfe*, ſed

ſed & *Slapigrava*, quaſi Dormitoriam foſſam.

He *Ille.*] Vide *His* ſupra.

Deſcended, *Deſcendebat.*] Præteritum verbi *Deſcend* Deſcendo, Latinæ originis; (*p.* 80. *l. pen.*) pro quo magis Anglice dicerent: *Go down* Eo deorſum, quod in Præterito eſt *went down.* (ab antiquo *Wend.*) *p.* 97. *l.* 31.

Into *In.*] Reſpondet Latinorum Præpoſitioni *In* cum Accuſativo; quaſi *ad-in.* Nam *In* eſt In, & *To* eſt Ad. *p.* 66. *l.* 18.

Hell *Infernum.*] Anglo-ſaxones *Helle*, Belgæ & Germani *Hell Helle* dicunt. Dici videntur, vel ab Anglo-ſaxonum *Helan* Tegere, quod nos etiam dicimus *to Heale.* Vel ab eorum *Hol*, *Hole*, *Hule*, Belgarum & Germanorum *Hol*, quod eſt noſtrum *Hole*, Cavitas, Foramen: Reſpondet Hebræorum *Sheol*, Græcorum ἅδης Quæ tam de *Sepulchro* dicuntur, quam de *Gehenna* ſeu Damnatorum loco: ſeu potiùs indefinitè de *Statu mortuorum*, quod hic videtur intellectum.

The,] ut ſupra.

Third *Tertio.*] *Three* eſt Tria, *third* Tertius, *Thrice* ter, tribus vicibus. Anglo-ſaxones *Ðrie*, *Ðreo*, Tria; *Ðridda* tertius: Belgæ *Drie*, *Dry*, Tria; *Derde*, *Dryde*, Tertius: Germani *Trey*, *Drey*, Tria; *Dritta*, *Tritte*, *Dritt*, Tertius: Omnia Latinæ ſeu mavis Græcæ originis.

Day *Die.*] Anglo-ſaxones *Dæg*, Belgæ *Dagh*, Dani *Dag*, Germani *Tag* dicunt. Dicitur autem hic, *the third day*, elliptice pro *in the third day*, vel *on the third day*, in die tertio.

He *Ille.*] ut ante.

Roſe *Surgebat.*] Præteritum Verbi *to Riſe. p.* 96, *l.* 29. *p.* 97, *l.* 1. *To Riſe* vel *Ariſe* eſt Anglo-

ſaxonibus

ſaxonibus *Ariſan*, Belgis *Riiſen*, Surgere: quibus conſentit Italorum *Rizzar-ſi*, *Drizzar-ſi*, quaſi Rectare vel Directare ſe, i.e. Erigere. Germani verò eodem ſenſu dicunt *Auff-ſtehen*, & Belgæ item *Opſtaen*, quod nobis eſt *up-ſtand* ſeu *ſtand up*, ſto ſurſum. Verbo *to Riſe* Surgo, affine eſt *to Raiſe* Erigo, ſeu ſurgere facio: ut *Sit* ſedeo, & *Set* ſito, ſedere facio.

Again *iterum.*] Anglo-ſaxones *Agen.* Quod autem Latini junctim *Reſurgo*, nos dicimus diviſim *Riſe-again.*

From, *a, ab.*] ut ſupra.

The Dead, *Mortuis.*] ut prius.

He *Ille.*] ut ante.

Aſcended, *Aſcendebat.*] Præteritum Verbi *Aſcend* Aſcendo, Latinæ originis. Magis Anglice diceretut *He went up*, Ibat ſurſum. Terminatio *ed*, eſt formativa Præteriti. *p.* 80. *l. ult.*

Into, *in.*] ut modò.

Heaven *Cœlum.*] ut ſupra.

And *Et.*] ut ſupra ſæpius.

Sitteth *Sedet.*] *To ſit* ſedere, Anglo-ſaxones *Sittan*, Belgæ *Sitten*, Germani *Sizzen*: omnia a Latinorum *Sedeo*, ſeu Græcorum ἕζω unde ipſum *Sedeo.* Græorum ἕζω, ἵζω, ſunt nobis *to Sit*, *to Set.* Terminatio *eth* eſt formativa Tertiæ perſonæ Singularis, temporis Præſentis. *p.* 82, *l.* 4.

On, vel At, *apud.*] Præpoſitio. *p.* 64, *l.* 8. *p.* 66, *l.* 23. *On* proprie eſt *Super*, ſed hic adhibetur pro *At* apud juxta. Atque promiſcuè dicimus *At the right hand*, & *on the right hand*, atque ſimiliter in aliis locutionibus aliquoties. Anglo-ſaxones *on*, eodem ſenſu dicunt; ſed & eo ſenſu quo nos *Un*, quod in compoſitis Negationem innuit; *p.* 104. *l.* 26.

l. 26. atque videtur a Latinorum *In* descendere. *p.* 104. *l.* 26. Belgæ *Aen*, *An*, Germani *An* dicunt, quod nos *On*. Præpositio *At*, Anglo-saxonibus *As*, est Ad, Apud, Juxta: atque ab *Ad* dictum videtur.

The Right hand, *Dextram manum.*] *Right*, Anglo-saxonibus *Riht*, Belgis & Germanis *Recht*, & Latinis *Rectus*; atque ab hoc descendunt illa, ut & Italorum *Ritto* & Gallorum *Droit* seu *Droict* quasi *Directum*. Dextram manum dicimus *the Right hand* quasi Potiorem; & Sinistram *the Left hand*, quasi Reliquam seu relictam; nam *to leave* est relinquere & *Left* (contractum ex *Leaved*) relictum. *p.* 93, *l.* 10, 12. Habet autem *Right* varia significata prout variis opponitur; ut *Right and Left*, Dextra & Sinistra; *Right and Crooked*, Recta & Curva; *Right and Sloping* seu *Leaning*, Erectum & obliquū, Inclinatū seu Scalenum; *Right and wrong*, Verum & Falsum, Justum & Injustum, Jus & Injuria, *Right and Amisse*, Rectè & Perperam. *Hand* est manus; Anglo-saxonibus *Hand*, Danis *Haand*, Belgis *Hant*, *hand*, Germanis *Hand*, *Handt*. Nescio an olim fuerit *Gandt* unde Gallorum *Gant* & *Gantlet* Chirotheca. Id certe vult Goropius Becanus dum Græcorum γιγάντα vult esse Germanicæ originis, quasi *Gi-gant* seu *wi-gant*, hoc est *wide-hand*, Latimanus. Nos *Giant* dicimus.

Of God the Father Allmighty, *Dei Patris Omnipotentis.*] omnia ut ante.

From thence, *ab inde.*] *From* Ab, (ut ante.) *Thence* est Adverbium loci. *p.* 99. *l.* 2. *In loco* significantia sunt *Here*, *There*, *Where*, hic, illic, ubi: *Ad* locum, *Hither*, *Thither*, *Whither*, Huc, illuc,

illuc, quo: *A* loco, *Hence, Thence, Whence,* Hinc, inde, unde; pro quibus alicubi dicunt *Herence, Therence, Wherence. Here*, vel *heer* eſt Anglo-ſaxonibus *Hær, her, here*, Belgis *Her, hier*, Germanis *Hie, hieher, hier, hic, heic*, Danis, *Her. Hither* eſt Anglo-ſaxonibus *Hider*. Belgis & Germanis *tot hier, hieher. Hence* Anglo-ſaxonibus *Heonan, Heonon*, Germ: *von hinnen. There* Anglo-ſaxonibus Đer, Đar, Belgis *Daer*, Germanis *Da, Der.* Danis *Der. Thither* Đider, Đyder, Belgis *Daer*, Germanis *Darhin. Thence*, Belgis *Darvon. Where*, Anglo-ſaxonibus *Hwar*, Belgis *war*, Danis *Hver, Hvor*, Germanis *Woh. Whither*, Anglo-ſaxonibus *Wider*, Belgis *Waerhen*, Germanis *Wohin. Whence*, Belgis *Van waer*, Germanis *Von Wannen.*

He ſhall come, *ille veniet.*] *He* ille (ut ante.) *Shall* eſt Verbum Auxiliare, Tempus Futurum deſignans. *p.* 84, *l.* 3. *To Come* venire, eſt Anglo-ſaxonibus *Coman, Cyman*, Belgis *Komen*, Germanis *Kommen.* Vox *Come* utut hic ſit poſterius duorum verborum, quod Latini ſolent per Modum Infinitivum exprimere, quodque Dani, innuere ſolent per terminationem *er*, Anglo-ſaxones per *an*, Belgæ Germaníque per *en*, Anglíque alibi per præfixum particulam *to*; *p.* 81, *l.* 14. poſt verba tamen auxiliaria (aliáque aliquot horum æmula) omitti ſolet hæc particula. *p.* 83, *l.* 3, 11.

To judge, *judicare, ad judicandum.*] Eſt poſterius duorum verborum, adeoque habet particulam *to* præfixam. *p.* 81. *l.* 14. Vel etiam, hoc loco, & ſimilibus, (ubi cauſa finalis innuitur,) non incommodè dicas *To* referre præpoſitionem *Ad*, *p.* 66, *l.* 13. ut ſit, *to Judge*, Ad judicandum. Sunt

autem *a Judge* Judex, *to Judge* judicare, *Judgement* Judicium, (ſicut Gallorum *Juge*, *Juger*, *Jugement*,) Latinæ originis. Magis Anglicum eſt *Deem*, judico, ſentio; & *Doom* ſeu *Dome*, judico, cenſeo, ſententiam fero; item (Subſtantive) Sententia, Judicium; *Domes-day*, dies Judicii (præſertim Supremi.) *Domes day Book*, Liber Cenſualis Guilielmi Conqueſtoris dicti, quo Prædia totius Angliæ recenſentur. Sed Gallica affectantibus (quod in plurimis obtinet vocabulis) *Dome* parciùs occurrit, & plerumque in ſequiori ſenſu, pro Damno, Condemno. Anglo-ſaxonibus eſt *Deman* judicare, *Dema* Judex, *Dom Dome* Judicium, *Domes-dæg* Judicii dies, *Dom-boc* liber cenſualis, *Dom-ſetl* (*Judgement-ſeat*) Thronus Judicii, Tribunal. Danis *Dommer* judicare, *Domſtoel* Tribunal, *Dommedag* dies judicii. Belgis *Doeme* judicium, *Doemen* judicare.

The Quick, *Vivos.*] Adjectivum (ut ſunt reliqua) omnium generum, caſuum, & numerorum. Subauditur (ut in aliis linguis) Subſtantivum *Men* homines, plurale Subſtantivi *Man* homo; *p.* 59, *l.* 11. Anglo-ſaxonibus *Man*, *Mon*; Belgis Germaniſque *Man*, *Mann*; Danis *Mand*. Vox *Quick*, nunc ferè *Celerem* ſignificat; ſed olim frequentiùs (unde ex antiqua formulâ in Symbolo retinetur) atque etiamnum aliquando, Vivum ſignificat; Anglo-ſaxones (quibus *Q* minùs erat in uſu) *Cwice*, *Cuce*, dixerunt; Belgæ *Quick*. A nomine *Quick* fit verbum *to Quicken*, acceſerare, vivificare. *p.* 101, *l.* 17. *p.* 102, *l.* 10. *Quick-ſilver* Argentum vivum. Verum nunc ferè, pro *Quick* vivus, dicimus *Living* & *alive*. Nempe ex Subſtantivo *Life* vita; Anglo-ſaxonibus *Lif*, Belgis

Belgis *Liif*, *Leif*, *Leven*, Germanis *Leben*, Danis *Liff*, fit verbum *to Live* Vivere, *p.* 102, *l.* 5. (Anglo-saxonibus *Libban Leofan*, Belgis *Leven*, Germanis *Leben.*) Inde autem Participium *Living* Vivens, vivus; *p.* 81, *l.* 8. *p.* 102, *l.* 23. *Alive*, *a-live*, (quasi *in life*) in Vivis (nam Particula *a* in compositione nobis sæpissime valet *in*; *p.* 66, *l.* 24.) & *Lively*, *p.* 106, *l.* 16. vividus, Anglo-saxonibus *Liflic*, Belgis *Leeflick*; & *Lifeless*, *liveleſs*, inanimis, *p.* 104, *l.* 16. Anglo-saxonibus, *Lifleas.*

And the dead, *& mortuos.*] omnia ut ante.

I believe in the Holy Ghost, *Credo in Sanctum Spiritum.*] omnia ut prius.

The holy, *Sanctum.*] ut ante.

Catholick *Catholicam.*] *Catholike* vel *Catholick*, vel ad (Gallorum formam qui *k* non admittunt) *Catholique*, Catholicum. Est vox Latinæ seu potius Græcæ Originis; pro quo Latinus dicitur *General*, *Universal.* Anglo-saxonibus *Allic*, ab *Alle*, *al*, omnis; unde nostrum *All.*

Church, *Eccleſiam.*] Pro quo Scoti & septentrionales Angli, etiamnum *Kirk* dicunt, Belgæ *Kercke*, Germani *Kirch*, *Kirche*, Anglo-saxones *Cyric*: Contracta omnia ex Græco κυριακὸς, κυριακὴ, subaudi οἶκος, οἰκία.

Communion of Saints, *Communionem Sanctorum.*] Latinæ originis.

The forgiveneſs, *Condonationem.*] Ex verbo *Forgive* Condono, remitto, (ut supra,) fit Substantivum *Forgiveneſs*, (remissio, condonatio,) additâ terminatione formativâ *neſs*. *p.* 108, *l.* 2. Qualia tamen ex Adjectivis plerumque formantur, ex Verbis rariùs.

Of Sins, *Peccatorum.*] *Sins* seu *Sinnes*, est (propter *s* formativum, *p.* 58, *l.* 19.) Plurale Substantivi *Sin*, *Sinne*, quod est Peccatum. Anglo-saxonibus, *Sinne*, *Synne*; Belgis *sonde*, *Sunde*; Germanis *Sünd.*

The Resurrection, *Resurrectionem.*] Latinæ originis: pro quo magis Anglicè diceretur *the Up-Rising*, vel *Rising-again. Rising* Surrectio, est (propter terminationem formativam *ing*, *p.* 81, *l.* 10. *p.* 102, *l.* 24.) Verbale a verbo *to Rise* surgere, quod Intransitivum est; cui respondet Transitivum *to Raise* Erigo, surgere facio. Nostrum *to Rise* seu *to Arise*, est Anglo-saxonibus *Arisan*, Belgis *Riisen*, Danis *Reiser*; nescio an ausim derivare a *Regere*, *Erigere*; at certè Italicum (eodem sensu) *Rizzarsi*, *Drizzarsi*, est *Rectare se*, *Directare se.* *Again* iterum, est Anglo-saxonibus *Agen*, Belgis *Aengaen*, Germanis *Angehen*; ut supra.

Of the Body, (*corporis.*] *Body* Corpus, est Anglo saxonibus *Bodige.*

And the Life, *& vitam.*] vide supra ad vocem *Quick.*

Ever-lasting, *sempiternam*, *semper durantem.*] *Ever* semper, (ut supra.) *Lasting* durans, est (propter terminationem *ing*, ut modò,) Participium verbi *to Last*, permanere, ad ultimum durare; atque hoc ab adjectivo *last* ultimus, postremus; (*p.* 101, *l.* 17.) quod contractum est ex *Lateſt* gradu superlativo positivi *Late* serò seu serus; cujus Comparativus est *Later* seu *Latter* posterior. *p.* 75, *l.* 7. *Late*, serus, tardus; est Anglo-saxonibus *Late*, *Lat*, Belgis *Laet*: Comparativus *Later*, est Anglo-saxonibus *Lator*, *Latre*; Superlativus *Lateſt*, *Laſt*, est Anglo-saxonibus *Lateſt Latoſt.*

Item

Item Belgarum *Loteren Leuteren*, est nostrum *Loiter* tardare, morari.

Amen.] solemnis clausula, ut prius.

PRAXIS TERTIA.

HAnc alteram Praxin subjungere visum est; partim ut congeniarum vocum mutuam cognationem hoc exemplo quadantenus ostenderem; partim ut peculiarem singularum vocum Emphasin insinuarem, in linguâ nostrâ elucentem; quæ paucis vocabulis, eisque brevibus, conceptus satis fæcundos distinctè exhibet.

Nempe, Vir quidem doctus, natione Gallus, sub finem anni 1653, proposuit mihi subscriptos quatuor selectos versus Gallicos, in eum finem compositos: Miram inde prædicans Linguæ suæ Gallicanæ felicitatem, quæ Sensus cognatos cognatis Vocibus exprimat; Nostræ interim Anglicanæ vitio vertens, ut quæ non rarò (quod tamen omnibus Linguis commune est) cognatos Sensus Vocibus exprimat nullâ cognatione conjunctis.

Quand un Cordier, cordant, veult corder une corde;
Pour sa corde corder, trois cordons il accorde:
Mais, si un des cordons de la corde descorde,
Le cordon descordant fait descorder la corde.

Verùm, ut hanc quantamcunque felicitatem neque Linguæ nostræ Anglicanæ deesse ostenderem; Ego protinus (non novum materiæ delectum

ctum faciens) eoſdem ipſos quatuor verſus idiomate Anglicano verbatim reddidi; retentâ eâdem quam in ſuis notaverat curioſitate: Subſtitutâ tamen voce *Twiſt* purè Anglicâ pro Exoticâ quàm ille expectaverat *Chord*.

When a Twiſter, a-twiſting, will twiſt him a twiſt;
For the twiſting of his twiſt, he three twines doth intwiſt;
But, if one of the twines of the twiſt do untwiſt,
The twine that untwiſteth, untwiſteth the twiſt.

Sed & hos alios quatuor, ejuſdem ſubjecti, ſubjunxi.

Untwirling the twine that untwiſteth between,
He twirls, with his twiſter, the two in a twine:
Then, twice having twiſted the twines of the twine,
He twitcheth, the twine he had twined, in twain.

Atque illis hos quatuor alios.

The twain that, in twining, before in the twine,
As twins were intwiſted; he now doth untwine:

twine:
Twixt the twain inter-twisting a twine more between,
He, twerling his twister, makes a twist of the twine.

Hos tandem omnes, aliquantò post in gratiam alteriùs cujusdam extranei Viri Nobilis, significatuum minutias inspicere desiderantis, Latinè utcunque sic reddidi; neglecto tamen qui in Anglicis observabatur, sonorum consensu; sed servatâ significationis verborum Emphasi:

Quum Restiarius aliquis, conficiendis-torquendo-funibus-jam-occupatus, vult sibi funem-tortilem contorquendo-conficere;
Quò hunc sibi tortilem-funem torquendo conficiat, tria contortu-apta-filamenta complicando-invicem-associat:
Verùm si, ex contortis illis in fune filamentis, unum fortè se-explicando complicationi-eximat;
Hoc ita-se-explicando-dissocians filamentum, funem-torsione-factum detorquendo-resolvit.

Ille autem, celeriter evolvendo-retexens intermedium illud quod se-explicando-dissociaverat filamentũ;
Versorio-suo-torsionis-instrumento, duo reliqua celeri volvens-turbine-contorquet, funiculum-ex binis-filamentis inde conficiens.
Tum verò quum jam secunda-vice torquendo-convolverat funiculi-bi-chordis bina filamenta;
Quem ex-binis-filamentis torquendo-concinnaverat funiculum, raptim-divellendo-dirimit.

Tandem,

Tandem, quæ torquendo pridem in funiculo-bimembri filamenta-duo,
Tanquam Gemellos, una consociaverat-torquendo, jam detorquendo-dissociat:
Et binis illis filamentum adhuc aliud intermedium interserendo-consocians,
Versorium ille suum gyro-celeri-fortiter-versando, ex funiculo-bimembri plurimembrem torquendo-conficit funem.

Hæc ut distinctiùs explicem; Vocem Primigeniam, quæ familiam ducit, cum suis inde derivatis ordine exponam. Nempe,

Two Duo; est vox Primitiva unde reliquæ descendunt: originem autem ipsa ducit ex Latinorum *Duo*, seu potiùs Græcorum Δύο; unde nos vocem formamus monosyllabam *Two*: atque hinc, retentis ut radicalibus *Tw*, terminatione varié inflexâ plura deformamus vocabula. Anglo-saxones dicebant eodem significatu, *Twa, twe, twy*. Et Scoti etiamnum *Twea*. Belgæ, *Twii, Twee*: Germani, (qui per z sæpissime scribunt, quæ Nos & Belgæ per *T*) *Zwey, Zwo*.

Twain, Duo, Bina: (olim *tway*,) idem fere quod *Two*, nisi quod ut plurimum innuat duorum illorum mutuam quandam relationem seu connexionem, ut *Bina* potiùs significet: Quasi ex *two* seu *twa* formetur *twain*, ut ex *bis*, *bini*, quasi *duini*; sicut *bellum* jam dicimus quod olim erat *duellum*, & *bis* Latinum, quod Græcis erat Δὶς.

Twice, Bis: terminationem adsciscere videtur à Latinorum *Vice*, cum voce *two* seu *duo* conflatâ. Puta *Once*, una vice; *twice*, bina vice, *thrice*, ternâ vice.

Twins,

Twins, Gemelli; *a Twin*, gemellorum unus: dicitur propriè de binis infantibus eodem partu editis. Videtur esse Diminutivum ex *Twain*, (ut ex Gemini, Gemelli;) ita scilicet formatum ut ex *sup* sorbeo, fit *sip* sorbillo; ex *drop* gutta, guttare, *drip* guttula, stilla, stillare; ex *Top* culmen, *tip* apex, apiculus: (aliaque ejusmodi;) nempe extenuando sonum; quo nos solemus Diminutiva innuere, sicut ampliando sonum Augmentativa, ut ex *sup* sorbeo, *soop* sorbendo affatim haurio, &c.

To Twine, Bina fila contorquere: Dicitur propriè de binis tenuibus filamentis spiratim contortis seu combinatis. Bina innuit *tw*; filorum subtilitatem innuit tenuitas vocalis *i*; & continuã combinationem, productio soni; qui in *Twin* subitò abruptus fuerat, (ut sunt ipsi Gemelli disjuncti,) *A twine*; dicitur, nunc de filamentorum altero (ut *twin* de altero gemellorum;) nunc de spirâ ipsâ seu filo ex binis compositio.

To Twist, contorquere: idem fere ac *to twine*, sed laxiore acceptione. Non enim de binis tantum, sed & de pluribus spiratim contortis dicitur: utut enim *tw* ex *two* desumatur, non tamen hic *Binarium* strictè, sed *saltem binarium*, hoc est *pluralitatem* innuit: ut & ipsum *Combinare*, de saltem Binis, sed & de Pluribus, counitis dicitur. Neque de subtilibus tantùm filis, sed & funiculis aut etiam funibus majoribus contortis dicitur. Sed de silenti conversione aut cum molli saltem sono potissimum intelligi, innuit sonus mollis terminalis *st*, sine ullo strepitu seu asperiori litera. Nomen *a Twist*, non (ut *a twine*) de membrorum uno, sed conjunctim tantùm de ipsâ spirâ dicitur.

Verùm & utrumque, *to Twine* & *to Twist*, depositâ

positâ strictâ suâ significatione, significat nonnunquam *spiratim serpere* (ut circa quercum Hedera, aut ulmum Vitis,) licèt non complexu mutuo qui in filis contorquendis observatur; aut etiam, laxiori adhuc metaphorâ de stricto aliquo complexu, præsertim tortuoso, quem non facile excutias. Sed &, *the Twist*, (torsionis significatu depositò,) fluvii nomen est, seu potiùs locus sic dicitur ubi Rivuli duo in unum coeunt, aut unus in duos divaricatur; item ea pars corporis humani ubi Bina crura in Truncum coeunt, seu Truncus in Bina crura divaricatur. Quanquam & *Twist* de fluvio tortuoso non incommodè dicatur.

A Twister, contortor; est nomen Verbale, *Agentem* significans, à Verbo *to Twist*, adjecta terminatione formativâ *er*. Denotátque, vel Efficientem Principalem, ut cum Hominem torquentem innuit; præsertim Artificem cujus hæc est solennis occupatio, putà Restiarium, aut huic similem; vel saltem Instrumentum seu Agentem minus Principalem, putà Tortorium, seu torsionis Instrumentum.

Twisting; vel est ejusdem Verbi Nomen verbale *Actionem* significans, nempe Torsionem ipsam; vel (adjectivè sumptum) est istius verbi Participium Activum; vel denique Gerundiorum vicem supplet, & quidem (cum præpositione *a*, pro *at*, compositum) *a-Twisting*, valet *inter torquendum*, seu torsione jam occupatus; quomodo dicimus *a-dying*, *a-going*, *a-burning*, *a-making*, &c. dum quis illud agit.

Sed & utrumque, *to Twine* & *to Twist*, (sicut & alia apud nos verba innumera,) pro variâ constructione significatû habebit triplici saltem gradu distinctum:

ctum : putà Convertere ſenſu Intranſitivo, ſeu Torquere ſe, hoc eſt Ambire, circuire, ſaltem ſpirali motu, ut cum Hedera Quercum ambit, dicetur Hedera *to twine* ſeu *twiſt about it*: vel, Convertere ſenſu Tranſitivo, ſeu Torquere aliud, hoc eſt, circumducere; ut cum Reſtarius contorquet Filamenta, quo inde funiculum faciat: vel denique ſenſu dupliciter Tranſitivo, ut *Torquere* ſignificet *Texere*, ſeu *torquendo facere*; ſic *to Twiſt a rope*, eſt, funem torquendo facere, non, funem jam factum torquere; ſimiliter apud Latinos, *cœnavit fercula ſeptem*, hoc eſt, *cœnando abſumpſit*; ſic *componere litem*, hoc eſt, *componendo dirimere*; &, *componere carmen*, hoc eſt, *componendo facere*; nempe, componendo verba faciunt carmen; ut, torquendo fila, faciunt funiculum.

To Twirl, Converſionem innuit (ut ipſa *Twine* & *Twiſt* quibus eſt affine,) ſed Rapidam (celerem nempe & fortem) præſertim cum ſtrepitu crepitúve, atque aliquandiu continuatum non repente finitam; quippe hæc innuunt literæ terminales *rl*, obſtreperæ ſcilicet & ſoni productioris, non (ut mutæ) repentino exitu. Eſt utiq; *to Hurl*, rapidè projicere, præſertim rotando ſeu turbinatim volvendo; quod ipſe ſonus imitatur; (nam, *hit* percutio, non magno forſan cum damno; &, quod aſperius adhuc eſt propter inſertum *r*, *hurt* lædo; terminalem habent *t* literam mutam & minimè prolongabilem; eóque motum innuunt repentè terminatum; ſed *hurl* projicio, terminatur literâ *l* liquidâ, productioris ſoni, eóque motum continuatum innuit, non repentino exitu ſed ſenſim deſinente; & quidem ab aſperiori ſtrepitu in molliorem vergente, quod innuit tranſitus ab *r*

ad

nam, si stridoris asperi continuationem insinuatam volumus, *hurr* potius quam *hurl* dicimus, & *whirr* quâ *whirl*; sin absq; strepitú cum solo sibilo feratur, pro *whirr* dicemus *whizz*, vocis sono sonum projecti imitante; ut de globulo bombardâ projecto, aures cum sibilo transeunte: in omnibus autẽ *h* non sine conatu aliquo & fortiori afflatu proferri potest: adeóque *hurl* projicio, initiali *h* conatum agentis imitatur; mediâ literâ *r*, violentiam seu vim medio illatam, indeque strepitum factum; terminale *l*, motûs productionem sensim desinentis, cum molliori sonitu:) *Whirl*, voci *Hurl* superaddit Gyrationem; ut sit, rapidè in gyrum volvere, (unde *whirl-pool* vortex, *whirly-gig* verticulum lusorium; *whirle-wind* turbo:) ipsúmque *wh* initiale, videtur curvedinem quandam seu gyrum innuere; ut, in *wheel*, rota; *to wheedle*, insinuando sensim inducere; *whimzy*, vertigo; *to whistle*, ore rotundato sibilare; *whip*, flagellum flexile; *whisk*, celeris conversio; *whelm*, *whelve*, converto, everto, (speciatim dici solet, de Patinâ, similivè operculo concavo, rei tegendæ super-inverso, *to whelm over*;) *over-whelm* obruo, cooperio; *wheal*, *whelk*, pustula; *wherry*, cymbula expeditè versatilis; aliáque similia: non addo *who*, *what*, *which*, *who's*, *where*, *whence*, *why*, *whine*, *whinder*, &c. quæ omnia Quærentium sunt, seu Quiritantium; quoniam, in his omnibus, *wh* Interrogativum, seu potius *Hw*, (nam eo ordine pronunciantur hæ literæ utut alio scribantur,) descendisse videtur à Latinorum Interrogativo *Qu*, in *quis*, *quid*, *qui*, *qualis*, *quantus*, *quando*, *quare*, *quæro*, &c; cui respondet Græcorum Π, in πῶς, πόσος, πόσοι; ποῖος, πότε, ποῤῥω, &c; nam Latinorum

norum *Qu*, exprimunt Cambro-Britanni per *Chw*, *Cw*, Anglo-saxones per *Cw*, *Hw*, & nos inverso ordine, sed eodem sono, per *Wh* : Verùm dum quærimus, Ambigimus ; seu in ambiguo sumus ; quod ipsum est ab *Am* circum, & *Ago* ; ut neque hic desit circuitus.) ut sit *whirl*, quasi conflatum ex *Wheel* & *hurl* : Et tandem *Twerl* seu *Twirl*, complicationem seu contortionem superaddit ; ut sit quasi compositum ex *Twist* seu *Twine* & *whirl*, in gyrum rapidè volvendo contorquere. De vocalibus *i*, *e*, *u*, non est ut simus soliciti ; nam perinde fere est quam libet adhibeas, quippe idem fere eorum sonus erit ante literam *r* ; cum hoc saltem discrimine, *twirl* innuet acutiorem seu subtiliorem strepitum, *twerl* mediocrem, *twurl* graviorem seu crassiorem adeóq; obscuriorem strepitum.

Untwine, *untwist*, *untwerl*, sunt composita ex *twine*, *twist*, *twerl*, cum negativâ seu contrariâ particulâ *un* ; explicationem innuentia eorum quæ torsione fuerant implicata seu complicata. Nam particula *Un* adjectivis præposita, negationem innuit, ut Latinorum *in* ; ut *Worthy*, *unworthy*, dignus, indignus : Sed Verbis præposita altius quid innuit ; quippe non tantum actum negat, sed destruit, seu infectum facit ; ut *to say* dicere, *to unsay* (non modò, non dicere, sed) dictum revocare dictum, indictum facere ; *to doe* facere, *to undoe* dissolvere, infectum reddere ; *to weave* texere, *to unweave* retexere ; *to cover* tegere, *to uncover* detegere, *to deceive* fallere, *to undeceive* à fallaciis liberare, &c. sic *to twist* torquere, *to untwist* detorquere, torsioni eximere, torsionem solvere, explicare, extricare ; ut Latinorum *de* & *re* Contrariam actionem significantia, in *detego*, *develo*, *depopulor*,

depopulor, *dedecet*, *dehoneſto*, *dedignor*, *derogo*, *deſpero*, *deſueſco*, *depleo*, *dedoceo*, *dedoleo*, *deferveo*, *defamo*, *retego*, *revelo*, *recludo*, *reſigno*, *reſero*, *refilio*, *reclamo*, aliiſque; ſecus quàm in *deamo*, *dealbo*, *deauro*, *defatigo*, *delaſſo*, *devincio*, *defraudo*, *declamo*, *declaro*, *recondo*, *repleo*, *redundo*, *remorer*, *repugno*, *retardo*, *reſono*, *revereor*, &c, quæ augmentativa magis ſunt quam derogativa. Verùm hoc non facit Latinorum *in*, ſenſu privativo ſumptum; quod cum ſolis Adjectivis (quibus annumero Participia) componi ſolet; non item cum Verbis. Dicimus enim *indoctus*, *illaſus*, *illaudatus*, *immaturus*, *inſipiens*, *inſolens*, *impotens*, *immotus*, *imparatus*, *interritus*, *incomptus*, *innocens*; pro *non-doctus* &c; non item *indoceo*, *illædo*, *illaudo*, *immaturo*, *inſipio*, *inſoleo*, *impoſſum*, *immoveo*, *imparo*, *interreo*, *incomo*, *incorrumpo*, *innoceo*; Et quidem ſi hæc dicerentur, non eo ſenſu dicerentur, quaſi *non-doceo*, ſeu *dedoceo*, &c; ſed planè contrario. Dicimus utique *imminutus*, *immixtus*, *immutatus*, *indictus*, *infractus*, *inhumatus*, *intumulatus*, *inviſus*, *inauditus*, tanquam compoſita ex *in* privativo, & *minutus* &c; contrario plano ſenſu quàm cum eadem ſunt Derivata ab *imminuo*, *immiſceo*, *immuto*, *indico*, *infringo*, *inhumo*, *intumulo*, *invideo*, *inaudio*, & ſimiliter in aliis non paucis. Dicimus quidem, ſenſu non abſimili, *improbo*, *indignor*, *infirmo*, *inhoneſto*, *inſanio*; &c. Sed non ut compoſita ex *in* & *probo*, &c; ſed ut Derivata ab *improbus*, *indignus*, *infirmus*, *inhoneſtus*, *inſanus*; &c. Similiter, *inſipientia*, *infelicitas*, *inclementia*, &c. dicuntur; non tanquam compoſita ex *in* & *ſapientia*, &c; ſed tanquam Derivata ab *inſipiens*, *infelix*, *inclemens*, &c: ſic & *infamia*, non ut compoſitum ab *in* & *fama*, ſed ut Derivatum ab *infamis*; & *infortunium*, non

ut

ut compoſitum ex *in* & *fortuna*, ſed ut derivatum ab *infortunatus* tanquam ab *infortunis*. Tria ſaltem ſunt (neſcio an plura) de quibus merito dubitemus, *ignoro*, *ignoſco*, & *inficias*: quorum illa quidem pro Derivatis facilè habuerim, ſive à Græcorum ἀγνόω, ſive à Latinorum *ignotus* & *ignarus*; hoc autem *inficias* (unde verbum *inficior*,) mutilum eſt, & incertæ originis; neſcio an ab *inficetus* (aut aliâ aliquâ voce, cui *facialis* ſit congenia,) ortum ducat: ſed non hic locus eſt de illis diſputandi. Nos autem noſtrum *un* (ut Anglo-ſaxones ſuum *on*) cum Adjectivis pariter atque cum Verbis componimus: Illic ſenſu Privativo; hic, Deſtructivo.

To Twitch, eſt vellicare, celeri & ſubitaneo motu divellere: *to twitch in two*, ſeu *twitch in twain*, eſt celeri vellicatione in duo dirumpere. Diviſionem ſeu partitionem in duo (ſaltem conatum ad illam) innuit initiale *Tw*; celerem & repentinum motum innuit rapida terminatio *itch*: & quidem additum illud *in twain*, in bina, innuit, conatum hunc effectum ſuum obtinuiſſe, rem actu ruptam eſſe.

In-twiſt, ſeu *inter-twiſt*, eſt torquendo inſero, ſeu torquendo interſero; præpoſitionibus *in* & *inter* eundem ſignificatum retinentibus quem apud Latinos habuerant, unde deſumptæ ſunt. Perinde autem eſt ſive ſcribantur *intwiſt*, *intertwiſt*, (per Latinorum *i*,) ſive *entwiſt*, *entertwiſt*, Gallorum modo, per *e*, qui initiale *e* pro Latinorum *i* ſubſtituunt, in præpoſitionibus *in* & *inter*.

Between, inter; proprie ſignificat *inter duo*, ſeu *inter bina*: (nam ſi de pluribus fiat ſermo, rectiùs dicitur *among*: Nam, *inter Duo*, Dicimus, *Between two*; ſed, *inter Multa*, eſt, *amongſt many*.) Eſtque *Be-tween*, compoſitum ex præpoſitione *be*

hoc

hoc est *by*, in, prope, juxta, (ut in *be-side* à latere, *be-fore* a parte ante, *be-hind* à parte post, *be-neath* infra, *be-low* in humili, &c;) & *tween* hoc est *twain*; Sed *a-mong*, seu *a-mongst*, dicitur de multis; quasi *in mistura*; compositum utique ex præpositione *a* hoc est *at* seu *in*, (ut in *a-bed* in lecto, *a-long* in longitudine, *a-fraid* in metu, *a-broad* foras, seu in amplo, *a-low* infra, in humili, *a-bove* supra, in-super, *a-going* in eundo, *a-dying* in moriendo, &c;) & *mong*, hoc est *minge* seu *mingle*, quod descendisse videtur à Græco μιγνύω, eodem significatu quo *mix* a Latino *misceo*, *miscui*, *mixtum*.

Be-twixt, & (capite truncato) *twixt*, idem significat atque *Between*, estque ejusdem originis: ex *be* seu *by*, & *two*, *twy*, seu *twain*; ut sit *per duo*, seu *juxta duo* Terminatio *xt*, nequis dubitet unde sit; notandum, est quod nos *tween*, *twayn*, *twain*, dicimus, dixisse Anglo saxones *twegen* (quorum *g* sæpissimè transit in nostrum *y*, atque inde in *i*;) cui si (excidente terminali *en* formativâ) accedat terminatio *st*, (ut in *against*, *amongst*, a vocibus *again*, *among*; &, in formandis Adjectivorum Superlativis;) *tweg'st* facile transibit in *twext*; (sicut, à *nigh* prope, fit *nigh'st*, *nigh'st*, *next*, proximè:) ut tantundem distent inter se *again against*, *among amongst*, *between betwixt*, atque *nigh*, *next*, propè, proxime. Quid quod & Anglo-saxones, pro *between*, utrumque dicerent *bewynan* & *betwyx*, *betwux*.

Si tamen *twixt*, *betwixt*, *between*, occurrat quandoque de Pluribus dictum; eandem ἀκυρολογίαν agnoscas, quam, in *combinare* de pluribus dicto, modò notavimus.

Plura

Plura ſunt vocabula ab eodem *Two* variè deducta, ſed quæ hic loci non occurrunt, adcóque præteriri poterunt. Ut *Twelve* duodecim, *Twenty* viginti, *Two-fold* duplex, *Twy-light* diluculum, crepuſculum, (ex *twy* & *light*, quaſi inter lucem & tenebras, ſeu lux dubia, lux ambigua, crepera, unde crepuſculum;) *Twibill* bipennis (ex *twy* & *bill* falx;) *Twy-blade* herba quædam bifolia, (ex *twy*, & *blade*, folium, lamina; ut *trefoil* trifolium:) *Twifford* ſeu *Twi-ford*, quaſi Bi-vadum, oppidi nomen ad duplex vadum ſiti, (ex *twy* & *ford* vadum;) *Twinch* preſſim vellicare, preſſiva vellicatio, quaſi ex *twitch* & *pinch* conflatum, *twinge* acrior vellicatio & productior, (ſic nervorum in noſtro corre vellicatio, ſi momentanea ſit & ſine gravi dolore, *a twich* dicitur; ſi accedat dolor acrior ſed momentaneus, dicetur *a twinch*; ſin & productior ſit, *a twinge* dicetur; cujus differentiarum rationem ipſe ſonus innuit: ſed, divulſionem ſeu ſeparandi conatum in omnibus innuit ipſum *tw* ex *two* deſumptum; &, vellicationem celerem, initiale *twi* correptum:) aliáque iſtiusmodi.

In quibus ſicui ſcrupuloſior videar ad vocabulorū minutias deſcendendo; id feci ut verum linguæ genium, à paucis animadverſum, indicarem; in quâ non rarò, non Compoſitum tantum, ſed Bicompoſitum, Tricompoſitum, aut etiam pluries compoſitum, (ſenſum ſi ſpectes,) in unâ voce monoſyllabâ animadvertas; ubi non tam Voces ſingulæ (quod alibi fit,) quam quaſi ſingulæ Literæ ſuam ſignificando vim exſerunt, ab ipſo ſono ſuo petitam. Quod tamen de nativis atque antiquis linguæ vocibus (ſed nec eis omnibus) intellectum volo; non de magnâ vocum farragine ali-

unde advectarum, & seriùs insertarum linguæ nostræ; genium linguarum unde advenerant affectantium; quæ productiori formâ & majori fortè cum pompâ incedunt, sed significationis sunt minùs pressæ.

His ita expositis, Versiculos ordine jam exponemus.

When, Quum, quando.] Adverbium temporis. Nempe, à *Quando* dictum videtur *Whan* seu *when*.

A Twister, Restiarius aliquis, seu Contortor.] *A*, est articulus numeralis; Individuum saltem vagum denotans; valétque *unus*, seu *aliquis*. *Twister*, est nomen Verbale, Efficientem notans; à Verbo *Twist* contorqueo, additâ terminatione formativâ *er*. Notátque hic loci Efficientem Principalem, Contortorem; talem præsertim cujus munus sit, Contorquere; puta Restiarium, cujus hæc Ars est seu occupatio.

A-twisting, in torquendo, inter torquendum, torquendo jam occupatus, & quidem conficiendis torquendo funibus.] *A* non est hic loci articulus numeralis, sed particula præpositiva, seu Præpositio quæ in connexione valet *at*, seu *in*; præfigitur Verbali *twisting*, ab eodem Verbo *Twist*, additâ terminatione formativâ *ing*. Si abesset præfixum *a*, foret Participium Activum, Agentem innuens, *Contorquens*, Sed, propter præfixam præpositionem, est hic loci nomen verbale, innuens Actionem; quod & Gerundiorum vices supplet; adeoque exponendum erit *in torsione*, existens, seu *in torquendo*, aut *inter torquendum*; innuitque Agentem jam in ipso opere occupatum, nempe faciendis torquendo funibus; nam de tali Contorsione hic agitur.

Will

Will twiſt him, vult torquere ſibi.] *Will* eſt quandoq; verbum auxiliare, futuritionem innuens; ſed hic potiùs per *Volo* exponendum eſt, quam per tempus futurum; non enim tam futuritionem rei, quàm voluntatem agentis hic innuit. Huic autem ſubjungitur Verbum Infinitum *to twiſt*, ſed omiſſâ particulâ *to*, ut poſt Verba Auxiliaria fieri ſolet; neque enim Auxiliaris naturam planè depoſuit Verbum *Will*, utut pro *Volo* uſurpatum. *Twiſt* eſt *Contorquere*, ſeu potiùs *Contorquendo facere*; nam quod ſequitur, *a Twiſt*, eſt (ut loquuntur Latini) Accuſativus Effecti, non Objecti. *Him* (elliptice dictum pro *to him* ſeu *for himſelf*,) ita ſubjungitur, ut ſolent Latinorum *mihi*, *tibi*, *ſibi*, feſtivitatis gratia (ut loquuntur Grammatici) magis quam neceſſitatis; ut ſit, *vult ſibi contorquendo facere.*

A twiſt, Contortum aliquod, quendam funiculum-tortilem.] Eſt Accuſativus Effecti. Articulus numeralis *a*, valet *aliquem*, ſeu *quendam*. *Twiſt* Nomen eſt. Et perinde eſt, ſive dicamus, ex nomine *a Twiſt*, Verbaliter poſito, fieri Verbum *to Twiſt*, ut illud ſit *Funiculus*, hoc *funiculum facere*, (ſicut *a Wife* uxor, *to wive* uxorem ducere; *a web* tela, *to weave* telam *texere*; *a whelp* catulus, *to whelp* catulos parturire; *love* amor, *to love* amare;) ſive ex verbi *to Twiſt* Participio Paſſivo *Twiſted* fieri contractione *twiſt'd*, *twiſt't*, *twiſt*, (ut ex *hurt*, *hurted*, *hurt'd*, *hurtt*, *hurt*;) idemque ex participio paſſivo tranſire in nomen verbale; ut *a Twiſt* ſit contractum ex *twiſted*, ſicut *Gift* donum ex *gived* datum; & *bitt* morſus ex *bited* Participio Verbi *to bite* mordere; nam ex nomine *a bite* morſio, fit verbum *to bite*, cujus Participium

bited, fit contractione *bitt*, atque hinc nomen *a bitt*, morsus, buccella, nempe quod mordetur, seu quantum unâ morsione separamus. Linguæ analogia utrumvis feret.

For the twisting of his twist, pro illâ torsione funiculi sui; vel, *For the twisting his twist*, pro torquendo funiculum suum.] *For* pro, finem innuit: ex Latinorum *pro* sumptum, sicut Gallorum *pour*. *The* articulus demonstrativus illam (de quâ fit sermo) torsionem indicans. *Twisting* torsio, nomen verbale, construi potest vel ut Latinorum verbalia cum casu Genitivo, cui respondet nostrum *for the twisting of his twist*, pro torsione funiculi; vel ut Latinorum Gerundia cum Accusativo, cui respondet nostrum, *for the twisting his twist*, pro torquendo funiculum, vel (quod elegantius creditur) pro torquendo funiculo. *Of* est præpositio, idem innuens quod Latinorum casus Genitivus. *His* (contractum ex *hee's*) suus. *Twist* funiculus, ut prius.

He three twines doth intwist, Ille tria filamenta invicem contorquet.] *He* ille. Pronomen pro tertiâ personâ singulari sexûs masculi. *Three* tria, est Latinæ seu Græcæ originis. *Twines* filamenta, est Pluralis numeri, (propter *s* formativum,) a singulari *Twine*; quod hic loci significat, non funiculum ex binis loris seu filamentis compositum, sed ipsa filamenta, apta sic combinari, putà in funiculum bimembrem; quod tamen non impedit quin & plurimembrem ingrediantur. *Doth intwist*, invicem contorquet, seu inter se complicando associat: Nempe *do*, seu *doe* est Verbum Auxiliare pro tempore præsenti; cujus tertia persona singularis (propter *eth* formativum)

est

eſt *doeth* ſeu *do'th*: Adeoque idem valet *doth intwiſt*, atque *intwiſteth*. *Intwiſt*, ſeu *entwiſt*, componitur ex *twiſt* contorqueo, & præpoſitione *in*, quod hic valet *invicem* ſeu *inter ſe*, adeoque *intwiſt* erit *invicem contorquet*, ſeu *inter ſe*; niſi malis *in* ad funiculum referre, atque tum *intwiſt*, eſt *torquendo inſerit*, nempe funiculo inde conficiendo. Verùm hic *to Twiſt*, non eſt (ut priùs) *contorquendo facere*, ſed ſimpliciter *contorqueré*; quippe *three twines* tria filamenta, eſt Accuſativus Objecti, non Accuſativus Effecti. Notandum porro, Accuſativum hunc, ordine præponi ſuo Verbo *Intwiſt*; quod in verſiculis fit ſæpiſſime, in proſâ rariùs.

But if, ſed ſi.] Conjunctiones.

One of the twines of the Twiſt, unum ex filamentis illius illis funiculi.] *One* unum, Anglo-ſaxonibus *an*, *ane*, Belgis *een*, German is *ein*: quæ an à Latinorum *Unus*, an immediatè à Græcorum ἑν deſcenderint, non diſputo. *Of* præpoſitio, Latinorum Genitivo reſpondens. *The* articulus demonſtrativus. *The Twines* illa filamenta; nempe, quæ in funiculo, ſeu illius funiculi; hæc utique ſunt quæ demonſtrat ille Articulus. *Of the twiſt* iſtius funiculi, nempe de quo dictum eſt.

Do untwiſt, detexatur, complicationi ſe explicet.] *Do* dicitur, potiùs quàm *doth*; propter conditionalem conjunctionem *if* ſi. Nam *eth* formativum tertiæ perſonæ, illic omitti plerumque ſolet, ubi Latini modum Subjunctivum adhibebant: Adeoque potius dicimus *if one do*, quàm *if one doth*, quanquam nec hoc refugiamus. *Untwiſt*, diſſiliat, detexatur, detorqueat ſe: Senſu intranſitivo; atq; ſic in priori loco verſiculi ſequentis; ſed in poſteriori, ſenſu tranſitivo.

The

The twine that untwisteth, filamentum illud quod detorquendo dissociat, seu torsioni se detorquendo eximit.] *The twine* illud filamentum, (nempe quod dissociat.) *That* (pro *which*) quod. *Untwisteth* detorquendo exsilit, sensu intransitivo, ut in præcedenti versiculo: Duo autem innuit; nempe quòd contorto se eximit, &, quod detorquendo id fiat. Terminatio *eth* innuit tertiam personam singularem temporis præsentis.

Untwisteth the twist, detorquendo dissolvit funiculum.] *Untwisteth* dissolvit, detorquet, sensu transitivo, (propter sequentem Accusativum objecti *the twist*,) facit ne sit Contortum. *The twist*, contortum illud, seu funiculum torsione factum, de quo fit sermo.

Untwerling, celeriter retro-volvendo eximens torsioni.] Conflatum ex *untwist* & *wherl*. Celerem gyrationem innuit *wherl*; quodque retro volvendo fiat, & torsioni eximat, innuit *untwist*; seu hinc desumptum *untw*. Terminatio *ing* est formativa Participii Activi. Ellque in sensu transitivo, propter sequentem Accusativum.

The twine filamentum illud.] Nempe quod explicare se cœperat; nam hoc sequitur.

That untwisted between, quod se explicando dissociaverat è medio.] *That* (pro *which*) quod. *Untwisted*, detorquendo exsilierat: sensu intransitivo. Terminatio *ed* est formativa præteriti. *Between*, inter, è medio, (nempe duorum reliquorum;) est Præpositio Adverbiascens propter defectum Nominis quod regat.

He twerls, ille rapidè volvendo contorquet.] *He*, pronomen tertiæ personæ sexûs masculi, ut priùs. *Twerl*, conflatum ex *twist* & *whirl*: quorum

rum illud contorſionem innuit; hoc, celeri gyro rapidè factam eſſe. *Twerls*, pro *twerleth*; tranſeunte formativâ terminatione *eth*, in *s*.

With his twiſter, verſorio ſuo, torſionis inſtrumento.] *With* eſt præpoſitio, inſtrumentum innuens; quod Latini per Ablativum Inſtrumenti exprimunt. *His* ſuo, ut prius. *Twiſter*, Verbale ex verbo *to Twiſt* additâ terminatione *er* formativâ Efficientem notante. Et quidem hic loci Efficientem minùs Principalem, nempe Inſtrumentum notat; ſed vox eadem verſiculo primo Efficientem Principalem notaverat.

The two in a twine, illa duo in funiculum bimembrem.] Accuſativus Objecti, poſt verbum *twerls* ſenſu tranſitivo poſitum. *The two*, illa duo, nempe quæ reliqua erant poſt unius exemtionem. *In a twine*, in funiculum bimembrem. *In* pro *into*. *A twine* individuum, propter articulum numeralem. *Twine* ſtrictè ſumitur, juxta originem, pro funiculo bimembri, tanquam a *two* derivatum: & contra-diſtinguitur præcedenti *twiſt* funiculo plurimembri, qualis fuerat dum trina contexabantur filamenta.

Then, tum.] Adverbium temporis.

Twice having twiſted, cum bis contorſerat.] *Have*, eſt verbum auxiliare præteritum innuens; ut Latinorum tempus præteritum perfectum. *Having*, (propter additam terminationem formativam *ing*,) eſt iſtius Auxiliaris Participium: quod cum verbi *twiſt* Participio Paſſivo *twiſted*, innuit ejuſdem *Twiſt* Participium temporis præteriti ſignificationis Activæ, & quidem Tranſitivæ. Quale Participium habent Latinorum Verba quæ vocantur Communia & Deponentia, (ut

oſculatus

oſculatus *having kiſſed*, loquutus *having ſpoken*) ſed non item Activa: In quibus itaque circumloquutio fieri ſolet ope Conjunctionis, putà *cùm torſerat*: vel per Ablativum abſolutè poſitum, ut *torſione factâ*, ſeu *tortis filamentis*: putà *contortis jam ſecundâ vice* filamentis. *Twice* bis, bina vice: nempe primò quum contorta fuerant in funiculo trimembri, deinde in bimembri. In ſolutâ oratione diceretur, potiùs, *having twice twiſted*; ſed in verſiculo mutatur ordo, ut metro conſulatur.

The twines of the twine, illa bina filamenta hujus funiculi bimembris.] Accuſativus poſt Participium, tranſitivæ ſignificationis *having twiſted*. Priori loco *twine*, cujus plurale *twines*, de binis filamentis contortis intelligitur; poſteriori loco, vox eadem de funiculo ex binis contortis facto dicitur: *Of* (ut prius) præpoſitio, idem innuens quod Latinorum caſus Genitivus.

He twitcheth, the twine he had twined, in twain, raptim divellendo dirimit funiculum illum bimembrem, quem bina contorquendo fecerat, in duo.] *He* ille, Pronomen, ut prius. *Twitcheth in twain*, raptim divellendo dirimit in duo: Divulſionem ſeu, vulſionem in diverſum, innuit *Tw* ex *two* deſumptum: Rapidè factam, innuit verbi *Twitch* terminatio *itch* rapidiſſima: atque, actu diremptum, innuit illud *in twain* in duo, ſive in bina, nempe in duas partes divulſum: Non quidem, ut prius, detexendo; ſed rumpendo. Terminatio *eth* in *twitcheth*, eſt formativa tertiæ perſonæ. *The twine he had twined*, eſt Accuſativus Objecti, poſt Verbum Tranſitivum *twitcheth*. *The twine*, funiculum illum bimembrem; illum, inquam, quem contorquendo fecerat; & bimembrem,

brem, ſumptâ ſcilicet voce *twine* ſtricto ſenſu, tanquam ex *two* derivatâ. *The twine he had twined*, pro *the twine which he had twined*; per Ellipſin Relativi *which*, nobis admodum frequentem. *He had twined*, ille ex binis contorquendo fecerat: *Contorquendo fecerat*, inquam, Potiùs quàm *contorſerat*, propter Accuſativum Effecti, non Objecti; undè redditur verbum *twine* dupliciter tranſitivum: ſed & *ex binis contorquendo*; nam *to twine* (propter originem ſuam ex *two*) propriè de binis contortis dicitur; &, ubi de pluribus agitur, dicimus potiùs *to twiſt*; quod quamvis ejuſdem ſit originis, ſolet tamen laxiùs ſumi. *Had twined*, contorſerat: refert Latinorum Tempus pluſquam perfectum: Nempe *have* eſt auxiliare innuens præteritum perfectum; ejus præteritum imperfectum *had* eſt Verbum auxiliare pro tempore plus quam perfecto, nempe illud innuens quod non modo *jam eſt* præteritum, ſed & *tunc erat* præteritum; eo ſcilicet tempore de quo fit ſermo. Auxiliari *had*, ſubjungitur (ut fieri ſolet) Participium Paſſivum *twined*, factum a verbo *to twine*, additâ terminatione formativâ *ed*. Nempe, ut pro præterito *torſi*, dicimus *have twined*, hoc eſt (ad verbum) *habeo tortum*; ſic, pro *torſeram* dicimus *had twined*, habebam tortum. Tandem, *in twain* dicitur potiùs quàm *in two* (quod tantundem valet) ut Rythmo faveatur; quò verſiculi ſint, ut noſtri ſolent eſſe, ὁμοιοτέλευτοι.

The twain, bina illa, nempe filamenta.] Accuſativus Objecti, (ſed mox fuſiùs cum ſuo ſatellitio protractus,) reſpondens Verbo Tranſitivo *doth untwine* in fine verſiculi ſequentis. Utut enim vox Accuſativa ſtricto ordine ſequi debeat Verbum tranſitivum

tranſitivum unde regitur (ut loqui amant Grammatici,) non rarò tamen, & præſertim in verſibus, invertitur ordo.

That (pro *which*) quæ.] Eſt nominativus, ſequenti verbo *were intwiſted* præpoſitus.

In twining, contorquendo, in contorquendo, inter contorquendum, in contorſione.] Præpoſitio *in*, cum Verbali *twining*, (ex verbo *to twine*, additâ terminatione formativa *ing* facto) non incommodè per Gerundium exponitur, ſed & (quoniam hic occurrit in conſtructione Intranſitivâ) per Latinorum Verbale *in torſione*.

Before in the twine, pridem in funiculo bimembri.] *Before* ante, Præpoſitio eſt: ſed hic, depoſito caſu, Adverbiaſcit. Componitur ex particula *be* (hoc eſt *by*,) & *fore*; quod quamvis ſeorſim nunc non occurrat, conſpicitur tamen in derivatis & compoſitis, *former*, *formoſt*, *firſt* (hoc eſt *for'ſt*,) *forth*, *forward*, *fore-mentioned*, *fore-going*, *fore-runner*; *foretell*, *foreſight*, *forecaſt*, *foreſhip*, *foreman*, *forehorſe*, *fore-ſide*, *afore*, *before*, &c. Et deſcendiſſe videtur, vel à Græcorum πρὸ vel Latinorum *præ*, ſeu *pro*, (quod in *promoveo*, *procedo*, *proſequor*, *prorſum*, *protenus*, *prorca*, *pronus*, aliiſq; conſpicitur) eodem ſignificatu; tranſeunte *p* in *f* (ut in *father*, *fiſh*, *fear*, *fill*, *file*, *fell*, *few*, *fire*, *flat*, à pater, πατὴρ, piſcis, pavor, pleo, polio, pellis, pauci, πολύς, πῦρ, πλατὺς,) & tranſpoſitâ vocali *o*, (ut in Gallorum *pour* pro:) omnino ut ab altero *pro* (hoc eſt, *propter*) fit noſtrum *for*. *In the twine*, in funiculo illo; nempe proximè memorato.

As twins, tanquam gemelli.] *As*, ut, ſicut; Adverbium eſt. *Twins* Gemelli; propriè dicitur de binis infantibus eodem partu editis: & a

Twin

Twin de eorum alterutro. Dicitur hic *Twins* sine articulo: nam demonstrativus *the* non conveniret; non enim de certis Gemellis determinatis agitur (quos *the* indicaret,) sed Gemellis quibusvis: nec conveniret articulus numeralis *a* hoc est *one*, (quod individuum vagum notaret,) quoniam de pluribus agitur: sed ipso numero plurali id indicatur, quod indicaturus esset numeralis articulus; nempe ut *a* individuum seu particulare unum aliquod generali nomine comprehensum innuit; sic numerus pluralis innuit plura istiusmodi, & quidem Vaga si (ut hic) solitarius ponatur, & non articulo demonstrativo *the* (aliâve voce quæ tantundem innuat) determinetur.

Were intwisted, erant invicem contorta.] *Were* est præteritum plurale verbi *Am* sum. *Intwisted* est Participium Passivum, (propter terminationem formativam *ed*,) cujus ope cum verbo *Am* sum, totam Latinorum vocem Passivam exprimimus; quod in linguis modernis aliis usu venit, & in ipsâ quidem Latinâ in aliquibus temporibus. *In* hic loci valet *invicem* seu *inter se*.

He now doth untwine, ille jam detorquendo resolvit, dissociat.] *He* ille, Pronomen, ut supra. *Now* nunc, Adverbium. *Doth*, tertia persona verbi Auxiliaris *to do*, quod est temporis præsentis emphatici indicium. *Untwine*, Infinitum, sed sine particulâ *to*, verbo Auxiliari postpositum. *Un* particula, cum verbo *twine* composita, dissolutionem innuit seu destructionem illius quod ipsum *twine* constituerat. *Untwine* detorquendo resolvit, occurrit hic sensu transitivo, propter Accusativum Objecti *the twines* in principio versiculi præcedentis; non autem dupliciter transitivo, quod

quod foret si de funiculo torsione priùs facto diceretur.

Twixt the twain, inter bina illa, nempe filamenta.] *Twixt* seu *'twixt*, resciſſo capite, pro *betwixt*, inter; tantundem valet atque *between*; ex quo formatum videtur, quasi *betweenſt*, ut ab *among*, fit *amongſt*. De binis dicitur, & quidem *the twain* illis binis memoratis.

Intertwiſting seu *Entertwiſting*, torquendo interſerens seu interſerendo.] Perinde est sive per Participium præsentis sive per Gerundium exponatur. *Inter* seu *Enter*, idem hic innuit quod *inter* Latinorum; sive autem per *i* scribatur Latinorum more, sive per *e* more Gallorum, perinde est, utrumvis enim promiscuè scribimus. Terminatio *ing* est formativa, sive Participii, sive Gerundii. Occurrit sensu transitivo, propter sequentem Accusativum *a twixie more*. Et quidem præpositio *inter*, ut & illud *twixt*, hic fortiùs accipitur; non (ut aliquando) ut existentiam in loco, sed ut motum ad locum innuat: non tam priùs intermedium existens contorquet, quam torquendo interponit.

A twine more between, unum adhuc aliud filamentum in medio.] *A twine* aliquod filamentum; ut supra. *A twine more* unum filamentum amplius. *More* est comparativus gradus tum a Positivo *many* multa, tum a Positivo *much* multum, (ut significet nunc *plus*, nunc *plura*:) usurpatur hic adverbialiter, *unum adhuc filamentum*, seu *unum porro filamentum*, nempe, præter illa duo: (nisi quis *plurem* dictum malit.) *Between* inter, adverbialiter sumptum, seu in medio.

He, twerling his twiſter, ille gyro celeri fortiter
ndo, seu versans, versorium suum, seu tor-
sionis

sionis instrumentum.] *He* ille, est Nominativus respiciens Verbum *makes* quod sequitur. *Twerling*, propter formativum *ing*, indifferenter vel per Participium Activum, vel per Gerundium exponitur. *Twerl* conversionem in gyrum, celerem fortémque, innuit. Sensu transitivo usurpatur, respiciens (non filum ut priùs, sed) ipsum torsionis instrumentum. *His*, contractum ex *hee's*, suum: Pronomen Possessivum. *Twister* Versorium, contorquendi instrumentum; Agentem seu Efficientem innuit (propter terminationem formativam *er*,) sed minùs principalem.

Makes a twist of the twine, facit ex bimembri funiculo funiculum plurimembrem.] *Makes*, pro *maketh*, facit; tertia persona singularis pro tempore præsenti, (propter formativum *eth* vel *s*,) Verbi *Make* facio. Usurpatur sensu transitivo propter sequentem vocem Accusativam. *A twist* funiculum, seu funiculum quendam, (propter articulum numeralem *a*,) & quidem plurimembrem, utpote bimembri *twine* contradistinctum. *Of the twine*, ex illo funiculo bimembri. *Of* respondet hic non tam Latinorum Casui Genitivo, quam Præpositioni *Ex*. *The twine* funiculo illo bimembri; sumptâ voce *Twine* sensu stricto, ut ex *Two* derivatâ.

Notandum interim ut nt in his Versiculis sic expositis congenias voces selegerim, non tamen deesse alias voces (pro copiâ linguæ nostræ, adeoque non vitio vertendas,) funium tortorum varia genera designantes. Nempe, Subtilissimum dicimus *a thread* filum, seu filamentum tenue; post hoc, *a twine* filum duplicatum, ex simplicibus binis contortis; deinde *a twist*, spiram paulo majorem

sive

ſive ex binis ſive etiam pluribus membris conſtatum ; tum *a breade*, *a wreath* ſpiram ; *a ſtring*, lorum ; *a band*, vinculum, *a line* lineam ſeu funiculum minuſculum ; *a chord* chordam ſive funiculum adhuc majorem ; dein *a rope* funem majuſculum ; & tandem *a cable* funem nauticum grandiorem. Sed & alia ſunt vocabula funiculos peculiaribus uſibus ſpeciatim diſtinatos inſinuantia ; ut *ſhop-threed*, filum officinarum, minoribus mercibus ligandis inſerviens ; *Pack-threed*, filum craſſius ſarcinulis colligandis deſtinatum ; *a lute ſtring*, barbiti chorda muſica ; *a bow ſtring*, arcûs chorda : *a fiſhing line*, linea piſcatoria ; *whip-chord*, funiculus tenuis ſed duriùs contortus flagellis conficiendis aptus, in equitantium præſertim uſum ad incitandos equos ; *a hat-band*, ſpira pileis circumponi ſolita ; *a jack-line*, *a clock-line*, funiculus aptus appendendis ponderibus pro movendis automatis ; *a halter*, capiſtrum ; *a bed-chord*, funiculus in lectiſternio lectis ſubtrendi ſolitus ; *a Cart-rope*, funis ductarius, in plauſtrorum uſum. Aliáque his ſimilia.

Poeſin quod ſpectat, (ut illam leviter attingam ;) verſus plerumque noſtri (præſertim Heroici, & in graviori materiâ,) Jambici eſſe ſolent ; ex quatuor aut quinque pedibus ; nonnunquam ex pluribus, aut paucioribus, & Rythmici plerique omnes, ut in aliis modernis linguis nunc fieri ſolet. Verùm (præſertim in materiâ leviori,) Trochaici, Dactilici, aliique non rarò adhibentur, pro Poetarum arbitrio.

Qui hic habentur, ſunt Anapæſtici ; ex puris Anapæſtis fere conflati : Niſi quòd in loco primo ſpondæus aliquando pro Anapæſto occurrat ; ſubſtitutâ

ſitutâ ſyllabâ longâ pro initialibus duabus brevibus; (ut in verſibus quarto, quinto, ſexto, ſeptimo, octavo, nono, decimo & duodecimo:) & quidem, verſu ſecundo, pes proceleuſmaticus, ex quatuor brevibus; nempe ſi *twiſting* habeatur pro duabus brevibus ſyllabis loco unius longæ: ſed dicendum potiùs *twiſt* ibidem eſſe ſyllabam longam, & *ing* ſuperfluam, raptim proferendam ita ut menſuram non turbet; (quod rariùs quidem apud Latinos, ſed Græcos Poetas ſæpiſſime fit;) aut *twiſt* ſeſquibrevem eſſe & *ing* ſemi-brevem, quæ ſimul æquivalent uni longæ; quod apud Muſicos fieri ſolet in notis (ut loquuntur) punctatis. (Pariterque dixerim in penultimi verſus initio; nempe *twixt* ſeſquibrevem, & *the* ſemibrevem, loco duarum brevium adhiberi.) Si tamen libuiſſet dialyſin illam vitare verſu ſecundo; omitti poſſet particula *of*, eodem ſenſu manente; & quidem ſecundum analogiam linguæ utrumvis perinde dicitur. Idem dicendum de voce *Twiſter* verſu ultimo, quæ (ſi *twiſt'r* ſcriberetur) occurrit loco unius ſyllabæ longæ; aut etiam, ſeſquibrevis cum ſemibrevi, pro unâ longâ. Syllabarum autem quantitatem quod attinet, non nobis eſt (ut olim Latinis plerumque) ejuſdem vocis ſyllabæve eadem ubique quantitas: Sed magnâ libertate utimur; id præſertim attendentes, ut illæ ſyllabæ quæ ſive pro vocis ſive pro ſententiæ ratione cum potiori emphaſi proferendæ ſint, ſortiantur ſedem longarum ſyllabarum, ut productiori ſono proferantur; ſyllabæque minùs emphaticæ loco brevium. Quod ſi obſervetur, verſus molliùs fluet, erítque auribus gratior, ſin minùs, ingratior erit, atque aſperiùs incedet. Sed de Metro non eſt hic prolixè dicendi locus. Ver-

Verſiculos autem ſic expoſuimus, ut & conjugatarum Vocum mutuam Cognationem oſtenderem, & ſingulatum Emphaſin; quæ apud nos tanta non rarò exiſtit, ut longâ periphraſi opus ſit vocibus ſingularibus explicandis. Unde factum eſt, ut quæ in linguâ noſtrâ acutè & preſſè ſcripta ſunt, difficiliùs in linguas alias transferantur, & vix quidem aut ne vix quin flacceſcat ſtylus, & acuminis vigor: quæ autem in aliis ſcripta ſunt, in noſtram multò faciliùs, eâdem elegantiâ & cum eodem acuminis vigore, transferantur.

FINIS.